ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ
បណ្ណាល័យ
LIBRARY
BUDDHIST INSTITUTE

ស្នាព្រះហស្ត

ក្រោយបង្អស់

នៃ

សម្ដេចព្រះមហាសុមេធាធិបតី
ជួន ណាត
ជោតញ្ញាណោ
ព្រះសង្ឃរាជថ្នាក់ទី ១
គណៈមហានិកាយ

ភ្នំពេញ
ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ
១៩៦៣

៧២៩.
១៧

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

ស្នាដៃនេះ

កើតឡើងពីកិច្ចសហការគ្នា រវាង

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ និង បណ្ណាល័យអេឡិចត្រូនិចខ្មែរ

ក្នុងគោលបំណងយ៉ាងមុតមាំដើម្បីថែរក្សា ការពារ កុំឲ្យបាត់បង់តទៅទៀត
ព្រមទាំងផ្សព្វផ្សាយស្នាដៃ-ឯកសារទាំងនេះ
សម្រាប់សាធារណជនប្រើប្រាស់ដោយមិនគិតកម្រៃ។

សូមថ្លែងអំណរគុណដល់

អង្គការរីស្សូ កូស៊ី-កៃ វិទ្យាស្ថានបើកទូលាយ

ករុណាខ្មែរ និង មូលនិធិខ្មែរសម្រាប់ការសិក្សា

ដែលបានគាំទ្រគម្រោងការស្នាដៃនេះ សម្រាប់ទុកក្នុងបណ្ណាល័យអេឡិចត្រូនិច។

Buddhist Institute of Ministry of Cult and Religion and eLibrary of Cambodia have made a cooperative effort to digitalize books and manuscripts in order to preserve our Cambodian literary heritage. This will promote and provide easy, instant access, free of charge to the public and future generations to come.

A sincere thank you to our generous supporters: Rissho Kosei-Kai, Open Institute, Karuna Cambodia and Cambodian Education Excellence Foundation, who made this endeavor possible.

www.budinst.gov.kh   www.elibraryofcambodia.org

២២៩.១៧

ស្នាព្រះហស្ត
ក្រោយបង្អស់

នៃ

សម្ដេចព្រះមហាសុមេធាធិបតី

ជួន ណាត

ជោតញ្ញាណោ

ព្រះសង្ឃរាជថ្នាក់ទី ១

គណៈមហានិកាយ

បណ្ណាល័យ
LIBRARY
BUDDHIST INSTITUTE
១១៦៨/៥៥
05.12

ភ្នំពេញ

ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

១៩៩៣

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

មាតិការឿង

ទំព័រ

១- ព្រះបរមឆាយាលក្ខណ៍សម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជួន ណាត ជោតញ្ញាណោ

២- អារម្ភកថា របស់សមាជិវិន ធង លន់ អ្នកទទួលព្រះរាជបណ្តាំ

៣- ព្រះរាជបណ្តាំនៃសម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជួន ណាត ជោតញ្ញាណោ

៤- ឧទ្ទិសកថានៃអ្នកមានសទ្ធាចេញថ្លៃបោះពុម្ពចែកជាធម្មទាន

៥- អត្ថបទព្រះរាជនិពន្ធនៃសម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជួន ណាត ជោតញ្ញាណោ . ១ - ៥៦

៦- ព្រះរាជជីវប្បវត្តិសង្ខេបនៃសម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជួន ណាត ជោតញ្ញាណោ ៥៧

៧- គុណសោកកថារបស់សមាជិវិនព្រឹទ្ធបាលឯក ជា ប៊ូ ៦៧

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

ព.ស.
២៤២៧–២៥១៣

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

សេចក្ដីថ្លែងការណ៍

ចំពោះការបោះពុម្ពឡើងវិញ

សៀវភៅ ស្នាព្រះហស្ដក្រោយបង្អស់ នេះ ត្រូវបានបោះពុម្ពឡើងវិញក្នុងឆ្នាំ ១៩៩៣ ដោយមូលនិធិនៃអង្គការជំនួយសូត្តូស្ស៊ីជប៉ុន (JSRC) នៅក្រុងភ្នំពេញ ។

ការបោះពុម្ពឡើងវិញលើកនេះ ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ គិតថា នឹងរៀបពុម្ពអក្សរឡើងវិញសាជាថ្មី ប៉ុន្តែ ដោយមានការលំបាកស្មុគស្មាញច្រើន ហើយត្រូវការពេលវេលាច្រើនផង ទើបបានសំរេចធ្វើការបោះពុម្ពដោយថតចម្លងទាំងស្រុង ។ ដោយហេតុនេះ ប្រសិនបើមានការខ្វះចន្លោះត្រង់អន្លើណាមួយនោះ គឺបណ្ដាលមកពីច្បាប់ដើមយ៉ាងដូច្នេះឯង ។ សាធារណជនអ្នកចេះដឹង ប្រាកដជាយល់ និងអធ្យាស្រ័យចំពោះការខ្វះខាតនេះ ។

សូមថ្លែងអំណរគុណដ៏ជ្រាលជ្រៅបំផុត ចំពោះអង្គការជំនួយសូត្តូស្ស៊ីជប៉ុន ដែលបានជួយឧបត្ថម្ភយ៉ាងសកម្មក្នុងការបោះពុម្ពនេះ ។

ភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ២ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ១៩៩៣

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

ごあいさつ

この本は、立正佼成会と曹洞宗国際ボランティア会との共同プロジェクトとして印刷されました。

この本が、日本の仏教徒とカンボジアの人々との友情のきずなとなり、カンボジアの文化発展に貢献できれば幸いです。

និវេទនកថា

សៀវភៅនេះ ត្រូវបានបោះពុម្ពឡើងជាពិសេស ទុកដូចជាគម្រោងការងារសហប្រតិបត្តិការរបស់ រិស្សូ កូសី-កៃ (RISSHO KOSEI-KAI) ហើយនិងគណៈកម្មាធិការជំនួយ សូតូស៊ូជប៉ុន (JSRC) ។

យើងអធិដ្ឋាន សូមឱ្យសៀវភៅនេះបានជាវិភាគទានរក្សាមិត្តភាពជាមួយប្រជាជនកម្ពុជា និងថែរក្សាសម្បត្តិវប្បធម៌របស់ប្រជាជនកម្ពុជា ។

ACKNOWLEDGEMENT

This book is specially printed as a cooperative project of Rissho Kosei-kai and Japan Sotoshu Relief Committee.

We pray that this book would contribute to the Friendship with Cambodian people and their cultural preservation.

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

បុព្វកថា

ហេតុអ្វីបានជាសៀវភៅ « ស្នាព្រះហស្តក្រោយបង្អស់ » ត្រូវបានបោះពុម្ពផ្សាយក្នុងទិវាខួបកំណើត ១១០ ឆ្នាំ នៃសម្តេចព្រះសង្ឃរាជ **ជួន ណាត** ?

ក្រសួងធម្មការបានរៀបចំពិធីទិវាខួបកំណើត ១១០ ឆ្នាំនៃសម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជួន ណាត នៅថ្ងៃទី ១១ ខែមីនា ឆ្នាំ ១៩៩៣ ដើម្បីរំលឹកនូវឧបការគុណរបស់ព្រះអង្គ ។ គុណូបការៈយ៉ាងធំធេងរបស់ព្រះអង្គមកលើសង្គម និងប្រទេសជាតិយើង ទាំងខាងវិស័យពុទ្ធសាសនា ទាំងខាងវិស័យអក្សរសាស្ត្រ តាមសកម្មភាពទូន្មានប្រៀនប្រដៅ និងសៀវភៅដ៏ច្រើនដែលព្រះអង្គបានរៀបរៀងនិងនិពន្ធឡើង ពុំត្រូវបំភ្លេចបានទេ ។

សម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជួន ណាត (ជោតញ្ញាណោ) ជាអ្នកប្រាជ្ញជាតិមួយអង្គ ទាំងខាងពុទ្ធសាសនា ទាំងខាងអក្សរសាស្ត្រ ដែលបានទទួលព្រះឋានៈជាអភិធជមហារដ្ឋគុរុនៃសហភាពភូមា ពីរដ្ឋាភិបាលនៃសហភាពភូមា ក្នុងឆ្នាំ ១៩៥៧ និងបានទទួលឋានៈជាបណ្ឌិតអក្សរសាស្ត្រដំបូងអង្គស់ពីសកលវិទ្យាល័យអក្សរសាស្ត្រ និងមនុស្សសាស្ត្រ ក្នុងឆ្នាំ ១៩៦៧ ដែលសម្តេចព្រះនរោត្តម សីហនុ ព្រះប្រមុខរដ្ឋ ទ្រង់បានថ្វាយផ្ទាល់ ។

ការសោយព្រះទិវង្គតនៃសម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជួន ណាត គឺជាការបាត់បង់មួយដ៏ធំធេងរបស់ព្រះពុទ្ធសាសនា និងរបស់ជាតិយើង ដែលរហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ននេះ ចន្លោះប្រហោងនៃការបាត់បង់នេះពុំទាន់បានបំពេញនៅឡើយ ។ ព្រះអង្គបានបន្សល់ទុកជាមរតកនូវស្នាព្រះហស្តជាច្រើន ដែលពោរពេញដោយនិវាទដ៏មានខ្លឹមសារសម្រាប់ការប្រតិបត្តិនិងការចេះដឹង ទុកដូចជាប្រទីបបំភ្លឺផ្លូវរបស់យើងគ្រប់ពេលវេលា ។ ប៉ុន្តែស្នាព្រះហស្តក្រោយបង្អស់ បានឆ្លុះបញ្ចាំងអោយឃើញពីព្រះទ័យជាប់ជំពាក់យ៉ាងជ្រាលជ្រៅ និងវិរិយភាពដ៏ខ្ជាប់ខ្ជួនរបស់ព្រះអង្គចំពោះពុទ្ធសាសនា និងសង្គមជាតិ ។

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

បណ្ដាំ

ក្រសួងព្រះសង្ឃរាជ

គណៈមហានិកាយ

ទស្សន៍ ជួន-ណាត,

ខ្មែរណាហៅ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ?

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ។

វត្តឧណ្ណាលោម [illegible]

[illegible] ព.ស. [illegible]

ប. អ. ស. – អ. ន. ខ.

ជ. [signature]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ។

[signature] [illegible]

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យនៃក្រសួងធម្មការ សូមអធិដ្ឋានសៀវភៅនេះ បាន ជាគុណប្រយោជន៍ដល់សកម្មភាព ៖

១ - បំផុសមនសិការជាតិរបស់ព្រះសង្ឃ ពុទ្ធសាសនិកជន និងប្រជាជន ទូទៅ អោយយល់ពីតម្លៃវប្បធម៌ជាតិ ស្រឡាញ់សីលធម៌ពុទ្ធសាសនាក្នុងការរស់នៅ ស្រឡាញ់អក្សរសាស្ត្រ ប្រពៃណីជាតិ តាមរយៈស្នាព្រះហស្តចុងក្រោយរបស់ព្រះអង្គ ។

២ - បំផុសស្មារតីព្រះសង្ឃ និងប្រជាជនទូទៅ អោយចេះស្រឡាញ់ រក្សា ការពារឱ្យបានគង់វង្សជាបន្តបន្ទាប់នូវកេតនភ័ណ្ឌ និងតម្លៃវប្បធម៌ជាតិ ដែលជាកេរដំណែលអតីតកាលនៃបុព្វបុរសជាតិ ដែលជាអ្នកប្រាជ្ញ បណ្ឌិត កវី វីរបុរស សិល្បករ វិចិត្រករ ... ។

៣ - បំផុសព្រះទ័យព្រះសង្ឃ និងទឹកចិត្តប្រជាជន ឱ្យស្រឡាញ់ហើយដក់ជាប់នូវវីរិយភាព និងគុណធម៌ជាគំរូរបស់សម្ដេចព្រះសង្ឃរាជ ជួន ណាត ។ ដោយវីរិយភាពមោះមុតនិងគុណធម៌របស់ព្រះអង្គ សម្ដេចព្រះសង្ឃរាជ ជួន ណាត បានក្លាយទៅជាអ្នកប្រាជ្ញមួយព្រះអង្គដ៏មានកិត្តិនាមល្បីល្បាញជាអន្តរជាតិ បីដូចផ្កាឈូកដុះចេញពីភក់ល្បប់ ។

សូមឧទ្ទិសស្នាព្រះហស្តចុងក្រោយរបស់សម្ដេចព្រះសង្ឃរាជ ជួន ណាត ជោតញ្ញាណោ ចំពោះការរីកចំរើនស្មារតីស្រឡាញ់ លើកស្ទួយអក្សរសាស្ត្រជាតិ និងសីលធម៌ពុទ្ធសាសនា ហើយជាពិសេសចំពោះស្មារតីបង្រួបបង្រួមជាតិ ដើម្បីសុខសន្តិភាពដ៏ស្ថិតស្ថេរនៅកម្ពុជា ។

សូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅចំពោះសមាគមវិញ្ញូកូសី - កៃ និង អង្គការជំនួយស្ម័គ្រស្មូ ជប៉ុន ដែលបានជួយឧបត្ថម្ភយ៉ាងសកម្មដល់ការបោះពុម្ពសៀវភៅនេះ ។

ភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ២ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ១៩៩៣

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

ក្រសួងព្រះសង្ឃរាជ

គណៈមហានិកាយ

—•—

វត្តឧណ្ណាលោម

ជម្រាប [illegible],

[illegible]

២០ - [illegible]

[illegible]

ប.អ.ស. [illegible]

អ.ម.រ. [illegible]

[illegible]

[illegible]

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

អារម្ភកថា

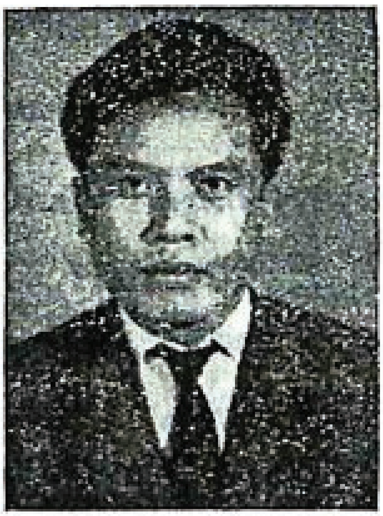

សម្ដេចព្រះមហាសុមេធាធិបតី ព្រះបរមនាម ជួន ណាត ជោតញ្ញាណោ ព្រះសង្ឃរាជគណៈមហានិកាយ សូម្បីព្រះអង្គមានវ័យជក់ទៅហើយ នៅតែមានព្រះមហាវិរិយភាពដ៏ខ្ជាប់ខ្ជួន ក្នុងការបម្រើជាតិ ពិសេសក្នុងផ្នែកអក្សរសាស្ត្រជាតិ ឥតនឿយណាយព្រះកាយពលសោះ ។ សម្ដេចទ្រង់ឆ្លៀតពេលដ៏មានតម្លៃរបស់ព្រះអង្គដកស្រង់ពុទ្ធភាសិតនិងបុរាណភាសិត ពន្យល់ជាពាក្យរាយនិងពាក្យកាព្យទុកឲ្យបច្ឆាជនសិក្សាងាយយល់ងាយចាំ ហើយទ្រង់ប្រោសព្រះរាជទានមកខ្ញុំឲ្យចុះផ្សាយក្នុងទស្សនាវដ្ដីពន្លឺពុទ្ធចក្រ របស់ពុទ្ធិកសមាគម មជ្ឈមណ្ឌលកម្ពុជរដ្ឋ ដែលមានព្រះអង្គសម្ដេចបានបង្កបង្កើតឡើងតាមសេចក្ដីសម្រេចរបស់សន្និសីទអន្តរជាតិនៅក្រុងកោលម្ប៊ូ (លង្កាទ្វីប) ។

នៅថ្ងៃចន្ទទី ២៩ កក្កដា ព.ស. ២៥១២ គ.ស. ១៩៦៨ ខ្ញុំបានទទួលខ្ញូវព្រះបំណារផ្ទាល់ព្រះហស្ដជាព្រះបណ្ដាំថា "... បើអំណឹះឥតពីគាត្ថាទៅ, ត្រូវប្រមូលរួបរួមបោះជាសៀវភៅ ១ ក្បាល ឲ្យមានធាយា-លក្ខណ៍គាត្ថាផង ចែកក្នុងទកាសបុណ្យឈាបនកិច្ចសពអាត្មា ដើម្បីទុកជាកេរ្តិ៍វែងឆ្ងាយទៅក្នុងអនាគតកាល (សុំឲ្យរួបរួមបោះពុម្ពកុំខាន!) ... ។

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

លុះមកដល់ ថ្ងៃព្រហស្បតិ៍ ១៤ កើត ខែភទ្របទ ឆ្នាំរកា ឯកស័ក ព.ស. ២៥១៣ ត្រូវនឹងថ្ងៃទី ២៥ កញ្ញា ១៩៦៩ វេលាម៉ោង ២០ និង ២០ នាទី, សម្ដេចទ្រង់សោយព្រះទិវង្គត នៅព្រះដំណាក់វត្តឧណ្ណាលោម ដោយស្ងប់ស្ងៀម ធ្វើឲ្យខ្ញុំមានសេចក្ដីនឹកអាឡោះអាល័យ សោកស្ដាយយ៉ាងក្រៀមក្រំជាទីបំផុត ។

បពិត្រ សម្ដេចព្រះសង្ឃរាជជាអម្ចាស់ ខ្ញុំព្រះបង្គំជាខ្ញុំ សូមទទួលព្រះរាជឱង្ការតម្កល់លើត្បូង ហើយនឹងចាត់ការបោះពុម្ពគោរពដ៏ជ្រាលជ្រៅតាមព្រះរាជបំណងនៃល្អងធូលីព្រះបាទ ។ ខ្ញុំព្រះបង្គំជាខ្ញុំ សូមព្រះបរមរាជានុញ្ញាត ឲ្យនាមសៀវភៅនេះថា " ស្នាព្រះហស្តក្រោយបង្អស់នៃសម្ដេច **ជួន ណាត** ជោតញ្ញាណោ ព្រះសង្ឃរាជគណៈមហា-និកាយ ,, ។

ដោយអំណាចផលានិសង្សនៃធម្មទាន ជាមហាកុសលវិសេសវិសាលនេះ សូមព្រះវិបាកវិញ្ញាណនៃសម្ដេចជាអម្ចាស់ បានទៅសម្ភពក្នុងសុគតិសួគ៌ទេវលោកកុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ ។

ភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ៣ មករា ២៥១៣ / ១៩៧០

ឆង - លន់

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

ប្រមាទ និង មិនប្រមាទ

អប្បមាទោ អមតំ បទំ　　បមាទោ មច្ចុនោ បទំ
អប្បមត្តា ន មីយន្តិ　　យេ បមត្តា យថាមតា ។

សេចក្តីមិនប្រមាទ គឺការមិនធ្វេសប្រហែស ជាផ្លូវនៃអមតនិព្វាន, សេចក្តីប្រមាទ គឺការធ្វេសប្រហែស ជាផ្លូវនៃមច្ចុ គឺការស្លាប់កើត-កើតស្លាប់; ជនទាំងឡាយណាមិនប្រមាទ ជនទាំងនោះឈ្មោះថាមិនស្លាប់, ជនទាំងឡាយណាប្រមាទ ជនទាំងនោះឈ្មោះថាដូច-ជាស្លាប់ស្រេចទៅហើយ ។

ពាក្យកាព្យឲ្យងាយចាំ

បទកាកគតិ

វិក្តីប្រយ័ត្ន មិនប្រហែសធ្លាក់ វិបត្តិគ្មានសោះ ជាផ្លូវអមតៈ វិសុទ្ធ ឥតភ័យ ឥតទុក្ខសោកស្មុំ កើតមានល្អៀតល្អៀយ ។ វិក្តីប្រ-មាទ គ្មានសតិល្ងង់ល្ងើ គំនិតតែលេងលើយ ជាផ្លូវមច្ចុ-ស្លាប់កើតកកញ្ចៀម ឥតគោះឥតលើយ វិលកើតវិលស្លាប់, នរអ្នកណា មានចិត្តស្មៀវស្មា ឧស្សឹកឧស្សាហ៍ ធ្វើប្រតិបត្តិ ពិតតាមធម៌ល្អ អ្នកនោះទោះស្លាប់ ហើយដូចនៅរស់ ។ នរអ្នកណា ចាប់ឥតប្រឹង ប្រមាទប្រហែស ធ្វេសធ្លាក់គ្មានសតិ កាលនៅជីវិតរស់ អ្នកនោះនៅរស់ ដោយដកដង្ហើម ។ ចះញុំប្រាប់ថា ដូចជាស្លាប់ ស្រេចហើយគួរខ្ពើម ទោះបី នៅរស់ ដោយការដកដង្ហើម អ្នកប្រាជ្ញលោកខ្ពើម ព្រោះគ្មាន ខ្លួនតែងខ្ជិល ។ ជនជាតិគួរគិត គួរផ្ចង់ផ្ចិត គួរកាត់គួរគេច គួរគេចបៀតបៀន គួរកាន់គួរធ្វើ រំលឹកចិត្តពោរ ពេញ ដួងកុសល ។ យើងទាំងអស់គ្នា គោរពក្តីស្នេហ៍ ស្វាគមន៍ ចរចាក់ ក៏ពិតមែនហើយ ប៉ុន្តែត្រូវតែ គួរពិចារណា-

-២-

- ៤គ្គាបចាន ។ ព្រឹក្សឹសហ័ក្ខ- ក្រាសីកុំភ្ជាក់ កុំភ្ញើ
ត្រឹមទាន អ្នកទ្រព្យសម្បត្តិ មានចិត្តគាំទ្រ កុំឲ្យល្បើ
ខ្លាត ពាកនមិត្តពេទិក ។ ល។

វត្តវណ្ណារាម ក្រុងភ្នំពេញ ថ្ងៃអង្គារ ទី២៣ កក្កដា ២៥២៦ / ១៩៨២

សម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជ.ណ. ជោតញ្ញាណោ

ប.អ.ស. - អ.ម.រ.

គារវបុគ្គល ១០ ចំពូក

ពុទ្ធោ បច្ចេកពុទ្ធោ ច   អរហា អគ្គសាវកោ
មាតា បិតា គរុ សត្ថា   ទាយកោ ធម្មទេសកោ
បណ្ឌិតេហិ ឥមេ ទស   ន ទុក្កិដ្ឋា ភវិយា ។

១.២៤

ពាក្យកាព្យឲ្យស្មើនឹងគាថា៖

បទព្រហ្មគីតិ

ព្រះពុទ្ធព្រះបច្ចេក និងឯកអគ្គារហា អគ្គសាវក និង
មាតាបិតាផង ។ គ្រូនិងសាស្ដាចារ្យ និងទាយកឥតលោះហួស
និងអ្នកទេសនាផង កុំមើលងាយរបស់ប្រមាថ ។ បុគ្គលទាំងដប់នេះ
ប្រាជ្ញសុទ្ធរិះទេសនា ត្រូវកុំបីប្រមាថ គួរខ្ញុំចាកប្រយ័ត្នទាំ ។
ជាមិនត្រូវប្រទូស្ត បើទុកសម្ដីខ្ញុំនាំ- ដល់ខុសត្រង់នឹងនាំ- ឲ្យ
បានទុក្ខទោសកាន់ខ្លួន ។

ខ្ញុំតែងពាក្យកាព្យនេះ ដោយរិះរេមិនទាន់ទៀត មិនតែង
ពេញបរិបូណ៌ ពីគាថាបាលីឡើយ ។ អ្នកណាបានគោរព
បុគ្គលដប់ពួកនោះហើយ តាមដំបូន្មានលើហើយ អ្នកនោះ
តែងសុខសប្បាយ ។ មានចិត្តរីករាយ ពួកទេវតារក្សា ព្រះ
សព្វជាប្រមុខ តែងសំពះនិងភាវនាដប់ ។ សីលនិងភាវនាប្រាំបី

និងក្រោយលើដោយគ្រប់សព្វ លើកសម្រាមភរិយ៉ា ឬណាមួយ
ក្លោះផងណា ។ ដើលគេបានប្រញ៉ិត្ត សុចរិតផត
សន្ទាំ គេះនៅត្រូវនីណា ក៏ដោយបុះផតសិរីសម្បូ ។
ពស្លូមឲ្យផងគេះ គ្មានរាក់ឃ្លាតពាក្រុង គាំទៀនេះគោ

ម្ចុះ ស្ដីមានសុខគាយុស័ន ។ ព្រោះហេតុនោះ
គ្មានសា ព្រះសាស្ដាត្រូវស្ដេង ពដែងភិរគេះបរ
គេះវេត្ដាក៏រាប់អាន ។ វេត្ដាតាំងត្បូងជំ ផ្ដែប្រឹ្គ
មករាល់គ្រាណ ក្លោះផងភិប៉ុន្មាន ដើលមានភាន់
សីលនិងធម៌ ។ ហេតុនេះសាធុជន កុំវង់ឆ្ងរ
ច្រកអរ ក្លោះធម៌ដ៏បវរ ដើលព្រះពុទ្ធត្រូវសរសើរ ៕

វត្តឧណ្ណាលោម ថ្ងៃអង្គារ ៣, ខែកុម្ភៈ ទី១៩ កក្កដា
ព.ស. ២៥១២ គ.ស. ១៩៦៩

សម្ដេចព្រះសង្ឃរាជ ជ.ណ. ជោតញ្ញាណោ

ប.អ.ស. – អ.ម.រ.

អំពើអាក្រក់ដក់ចិត្តឲ្យងាយធ្វើ

សុករានិ អសាធូនិ   អត្តនោ អហិតានិ ច
យំ វេ ហិតញ្ច សាធុញ្ច តំ វេ បរមទុក្ករំ ។

អសាធុកម្ម គឺអំពើមិនល្អទាំងឡាយ ដែលមិនមែនជាប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន គេងាយធ្វើ, ចំណែកអំពើណា សាធុកម្ម ដែលជាអំពើល្អដែលជាប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន (ដើម្បីខ្លួន) អំពើនោះឯង គេពិបាកធ្វើណាស់ គឺមិនងាយធ្វើឡើយ ។

ពាក្យកាព្យឲ្យងាយចាំ

ពាក្យ៧

កម្មអាក្រក់ តែងងាយធ្លាក់ ចិត្តសន្ដាប់

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

បរិក្ខារ ស៊ូតព្រះយោធន៍ ចេតន៍ម្នូន,
គេថ្វាយ គេអោយហ៊ាន ធ្វើវិញទៀត,
គេះបីទ្ធិ មានវិបាក ក៏ពិតហើយ ។
វិក្ខបាណ សាលា ឈុតអាវ,
មានកាលធ្វើ អាចរង្គួន បុព្វញ្ញាស,
ស៊ូតពាក្យពេល ឥតប្រយោជន៍ ក៏ឈ្មោះ
ខ្នះច្រើនមាន កម្មបាប ធ្វើកម្មពោះ ។ល។

ព្រះបរមពុទ្ធោវាទមួយឃ្លាផង

សុករំ សាធុនា សាធុ សាធុ បាបេន ទុក្ករំ
បាបំ បាបេន សុករំ បាបមរិយេហិ ទុក្ករំ ។

សាធុជន នឹងធ្វើកុសល ជនទាំងឡាយ ងាយធ្វើកើត,
សាធុជន នឹងធ្វើបាបជាការធ្វើលំបាក នឹងមិនងាយនឹងធ្វើកើតទេ;
អំពើបាប ជនពាលងាយធ្វើកើត, អំពើបាប អរិយជន គឺ
ជនអ្នកប្រសើរដោយសីលធម៌ ជាការធ្វើលំបាក នឹងមិនងាយនឹងបាន
ធ្វើឡើយ ។

ពាក្យកាព្យឲ្យនាំយាំ

ពាក្យ៍

សាធុជន ប្រាថ្នាប្រាណបុណ្យ ងាយធ្វើបុណ្យ,
បាបជន ចិត្តវេរ ធ្វើពុំកើត,
ចំណែកបាប គេងាយធ្វើ ពុំពាញញើត,
អ្នកប្រាជ្ញលើស ធ្វើពុំកើត ព្រោះខ្លាចបាប ។ល។

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

វត្តឧណ្ណាលោម ក្រុងភ្នំពេញ, ថ្ងៃព្រហទី ៤ កក្កដា ២៥១២ / ១៩៦៨

សម្ដេចព្រះសង្ឃរាជ ជ. ណ. ជោតញ្ញាណោ

ប.អ.ស. – អ.ម.រ.

× × ×

ព្រះពុទ្ធោវាទ

ច្បាប់អំពីជនដែលគួរសេពគប់និងដែលមិនគួរសេពគប់

ន ភជេ បាបកេ មិត្តេ ន ភជេ បុរិសាធមេ
ភជេថ មិត្តេ កល្យាណេ ភជេថ បុរិសុត្តមេ ។

បុគ្គលមិនគួរសេពគប់បាបមិត្តឡើយ, បុគ្គលមិនគួរសេពគប់បុរសអធម៌(១) គឺបុរសលាមក (ប្រុសលាមក) ឡើយ; បុគ្គលគួរសេពគប់កល្យាណមិត្ត, គួរសេពគប់បុរសឧត្តម (ប្រុសឧត្តម) ។

ពាក្យកាព្យឲ្យងាយចាំ

ពាក្យ ៧

បុគ្គលពុំគួរសេពគប់មិត្ត ដែលចិត្តបាបទុច្ចរិតអាក្រក់ពៃរ
បុរសអធម៌(២)ឥតគតិល្អ លាមកចង្រៃកុំសេពគប់ ។ គួរសេព-
គប់តែមិត្តកល្យាណ មានចិត្តក្សេមក្សាន្តឥតរង្គេចធ្វេច បុរសឧត្តម
សមសាស្ត្រឲ្យ គួរតែសេពគប់កុំបោះបង់ ។

គប់ពាលពាលនាំទៅរកខុស គប់ប្រាជ្ញប្រាជ្ញនាំរកគន់ពេញ
អង្គប្រុសស្រីដែលមានចិត្តផ្ចិតផ្ចង់ ស្គាល់កក់ក្ដៅការមកសេពគប់ ។
វិការសេពគប់នេះតែងស្ដែង នោះឥតបំភាន់ឲ្យខូចផ្លូវ ឥតតែ
ជិតដោយតាមគ្នាទៅ ពុំទៅតាមជនខុសឡើយ ។

មនុស្សអ្នកល្អលះឥតល្អកនោះ នេះព្រោះដើរតាម
រឿយៗ ដោយរាប់រកសេពគេឡើយ ពុំប្រុងប្រយ័ត្នឡើយនេះអ្នក

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

ដែរ ។ ព្រោះវាហាក់ដូចតាមតម្រូវ ដោយការឲ្យចិត្តវាអាក
ប៉ែរ វាជីវាត់ក់កើតកក់ក្ដៅដែរ ព្រោះតែយល់ថា
គេបង្កិត ។ គេះបីគាលិលើគាលិលតា វាសេពគប់គ្នាធា-
តើភាព- ក្ដីតាមគ្នាមិនក្រាច់ហាត់ ក៏រីកចាត់ភាពជើង

១ ភាពថា អះ ជាំ ជួច និយម, មឲ្យម ដើរ ក្ដូប អះធើ ។

ខ្ពះព្វរាន ។ គាល់ឲ្យវិពាយគ្នានឹងគាលិតើ្តយ ក្ដីថា
បង្កើតធើការពាន ព្រោះតាំងសេពគប់ជាប្រចាំ
មាន ភាពជើមបូ៉តានឲ្យព្រៀងាយ ។ល។

វត្ថុធ្លាក់ពេល ចុងឆ្នាំ ៣០៣, ថ្ងៃអង្គារ ទី២៣ កក្កដា ២៥១៦/១៩៧៣

សម្ដេចព្រះសង្ឃរាជ ជ.ណ. ជោតញ្ញាណោ
ប.អ.ស.-អ.ម.រ.

×
× ×

ផលានិសង្សសុចរិត

ធម្មោ ហវេ រក្ខតិ ធម្មចារឹ
ធម្មោ សុចិណ្ណោ សុខមាវហាតិ
ឯសានិសំសោ ធម្មេ(១) សុចិណ្ណេ
ន ទុគ្គតឹ គច្ឆតិ ធម្មចារី ។

សុចរិតធម៌ គឺសេចក្ដីប្រព្រឹត្តល្អ សុចរិតធម៌ (គោះប៉ា), សុចរិត-
ធម៌ដែលគេបានសន្សំល្អហើយ តែងនាំយកសេចក្ដីសុខមកផ្ដល់
ដល់ឲ្យ, នេះជាអានិសង្ស(១) នៃធម៌ដែលគេបានសប់សន្សំហើយ,
អ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ រមែងតែមិនទៅកាន់ទុគ្គតិឡើយ ។

ពាក្យកាព្យឲ្យសាយជាំ
ពាក្យ៥

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

ធម៌សុចរិត តាមការពិត តែងរក្សា,
នូវជនណា ដែលប្រព្រឹត្ត នូវធម៌នោះ,
ធម៌សុចរិត ដែលបញ្ញត្ត សង្គ្រោះ,
ឲ្យដល់ព្រះ តែងនាំសុខ ឥតដួលព្រួយ ។
នេះគឺជា តាមនិស្ស័យ ការជួបចិត្ត,
បីប្រព្រឹត្ត សន្សំធម៌ ឲ្យដល់ក្លាយ,
វិបត្តិល អ្នកប្រព្រឹត្ត- ធម៌ឲ្យព្រួយ,
លុះតែពិសោយ តែងបានទោស ទុក្ខក្ដៅ ។
ស្ញើរពីពេល ព្រះសម្ដែង ឲ្យបញ្ជាក់,
បើមានអ្នក ប្រព្រឹត្តធម៌ សុចរិត,
ឲ្យជាបុគ្គល ឥតមានសល់ រូបជនណា,
គឺអស់គ្នា ឲ្យតែមាន សាមគ្គី ។

។ សាមុទ្ទ ថ្មី ។

បណ្ណាល័យ
LIBRARY
BUDDHIST INSTITUTE

ផងណា- ប្រាន- ប្រព្រឹត្តធម៌ នេះឲ្យរឹតភាគ់,
ឲ្យដែលភ្ញាត់ តែងរស់នៅ ឃ្លាំព្រឹក,
ដូចជាដំណើរ ដែលព្រះពុទ្ធ ត្រាស់សម្ដែង,
ជននោះឯង តែងបានសុខ ចម្រើនពោធិ៍ ។ល។

វត្តឧណ្ណាលោមក្រុងភ្នំពេញ, ថ្ងៃ ... ២៥១២ / ១៩៦៨

សម្ដេចព្រះសង្ឃរាជ ជ.ណ. ជោតញ្ញាណោ

ប. អ. ស. - អ. ម. រ.

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

អបាយមុខ ១

ពាក្យថា អបាយមុខ នេះមកភាសាសំស្ក្រឹតនិងបាលី, បើបកប្រែពាក្យម្ដងៗ បានសេចក្ដីថា អប (អ:ប:) "ប្រាស, គេចចេញ, ឃ្លាតចេញ", អាយ (អាយ:) "សេចក្ដីចម្រើន", មុខ (មុខ:) "មាត់, ច្រក, ទ្វារ" រួមបញ្ចូលគ្នាថា អបាយមុខ ប្រែថា "ហេតុនាំឲ្យមកនូវការឃ្លាតចាកសេចក្ដីចម្រើន គឺហេតុនាំមកនូវសេចក្ដីវិនាស" ។ ព្រះពុទ្ធសាសនាចាត់ថា អបាយមុខ, ដោយសង្ខេប, មាន៤យ៉ាងគឺ ១- ឥត្ថីធុត្ត ការលេងស្រី; ២- សុរាធុត្ត ការលេងស្រា; ៣- អក្ខធុត្ត ការលេងល្បែងភ្នាល់ម្យ៉ាងស៊ីសង; ៤- បាបមិត្ត មានមនុស្សអាក្រក់ជាមិត្ត ។ អស់៤យ៉ាងនេះ ជាច្រកមុខនៃការហិនហោចនូវសេចក្ដីវិនាស ។ បណ្ដាអបាយមុខទាំង៤យ៉ាងនេះ, បុគ្គលណាប្រៀបជាប់ នោះត្រូវអបាយមុខណាក៏ដោយ, បុគ្គលនោះក៏ច្រើនតែដល់នូវការហិនហោចទ្រព្យតាមកម្រិតជន បើមិនច្រើនក៏តិច ពុំដែលខានឡើយ ។

ពាក្យកាព្យបញ្ជាក់ឲ្យងាយចាំ

ពាក្យ៧

អបាយមុខស្ត្រីហិន សក្តិឲ្យធ្លាក់ក្នុងភ័យ ច្រើន
ដល់អ្នកលេងឲ្យសាវ យប់ថ្ងៃដេកឲ្យយំកន្ទួយកោយ ។
ក៏ពុំចម្រើនទៅកើតលើវ ព្រោះដល់វិនាសហើយពិបាកណាយ
ទើបបានយល់ច្បាស់ថាខ្លួនក្លាយ ខ្លួនក៏បណ្ដោយដេញដើរ
ទៀត ។ ដេញដើរតាមតែហើយលិចលង់ វិតតែក្រៀមក្រៀន
ក្រៀក ក្រុងខ្លះខ្ទើនហើយចោលតែក្បៀក អស់ទ្រព្យនឹងស្លាប់
ទើបជួយទ្រាំ ។ នៅវេលាក្រោយខ្លួនអស់ទ្រព្យ ខ្លួនកាល

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

ធ្លាក់ចាប់ដល់ប្រឡាយ កើតភោគលើដប់ផ្លាប់បណ្ដោយ ឱ្យបើប្រាជ្ញ សព្វាយមុខ ។

ហេតុនោះ យុវជនយុវតី គប្បីអ្នកឲ្យលមើលប្រាជ្ញ រូក- មុខហើយតើក្មេងគត់មានសុខ ត្រូវនាំសម្រុកបើករៀនសូត្រ ។ គប្បីអ្នកធ្វើរៀនកុំធ្លាក់ទ្រាន់ គន់ទីយក្មេង ឲ្យនាំផ្លូវ ឲ្យតរៀនមួយគល់តែហេតុ បានដល់គោះ ហើយសីមាសម្ភោក ។ វិជ្ជាចំណេះដឹងជួន ក្នុង លើសលប់ឥតព្រំសាក គាប់ត្រូវត្រចៀកនិងនឹមទាក សេចក្ដីបញ្ជាក់ ស្លាយតុនរ័ក ។ សោមកយកចប់ចេញ ជាមួយ វិជ្ជាគាងជួយឃើញគន់ភ្នែក ជន់បានក្ដី វិជ្ជាកើត- ហៅព្រៃសើកៗមុខខ្លួនមក ។ល។

វត្តឧណ្ណាលោម ឲ្យឈ្មោះ, ថ្ងៃអង្គារ ៦ កក្កដា ២៤៩២

សម្ដេចព្រះសង្ឃរាជ ជ.ណ. ជោតញាណោ

ប.អ.ស. - អ.ម.វ.

x

x x

បុរាណភាសិត

និយាយកំពិចិត្រម៉ា

ប្រាជ្ញចិន្ត, ប្រាជ្ញកល, ប្រាជ្ញដឹង, ប្រាជ្ញយល់, ប្រាជ្ញចេះចំណាស់

ប្រាជ្ញទាំង៥យ៉ាងនេះ មានសេចក្ដីថា ១- ប្រាជ្ញចិន្ត គឺការផ្ទៀងផ្ទាត់គេឲ្យដឹង ហៅថា ចិន្ត នេះត្រូវ ឲ្យចេះពិចារណា; ២- ប្រាជ្ញកល គឺធ្វើឧបាយកល្យាណ ហេតុការណ៍ណាមួយ ហៅថា កល នេះក៏ត្រូវ; ៣- ប្រាជ្ញដឹង គឺការដឹង រឿងហេតុផ្សេងៗ ក៏ត្រូវ ព្រោះឲ្យឈ្មោះបានដឹងតែចាំរួចហើយ ម្ដងគេដឹងទៅៗ ទៀត; ៤- ប្រាជ្ញយល់ ការយល់នេះក៏ត្រូវ ព្រោះថ្មីគេឲ្យបានដឹងទៅផ្ទុក ឲ្យយល់, ដូចគេសួរថា អ្នកឯងបានដឹងរឿងប្រៀបទេ? - ឆ្លើយថា ដឹង, ចុះយល់ទេ ពេលរឿងប្រៀបហ្នឹងបាចម៉េច? - ថ្ងៃឲ្យយល់ទេ;

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

៥- ឱវិវដ្ឋកាល កាលទីរាលខ្ញុំអាល់តែក្លាយ ខ្ញុំតាមគាល់ពាល់ពិរុធ ខ្ញុំតែកាមវដ្តវង្វាប់ ញាំតែកែប្រែស្រួលខ្ញុំគរ៉េងប៉េងសៅស្លៀក ពើក ពោល វិវដ្ឋកាល់ នេះក៏ដែលទាល់ គាំចិត្តកែងការលើ សៀត ។ ដោយពេក្ខនេះបានឆ្ក បុរាណកាលឹត សង្ឃ ។

ពាក្យកាព្យឲ្យនាយជាំ

- បទកាកគតិ

ឱពិដ្ឋឱកាល ឱដីឱលាល់ ឱវិវដ្ឋកាល ភាំងផ្ទុំនេះ ស្ងួន- គតិមានអស់ ឱព្រិល្បិចលាល់ ទើបត្រូវបាន ។ ខ្លះការ អស់រំ វាយ័នចិត្ត ខ្លះៗ ទាំងការ បើលុះគេរំ អស់រំបួចានការ ផ្ទឹករើបបាន រួចផុតពាក់ធី ។ ក៏យល់ចាំឈឺយ គោះការត្រូវក្លាយ ស្អូកគតិ លុះគេបានលឿន បានដាច់គា ទើបបានគាល គួយ ពាយល្ហះ ។ គោះពិដ្ឋត្រូវគេ ខ្លះការវិវដ្ត ធ្វើពោលគែក្ខះ គោះ ធ្វើពោលពើក ក៏ចិនត្តាតម្លះ ចោះពាក្យញ្ញះ ផ្គួយនឹងចិប់ចាស់ ។

ឥឡូវការពេល ខ្ញុំបាយឱលាល់ ក៏ធ្វើនគែកន្លុ ជូនគេល ឥតឹក វង្វើតវង្វាន់ ផ្លូវគេលក្លាយស្រូវ យល់ខ្លួនឃើញគេ ។ បើធ្វើតាមគល ស៊ីលដឹកបាយល់ ខ្លះការវិវេ នេះត្រែក្សាវា ចាននត្រូវលុះ បុគ្គលគេគេ ចំនួលសត្រូវ ។

វិបលរដឹក ធ្វើត្រូវដំណើរ ក៏ឥតមានផ្លូវ- ពាក្យប់ខ្ញុំដឹក ចិនចាំវិត្រូវ គេរុស្សដឹង ក៏ឥតបានដើរ ។ គេដឹកក៏ធី ធ្វើត្រូវ ក៏ចា គដដំណើរ ឥតពានឥតឹក ចិត្តក្លួយស៊ើរ ពេក្ខគោះគេ ដឹក ក៏ព្រោះពាធី ។

ឥឡូវគកាល់យល់ ពាការពេលល់ ខ្លួយដឹកធី បើត្រូវគែដឹក ដោយពួកគា ប៉ុន្តែខ្លួនល ចិប់ពាយល់ ។ ដូចគេក្លាយល គើអួក

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

រាល់គ្នា យល់ប្រាកដ ឃើញដោយខ្លួនឯង ថាពិតមែនហើយ ដូច្នោះ យល់ឃើញត្រូវតែកើតឡើង ។ ហេតុនេះការយល់ ព្រះធម៌ពិត គឺជាញាណ-ទស្សន៍ ទើបកើតមានដោយ វិបស្សនា ក៏ត្រូវតែកើត ចាប់ពីការយល់ ។

ឯចំណែកការ ចេះដឹងអស់ ព្រោះជឿតាមគេ ទៅតាមចិត្ត ដោយគិតពិចារណា ក៏នៅតែមាន សេចក្តីសង្ស័យ ។ ទៅតាមសិស្ស ឬ ជនណាមួយ គេនឹងជឿខ្លួន គេសួរបញ្ហា ណាមួយមិនដូច ទៅដើមដូច ត្រូវតាំងតែម្តង ។ បើមានគ្រូណា ហើយគេថាជាអ្នកឯកទេស ប្រកាន់ខាង ដើមតាមគំនិតដើម គ្រាន់តែជឿ អ្នកគោរពតាមគេ សព្វថ្ងៃនេះ ។ ហេតុនោះបាន រាល់ពេលនេះ ការណ៍នេះទៀត កម្មជាតិ អ្នកឆ្លាតវៃគ្រាន់តែ គេសួរដើមហេតុ ក្រោយៗ ទើបឃើញទេ ។ ទើបជឿនោះ ការដឹងរបស់ ខ្លួនគេកើតឡើង ហេតុនោះបាន ពិតប្រាកដ អ្នកនេះប្រកាន់ខាង ពោលទុកជាតិ ។ ចំណែកការ លើសពីនេះ ហៅថាបញ្ញា ព្រះធម៌ប្រសើរ ឲ្យបាន ជ្រះថ្លា នោះទើបក្តីប នឹងឃ្លាតទៅឆ្ងាយ ។ល។

ថ្ងៃពុធ ទី២៤ កក្កដា ព.ស. ២៥១១ គ.ស. ១៩៦៧.

សម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជ.ណ. ជោតញ្ញាណោ

ប. អ. ស. – អ. ម. រ.

នវសំខ្យា និង បញ្ចសំខ្យា

អ អា ឥ ឦ ឧ ឩ ឯ ឱ ញ ន អក្សរ ១០ តួនេះ ទុកជា
០ ០ ០ ០ ០ ០ ០ ០ ០ ០

សូន្យ (០) ហៅថា សុញ្ញសំខ្យា ឬ សូន្យសំខ្យា ។

ក ខ គ ឃ ង ច ឆ ជ ឈ អក្សរ ៩ តួនេះ ហៅ នវសំខ្យា ។
១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩

ដ ឋ ឌ ឍ ណ ត ថ ទ ធ អក្សរ ៩ តួនេះហៅ នវសំខ្យា ។
១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩

ប ផ ព ភ ម អក្សរ ៥ តួនេះ ហៅថា បញ្ចសំខ្យា ។
១ ២ ៣ ៤ ៥

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

យ ទ ស ច ឥ ឬ ស ហ ឡ អក្សរតំណាងលេខ ទសភាគ
១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩

ឧទាហរណ៍មកស្រាយដូចតទៅ, ដូចជា ម្ចាស់ឃុំទស្សានី អក្សរតំណាងលេខ ៤៥; ពុទ្ធសករាជ ១ឃោម្ចុរទ ឬ ពុទ្ធសករាជ ២៥១២; គ្រិស្តសករាជ ឬ គ្រិស្តសករាជ ទ្ធិតាផ្ទយេ ឬ គ្រិស្តសករាជ ១៩៦៨។

ព្រះគម្ពីរពោលពុទ្ធវង្សដែលពោលអំពីពុទ្ធកាលខាងដើមនេះ មានចំនួនដូចតទៅ÷

អនញ្ញាទន្ទិ ២១.០០០ ពីព្រះវិហារមួយ ១.០០០ ព្រះគម្ពីរ;
០ ០ ... ១ ២

ម្ចុតានទាវិ ២១.០០០ ពីព្រះសុត្តន្តមាន ២១.០០០ ព្រះគម្ពីរ;
... ០ ០ ១ ២

ម្ចុតានទទេ ៤២.០០០ ពីព្រះអភិធម្មមាន ៤២.០០០ ព្រះគម្ពីរ;
... ០ ០ ២ ៤

ម្ចុតានតាយារ ៨៤.០០០ (រួមទាំងអស់គ្នា មាន ៨៤.០០០
០ ០ ០ ៤ ៨

ព្រះធម្មខន្ធ ពីព្រះធម្មវិន័យមាន ៨៤.០០០ ព្រះគម្ពីរ)។

លោកកត់កាលបញ្ញាវត្តថា÷

អនញ្ញាឥន្ទិរី ក្រុមិ ផែនដីធាត់ក្រាស់ ២៤០.០០០ យោជន៍;
០ ០ ... ០ ៤ ២

អនញ្ញាទាជិ ចុនជិ ទឹកសមុទ្រ (ទ្រទ្រង់ផែនដីលោក) មានជម្រៅ
០ ០ ... ៤ ៨

៤៨០.០០០ យោជន៍ (ប្រៀបធៀប គាស់ទសភាគ ៤+ទូរជៃ "សមុទ្រ", ពី
ទ- អាគមផែនទ្រះដែលមានគម្ពីរពោលថា ជ- ជលា:);

អនញ្ញាគតិយោ មេរុ ភ្នំមេរុ ពីផ្ទៃព្រះសុមេរុ មាន
០ ០ ... ៦ ១

កម្ពស់ ១៦៨.០០០ យោជន៍; គស្សាករម្សិត ពោះជួសារក៏
កសើកទៅលើក ដោយគេជះទៅព្រះសមាគម្ពុទ្ធអត្ថតេះ ក្នុងកាល
ដើមមានមហាព្រហ្មគ្គ))។

ចក្រវាឡ យោជន៍ ក្នុងទីនេះ សំដៅយកប្រមាណយោជន៍ ដោយកលា-

ព្រមទាំងអស់គ្រប់ល្បើជើងដ៏ពិសេសលើទួលនោះគ្រប់ គឺលហាភ្នំមោម ជួយរយោជន៍ ដូចព្រមីដែលភ្ជាប់នឹងមានស្នាមស្បែងខ្ចីនេះ យោជនេទក្ខពេញតោ មហាចេតិយស្រីស្រស់ ដើមស្រឡៅមានកម្ពស់ ៧យោជន៍ ពីផែនខ្ពស់ ៤៥ ហត្ថ (ព្រះមហាស្តូបបុរាណ ពីហត្ថភ្នំ) ។

មិនតែប៉ុណ្ណោះ យល់ឃើញក្នុង, ស្ដីអំពីសម្ដេចទៅប៉ុណ្ណោះ អស់លោកអ្នកស្រឡាញ់ពិតប្រាកដដែលបានប្រទានគេនេះ ស្ទាបាមនេះ ក៏ឲ្យអស់ព្រមទេនេះនៃការងារហើយ ។

វត្តឧណ្ណាលោម ថ្ងៃព្រហស្បតិ៍ ១ កក្កដា ២៥១៦

សម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជ.ណ. ជោតញ្ញាណោ

ប.អ.ស. _ អ.ម.រ.

x x x

មិត្រមិនបោះបង់មិត្រ

ឧស្សវេ ព្យសនេ ចេវ ទុព្ភិក្ខេ សត្ថុវិគ្គហេ
រាជទ្វារេ សុសានេ ច យោ តិដ្ឋតិ ស ពន្ធវោ ។

ក្នុងវិបត្តិកាល ៦ គឺ ១- ក្នុងពេលមហោស្រព (ការសប្បាយដែលពួកមនុស្សអ្នកមើលមើលគេលេងល្បែងគ្នា គឺអ្នកខ្លះសប្បាយចិត្តណាស់ អ្នកខ្លះក្ដៅចិត្តណាស់); ២- ក្នុងកាលមានការវិនាសអន្តរាយទ្រព្យសម្បត្តិ; ៣- ក្នុងទុព្ភិក្ខកាល គឺគ្រាអំណត់អត់ឃ្លាន; ៤- ក្នុងពេលដែលសត្រូវលោកមកលុកលុយ; ៥- នៅជិតរាជទ្វារ គឺជិតទ្វារព្រះរាជវាំង (ដែលគេនាំគ្នាទៅរកក្ដី); ៦- ក្នុងទីសុសាន គឺព្រៃខ្មោច (ដែលគេយកខ្មោចទៅដុតចោល ក្នុងព្រៃខ្មោច) — ទាំង ៦ នេះ, បើអ្នកណាមួយ គឺមិនបោះបង់គ្នា ឬមិនរត់ចោលគ្នា ខាងនៅជួយគ្នា ឬ ហៅរកចិត្តមិត្តស្មោះត្រង់ ឲ្យជិតនៅអ្នកណាម្នាក់ណាម្នាក់, អ្នកនោះឈ្មោះ លោកហៅថាជាញាតិ គឺញាតិមិត្តស្និទ្ធស្នាលជិតបំផុត គួររាប់រកយកជាគ្នាឯងបាន ។

ពាក្យកាព្យ បទព្រហ្មគីតិ

ក្នុងពាក្យនិទានទុំមួយ គឺមួយក្នុងពេលមហោស្រព គឺពេល

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

ទំនាស់ខ្លះ មិនបានរាប់លើកក្រែង ។ ប្អូនមានសង្ឃឹមថា ទាំង
មាត់ភ្ញាក់ហួសស្ទើរពេក ទាំងមួយពេលយប់ថ្ងៃក ចូលទៅក្នុងចិត្តស្វាមី
ផងណាហួសរំលឹក ចិត្តនឹកដឹងទេះរាប់អាន ផងគោះព្រោះទៅគាប
តាមប្រកបដោយសៅហ្មង ។ ស្ដីប្រដៅថាមួយ ក្នុងក្ដីស្រឡាញ់មិនបោះ
បង់ គាំមិត្រចិត្តស្មោះទៀត ត្រូវរាប់រកយកគ្នា ។ ផងណារះ
រាប់អាន តែពេលមានក្ដីសុខតែ ពេលទុក្ខព្រោះបាក់ក្ដា ផងគោះ
អ្នកត្រឹមមិត្ត ។ ព្រោះស្រលោកឲ្យប្រយោជន៍ ត្រូវឲ្យរាក់ទាក់ដឹង
ស្និទ្ធ ក៏រាប់ឲ្យបានចិត្ត ក៏ស្និតយកគ្នាហើយ ។ សង្គ្រោះ

អ្នកសូមអាន ធ្វើនឹងបានបុណ្យហើយ សង្គ្រោះ
ផងចិត្តស្មើ អ្នកផលហើយបានតែគោល ។ល។

វត្តឧណ្ណាលោម ថ្ងៃចន្ទ ៣រោច, ថ្ងៃទី២២ កក្កដា ២៥១៦ / ១៩៧២

សម្ដេចព្រះសង្ឃរាជ ជ.ណ. ជោតញាណោ

ប.អ.ស. – អ.ម.រ.

សុទ្ធាសុទ្ធិ

អត្តនាវ កតំ បាបំ　　អត្តនា សង្កិលិស្សតិ
អត្តនា អកតំ បាបំ　　អត្តនាវ វិសុជ្ឈតិ
សុទ្ធិ អសុទ្ធិ បច្ចត្តំ　　នាញ្ញោ អញ្ញំ វិសោធយេ ។

បាបដែលគេធ្វើហើយខ្លួនឯង នឹងសៅហ្មងខ្លួនឯង; បាបដែលគេមិនធ្វើហើយខ្លួនឯង រមែងបរិសុទ្ធខ្លួនឯង; បរិសុទ្ធិ និងមិនបរិសុទ្ធិ ប្រាកដចំពោះផ្ទាល់ខ្លួនៗ, អ្នកដទៃមិនគប្បី សម្អាតឲ្យអ្នកដទៃបានឡើយ ។

ពាក្យកាព្យឲ្យផាយបាំ

បទកាកគតិ

www.budinst.gov.kh　www.elibraryofcambodia.org

វិបុល្យទិន្នាប ស័ម្ពាធសភាព កើតពីការធ្វើ ពិន្ទុ
ភព្វ៍ផ្លូវ សម្រេចគតិ បើសនណាធ្វើ សនគោះសម្ផល ។
ផលក្នុងផលនុក្ក ស័ម្ពាត់ចេញមុខ តាមពេលត្រូវត្តល់ ចេញ
តាមសាន កុសលាកុសល គតធ្វើណាផ្តល់ ហេតុនោះ ។
ផ្លាតនិងមិនផ្លាត តាក់ផ្ទាល់ចេញភ្នំត ខែកម្មបុញ្ញ គត
ឝុកដាក់ តោពីផ្លូវនេះ សន្លះក្រោយ មិនត្រៀកម្មផល ។
គោះកម្មចេញមុខ បុគ្គលបុរិន្ទ ក៏ដឹងមិនដល់ ឲ្យដឹងត្រកម្ម
សពើផ្តល់ផល ឲ្យត្រូវធ្វើផ្ទល់ ឲ្យយល់ច្បោះស្មើយ ។ ព្រះពុទ្ធ
ទ្រង់ថ្លៃ ត្រូវតាំងចិត្តស្តាប់ ក៏ធ្វើគោះពើយ ត្រូវមើការលិត
លើនិត្យប្រើយៗ ចិត្តល្បើមឲ្យសើយ ធ្វើផ្លូវចនិងយល់ ។ល។

វត្តវុណ្ណាលោម ឲ្យវត្តពេញ, ថ្ងៃ ... ២៤៧២ / ១៩២៩

សម្ដេចព្រះសង្ឃរាជ ជ.ណ. ជោតញ្ញាណោ

ប.អ.ស.-អ.ម.រ.
x x x

បុរាណភាសិត

ស្រុកៗ អ្នកស្រុកមើលងាយ
រលាស់ទៅឆ្ងាយ មានឱតមានភ័គ្គ

អត្ថន័យនៃបុរាណភាសិតនេះថា មនុស្សណាមួយ ដែលកើតនៅស្រុកណាមួយនិងធ្វើ
ធ្វើម្ហូបម្ហង់ ប៉ុន្តែមនុស្សនោះអត់នោះទេ មានចិត្តទន់ភ្លន់ដើរជីក តែម៉ែរបស់
និយម ពេលការនិយាយត្រឹមត្រូវ, ពួកជនអ្នកនៅក្នុងស្រុកភូមិជាមួយគ្នា
និងអ្នកនៅភូមិជិតខាងគ្នា ច្រើនតែមានយោបល់យល់ថា អ្នកនោះមិនមែនមនុស្ស
មួយមួយ មិនមែនអ្នកសង់អគារល្អះល្អោះធ្វើការបញ្ជីវត្តធ្វើទេ តែងតែមនុស្ស
ត្រូវតែកាយពល់ល្អ, ប៉ុន្តែតែនៅពេលមួយ អ្នកនោះបែរ បញ្ចេញសម្តី
វោហារដើមនៅក្នុងស្រុកថ្មីមួយក្នុងទីឆ្ងាយ បើមានការដើរស្រែចម្ការ
នោះត្រូវយកឈ្មោះសេដ្ឋី...ម ឬមើលដាក់ផ្ទាល់ទីវត្ត, ដូចនេះយក
ដូចជាវត្តនរស្ដីលោកនៅពេលនោះគឺកន្លង, ក៏លើកដើមសីលធម៌ ។
ព្រោះហេតុនោះបានជាមានបុរាណភាសិតថា ស្រុកៗអ្នកស្រុកមើលងាយ រលាស់ទៅឆ្ងាយ

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

មានទ្រឹកមានភ័ត្ត ។

មានបុរាណកាលនិទានមួយ យ៉ាងដូច្នេះ ថាធ្លាប់មានអន្ទង់មួយប្រាថ្នាចង់ចិញ្ចឹមជីវិតលើគោក លើមេឃ ត្រូវប្រាប់ក្អែកសាប ទុំប្រាប់ក្អែកស មានអន្ទង់មួយ ក្អែកសាប់ហៅ ក្អែកបន្ទំ ក្អែកស, មានរង្គាលដ៏ខ្លាំងពន្លឺអស្ចារ្យស្រមោលរស់, ពេលហើយអើយ, ហើយនោះហើយបង្កឲ្យទីផ្ទៃដី ស្មើរតែហើយនឹងហើយប្រាប់ទៅក្អែក ក្អែកស ពេលនេះលើចិត្តវាដើរត្រូវ ហើយកែងស្រាវជ្រាវ ព្រោះមានតែស្រាវជ្រាវមួយហើយ ។ អន្ទង់ដើរនេះ បន្ទាប់ពីបុរាណកាលនេះ លើង ផុតពីទឹកហើយលើគោក... ពេលនោះ ។ល។

ពាក្យកាព្យប្រាំយពាំ

បទគគតិ

ម្នាលពាល្អុកៗ ដងនៅក្នុងទ្រុក គេលើកចេញពីណា ក្លាយដើរ ចាប់តែកន្លាយ ពិដ្ឋកល្បាណ មានទ្រឹកមានភ័ត្ត ។ បញ្ចេញកន្លែង មាន

ពាក្យបើភ្លឺ ពេលពន្លឺ មានទ្រឹកញញឹម ម្ចាស់ខ្លួនស្លូត ពល់ចាត់ ឥតអស់ ស្លូតតែក្លាហាន ។ ទុំលើមានលោះ ល្អនិងអ្នកនោះ ត្រឡប់ពាក្យ ប្តូរក្នុងនេះ ចំពោះតបវាចា ពោះនេះមានការណ៍ កែប្រែភ្លេចស្ទើរ ។ ក្អែកស្រមោល ស្លូតនិងខ្លួន បោះបង់ល្អាស្តុះ អ្នកប្រាថ្នាប្រាជ្ញ ព្រោះហើយស្តែងតុះ ខ្លាយស្មុះ ការក្រឹសក្លាយ នេះនៅពាល្អុកៗ ចាត់តែក្អែកទ្រុក ខ្លួនដងហើយលើណា ចាប់តែមាន ការណ៍ ដើរត្រូវដោះស្រាយ ពោរសក្តិក្លាយ មានទ្រឹកមានភ័ត្ត ។

ម្នាក្អែកសាប ក្លាយពេលស្រោម ឥតសាច់ស្ទើរ ការហើយ ហើរ ហើយហោងពាក្យ ពល់ត្រូវភាព តចាប់ក្អែកសាប ។ ទីបក្អែកស ទីតែហើយបាន ឥតហើយស្រាប់ ហើរតែហើយបាន ជួយទុកក្អែកសាប ប្តូរស្លាបស្រាប់ ពោះពេលហើរ ។ ហេតុនោះ ទាន់ ពួកពាល់ធ្វើ ត្រូវនិយាយ តាមចេបក្អែកសាប់ ឥតារ សមរម្យ ត្រូវនិយាយ តាមក្អែកល្បើយ ។

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

បើសាធុជន រិះរកគិតគុណ យល់ហេតុនេះហើយ ពេញចិត្ត ខំចិត្ត សង្វាតរៀនៗ ប្រឹងធ្វើៗ មិនបើកខ្ជិល ៗ អ្នកនោះ ដោយយ៉ាង នឹងព្រោះមានការ ពាមិនបាត់អ្នក ដល់វេលា ឲ្យដាក់ ឲ្យខ្លួន គង់មានគេគួរ ជួយស្ដាប់យោបល់ ។ល។

វត្តឧណ្ណាលោម (ព្រះវិហារ), ថ្ងៃច័ន្ទ ៤រោច ខែ... ព.ស. ២៥០៦ គ.ស. ១៩៦២

សម្ដេចព្រះសង្ឃរាជ ជ.ណ. ជោតញ្ញាណោ

ប អ.ស. – អ.ម.រ.

យសាភិវឌ្ឍការជន

“ផលអ្នកចម្រើនដោយយស”

ឧដ្ឋានវតោ សតីមតោ

សុចិកម្មស្ស និសម្មការិនោ

សញ្ញតស្ស ច ធម្មជីវិនោ

អប្បមត្តស្ស យសោភិវឌ្ឍតិ ។

យសតែងចម្រើនដល់ជនៈ ១- អ្នកមានព្យាយាមរឹងប៉ឹងខ្ជាប់, ២- អ្នកមានស្មារតីខ្ជាប់ខ្ជួនមិនភ្លេចភ្លាំង, ៣- អ្នកមានការងារស្អាតហ្មត់ចត់, ៤- អ្នករិះរកការណាៗតែយល់ច្បាស់ ហើយទើបធ្វើៗ, ៥- អ្នកសង្រួមកាយវាចាចិត្តគំនិតមិនខុស, ៦- អ្នកចិញ្ចឹមជីវិតដោយធម៌ត្រូវតាមច្បាប់, ៧- អ្នកមិនធ្វេស គឺប្រយ័ត្នប្រយែងជានិច្ច មិនលះបង់ក្នុងការងារ ឲ្យហួស (ដោយបរិយាយថា “អ្នកមានសតិ-សម្បជញ្ញៈជានិច្ច”)។

អត្ថន័យពាក្យថា យស

១- ឥស្សរិយៈ គឺភាពជាធំ ឬមានបុណ្យស័ក្តិ, ២- ភោគទ្រព្យ គឺមានទ្រព្យធនច្រើន, ៣- សម្បាន: គឺមានអ្នកជាប់តាមច្រើន, ៤- កិត្តិ មានកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្អ គេស្ញើច

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

សរសើរតើរ; ភាពនេះហៅថា យស ។ ឬ ឥស្សរិ-
យយស គឺយសនៃអ្នកដឹកនាំ ឬយសនៃអ្នកមានបុណ្យសក្តិ ។
គ្រឿងឥស្សរិយយស គឺវត្ថុរបស់នាំឡើងលើកតម្កើង
អ្នកមានឥស្សរិយៈ ។

ពាក្យកាព្យឲ្យដាំយពាំ

ពាក្យ ៧

រីអ្នកណា មានញាណមាឃ ដ៏ម៉ឺនម៉ាត់,
ប្រុងប្រយ័ត្ន សំរាប់ត្រាស់ ខ្ចីរក្សា,
មានការក្លាក មិនក្រោកក្រាក មិនប្រើមារ,
ពិចារណា ឲ្យឃើញសិន ហើយទើបធ្វើ ។
បើមានប្រឹង ខ្នះខ្នែង សមរម្យពិត,
មានជីវិត រស់នៅល្អ ដោយជួយគេ,
មិនប្រមាទ ឲ្យឃ្លាតឃ្លា ជើងតើតៅ,
ផងនោះទើ ទៅទីណា តែងមានយស ។ល។

អាសិតបុរាណថា:

សក្តិពុំស្មើយស យសអ្នកខ្ពង់ខ្ពស់
ពុំស្មើចិត្តល

ពាក្យកាព្យបញ្ជាក់ភាសិតនេះ

បទកាកគតិ

ភាសិតពោលថា នរអ្នកណា មានសក្តិខ្ពង់ខ្ពស់ មានតែស័ក្តិ
តែសក្តិ ប៉ុន្តែឥតយស ឡើងតែរលត់ កេរ្តិ៍ឈ្មោះសៅហ្មង ។
រីអ្នកមានគតិ ត្រកូលកម្មាត់ ខ្ពស់ទាបក្តី មានចិត្តហ៊ានក៏
តក់មក់ស្លាក់ស្លែន មានគេឆ្លាងឆ្លៀម ប៉ុន្តែគេស្អប់ ។ ឯអ្នក
ណា ឥតមានសក្តិ ប៉ុន្តែមានគ្រឿង មានគេគាប់ចិត្ត ស៊ុំពុះ-

www.budget.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

សព្វ ដប់ពាក់នឹងដប់ ដើរមួលដួលមក ។ ព្រោះគេមានចិត្ត មេត្តា ករុណា ចំពោះបោរក ទីចុះមិនរើក ដេរជៅបោមក ស្អុកដើម ដួលផ្កា ចំពេញយសឲ្យ ។ល។

វត្តឧណ្ណាលោម ឲ្យស្វើរពេញ ថ្ងៃការិស្យទី២១ កក្កដា

សម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជ.ណ. ជោតញ្ញាណោ

ប.អ.ស.-អ.ម.រ.

× × ×

បុរាណភាសិត

ជើងមេសម័យនិយមខេមរា

សម្តីចាស់ លេខទាំង អក្សរជ្រៃ

សព្វន័យទី៤ គេះនិយាយខ្លីតាត់ខាងផ្លូវ គេះនាងលេខ្លីកាលណ សព្វន័យ មិនត្រូវពីដាន ឥឡូវមិនបាន ពីរោងនាប្រជាជនយាងពី ពីរោងពីរាយ លេងកូន, ក្នុងបុរាណសម័យ, មានគេនិយមកើតរោងណា ថ្មក-គុណ- -ថើត- ពាក់ ប៉ុណ្ណោះ, គេះពិសម័យវិទ្យានិយមសម្ដៅផ្លូវគេះ ដើរលេង ពាក់លាភវិទ្យា មានបាន ក្រុមក្រួសពេលយកវៃដាយ, វិទ្យាលេងកែមកមាន បានៈពរិក ជួលកាលសម័យបុរាណ ហេតុអាយកោះដើរ ។ មនុស្ស, ពិត កើតមិនកប្ចុះទេ ពន្ធិនៃវិទ្យាល័យដើមកើតមែន ប៉ុន្តែមានបានៈមិនកើត មុខវិទ្យាសព្វាទនិងសម្ដាំចើម្ចាស់ប៉ុណ្ណោះ, ព្រោះតាក្នុងគេះ មនុស្ស មានបានៈមិនកើតប្លាក់មិ...... ។

ពាក្យកាព្យឲ្យចាំ

បទកាកគតិ

សម្តីចាស់ ក្នុងស្រុកដើរ ផ្លែកោរពាក់គាត បើកន់សម្តី ខ្សៀមសិត សំដៅកតាំ ការីងកើតក្បាន់ ។ គេះមានការយស់ វិស្តីមិនដល់ ថ្លាន់តែខោច មាត់ ពីរហីចូនតាំ គេស្ពាត់សត្វនាំ ពោលបិទមាត់ ហើយបាចមិនរួច ។ សម្តី ក្លិចក្រាស់ កិច្ចការរើសស់ ឆ្លើយឆ្លងសំដួច ក្នុងការដើរ ដើរក្រោកចម្លួច

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

ឲ្យលោមមិច្ឆុង ឲ្យស៊ប់ក្នុងចិត្ត ។ ហេតុនោះបានជា ភាសិតថា អ្នកឲ្យ,
អ្នកណា មិនចេះកែគុណ យកតាមសំដី ឲ្យខូចដោយមិនសង្គ្រោះ ស្ដីថាឲ្យ ។

បណ្ដោយខ្លួន បើសិនជា ខ្លួនចេះច្រើន សេចក្ដីសេចក្ដី ហេតុ
កំរែងសេះ មិនចូលចិត្ត ក្នុងចិត្ត ។ ប៉ុន្តែសព្វថ្ងៃ សព្វធម៌វិជ្ជា
គងវាក្យសព្ទ សម្រាប់ប្រើគ្រប់ គន់គិតភាសា គំនិតគាំទ្រ
គងវាក្យភាពជ្រៅ ។ អ្នករៀនវិជ្ជា នេះកំរែងទូទៅ ហើយនឹងឲ្យជាប់
ចំណេះដឹង វិជ្ជានេះតាម ចិត្តច្រើនជាប់ ចិត្តប់ជាប់ ។ ព្រោះថា
ជីវិត សិក្សាដើមទុន លើវិជ្ជាសព្វ ចិត្តបណ្ដោយឲ្យ ហើយបាន
ជាប់ ចិត្តខ្លួនឲ្យដឹង សេចក្ដីលោក ។

អក្សរសាស្ត្រ សម័យសម័យ កើតមកមុន ហើយកើតឡើង
ហាក់ប្រកបដោយ ចិត្តខ្លួន គតិវិជ្ជា ។ វិជ្ជាបរា ហើយគឺ
អក្សរ បានរក្សាទុក ហេតុនេះលោកថា ភាសាសាស្ត្រ ជាភាសាគត
អក្សរសាស្ត្រ ។ បើតាមន័យនេះ បញ្ចោញវាចានោះ ដើម្បីឲ្យបាន
សរសេរកត់ត្រា ច្រើនមាត់ទេ អ្នកសាងកាល នឹងគេកត់សម្គាល់
ក្នុងសៀវភៅអក្សរ សាស្ត្របរា នេះឲ្យសមគុណ ឲ្យជឿជាក់ក៏ បានហើយ
ចិត្ត ត្រូវតាមទម្លាប់ ដើម្បីសង្គ្រោះ ។ ប៉ុន្តែអក្សរ បានចាត់ទុក
សម្រាប់កត់ត្រា កុំឲ្យបាត់ បាត់បង់ ហើយចាស់ចាំ ឲ្យចាំ
ដឹងហើយ ។

អ្នករៀនវិជ្ជា គួរពិចារណា កុំមានចិត្តខ្ជិល ច្រើនតែច្រើន
ទោ ច្រើនតែ នេះជាដើម ដូចគួរខ្ជិល ភាសានេះឲ្យជាំ ។ តែ
បុរាណ កុំតែលោភលន់ និងការចំណាំ ហើយសង្ស័យរហូត
ត្រូវនឹកឲ្យចាំ ជាក្បាច់ក្បួន ឲ្យលើសប្រយោជន៍ ៕

វត្តឧណ្ណាលោម ថ្ងៃព្រហស្បតិ៍ ១០កើត ខែភទ្របទ ព.ស. ២៥១២ / ១៩៦៨

សម្ដេចព្រះសង្ឃរាជ ជ.ណ. ជោតញ្ញាណោ

ជ. ន. ស. - ន. ឃ. វ.

x x x

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

អគ្គសមុដ្ឋាន

[illegible]

អប្បកេនបិ មេធាវី ជាភាសេន ទិចក្ខណោ
សមុដ្ឋាបេតិ អត្តានំ អណុំ អគ្គិវ សន្ធមំ ។

[illegible]

ពាក្យកាព្យឲ្យនាំយកាំ

បទកាកគតិ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ប. អ. ល. ● អ. ម. រ.

ពុទ្ធភាសិត និង បុរាណភាសិត

បញ្ញាមុតយកបង្កាពោះ, ពោះដាច់ជិះពោះតាម

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

[illegible]

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

ពាក្យកាព្យឲ្យផ្សាយចាំ

ពាក្យ៧

បញ្ញាគុណឲ្យយកបញ្ញានោះ នោះជាប់ព្រោះព្រោះនិងនោះតាម ទើប
ចិត្តបើចិត្តព្យាយាម នោះព្រាត់គ្រួសត្វបញ្ញា ។ បើកាលពីមុនពោលល្អ
ដោយបរបវិន្ទៃគប់យល់ ឲ្យរៀនអក្សរនិងភាសា នៃកាលពីមុននោះ
ឲ្យរះ ។ ចាំចិត្តនេះផ្សព្វផ្សាយនិងបី តែយបយកការតាមនោះ ក្រុង
បញ្ញាប្រភពនោះ សង្ឃបនោះនិងដោយនេះ ។ ការនៅក្រុងរៀនទៅបន្ត
ប្រៀននិងគោជិះក្រចី ព្រោះលោកស្រែមហាយកជី គតបីទៅព្រះពុទ្ធ
នេះ ។ ឲ្យរៀនបទបរពាលីវាទ ត្រូវគន្លឹះផ្សាយគរនេះ រលេកគ្មេង
ស្រែកថើរបេះ ស្នាក់គតនោះអ្វីនៅផង ។ ខុសការបេរគេស្នាក់ព្រាន
ត្រូវគ្រឿងភពជើងតាមបី ដើម្បីព្រោះសារដ្ឋីកផ្លូវដ្ឋរ ជិះដាំក្លូវស្បូវ
គេក្រោកយករើរេតំរៀង ពប់ផ្លូលស្នាក់ហ្វៀវិទ្យា ទើបត្បាលជិរព្រោះ
ជីវិត និកតែកបន្ទាបភាពទាំងអស់ ។ ហេតុនេះឲ្យធើរៀនវិទ្យា
អក្សរភាសាគេក្តៅ រៀនពាលីភ្នែកនៅបណ្ដាយ ឲ្យកាលពីមុនល្អ
ល្អ ធ្វើចិត្តតាមបបនេះ ទើបគេដំនើរការកែវ ជួយតាំងរៀនក
ខ្លាច គប់ត្រូវខិតលើការឲ្យកុ ។ ឲ្យរៀនអក្សរនិងភាសា នៃកាលពី
សម្បូរហ ព្រះតែយកនេះរឿងស្នាក់ ក្រៅនៅនោះមកបញ្ញាថា ឲ្យ
ក្រុងវិទ្យាបញ្ញា ដោះយកបញ្ញាដែលត្រូវព្រោះ ក្រុងកម្ពុជានេះតាមកែបការ
ជិះស្និទ្ធតើកាន់នោះដាច់ ។ ខ្ញុំតែងកាព្យនេះឲ្យស្នាក់ការ ចាំការកម្ពុជា
ដោយចាំបាច់ ក្នុងគេនគ្លឹះហើយតាមចេះ សូមលគន្លឹះយកតាមវត្ថុរ៉ុះ ។ ៚

វត្តឧណ្ណាលោម ថ្ងៃ១កើតខែចេត្រ ឆ្នាំរោង ព.ស. ២៤៩៦ / ១៩៥៤

សម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជ.ណ. ជោតញ្ញាណោ

ប. អ.ស. - អ. ម. រ.

× × ×

អាគតពាសា

ភាពៈនៃអ្នកដឹងគុណ

–·–

បរកោកតិ

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

កតញ្ញូតា មានន័យប្រាប់ថា ដឹងគុណគេ ត្រូវតែប្រតិបត្តិ តាម
លំដាប់ ដែលព្រះអង្គ ប្រាប់ឲ្យតបគុណ ។ មាតាបិតា ឲ្យបង្ហាញ
ក្នុងតែធ្វើបុណ្យ ដងណាក៏ដោយ ដែលគេមានគុណ ក៏ធ្វើបុណ្យ
ដើម្បីឧទ្ទិសបរលោក ។ បណ្តុះពូជបុណ្យ ក្នុងស្រែគុណ កុំឲ្យមាន
ទោះ បុណ្យនឹងកើតកើន ចម្រើនគ្រប់គ្រោះ ត្រូវមានចិត្តស្មោះ
កុំលុបគុណគេ ។ កុំប្រាន់តែថា មាតាបិតា មានគុណធំធេង
ចាក់ចិត្តសាច់- គុណកុំភ្លេចៗ ធ្វើដែរហើយៗ ទោះតែ
គេថា ។ ផងអ្នកតបគុណ ព្រះពុទ្ធមានបុណ្យ ទ្រង់ត្រាស់ទេសនា
សរសើរពិតប្រាកដ មានក្នុងគាថា គម្ពីរដីកា ក្នុងមើល
ចំពោះ ។ ទេះថាហើយថ្វី ដោយចិត្តក្តៅក្រហាយ ឲ្យស៊ីបឲ្យគាំ
ឲ្យស្លៀកដឹងគុណ គុណគេតែងតែ កុំមែនហួងហាំ ព្រោះតបគុណ
នេះ ។ ផងមានចិត្តល្អ ម្ដើរតែក្លាហាន ពេលតបគុណ
គេ តាមបែបផែនការ ដឹកនាំបុណ្យ ប្រយោជន៍ក្រោយ បុ-
ណ្ណយកផ្លែ ។ អ្នកប្រាជ្ញប្រាប់ថា ផងប្រព្រឹត្តគុណ លុបគុណ
ពេលហើយ ផងប្រព្រឹត្តនោះ ពុំមានសុខស្បើយ ឃ្លាតឆ្ងាយ
ឡើយ រវីងរវល់តែក្នុងខ្លួន ។ សព្វថ្ងៃបានសុខ ប្រាប់តែមាន
កុំខំ ធ្វើគុណធម៌ខ្លួន ឲ្យដល់កិច្ចការ យកតែឥត-
ខ្លួន ពេលមកដល់ខ្លួន រមិលគុណគេ ។ នេះហេតុនាំមក
ព្រោះខ្លួនភ្លេចខ្លួន តាមបុណ្យបុព្វ ពេលបច្ចុប្បន្ន នឹង-
នាំតែអត្ត ភ័ព្វព្រេងបុព្វ ហើយទទួលផល ។ ការ-

រមិលគុណ ការគំនិតបុណ្យ- ព្រេងឲ្យសម្រេច ពេញលេញ
ទាំង អាយុជីវិតក្នុង ឲ្យផលតែតទៅ ព្រោះបានក្លាហាន ។
បុណ្យបាបបណ្ដាលថ្វី តែងតែប្រៀប ពុំមែនចំណេញ
ពេលមានគ្រោះ ត្រូវពេលវេលា ចាក់ដូចព្រឹក
ប្រាប់ថាក្រុមគ្រួសារ ។ ភ្លេចគុណគេដល់ផល ទុកខ្លួនឲ្យដល់
ផងដែលគេលាក់ កសាងបញ្ជីត ពិចារណាក្រុមគ្រួសារ ផង

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

ពីស្រឡាញ់ ឱ្យសុខមុខផល ។ រីឯប្អូនម្ដាយ ដែល-
ចាស់ជរាភាព ស្រែកមុខតែម្នាក់ ពុំមានគ្រូឲ្យផល អ្នកក្រី-
ឲ្យដល់ គួរក្ដីសល់រីល ប្រក្ដីទុកសាន្ត ។ ម្ដាយតែងរករាំង
បុត្រឲ្យទៅទាំង ស្នេហ៍សិនពីបាន ទេញមុខឲ្យផល គាប់
សម្រិត អ្នកក្រីតែងបាន ទទួលសន្និដ្ឋ ។ បុត្រនឹកឃើញ
ម្ដាយឲ្យទៅទាំង ស្នេហ៍ពីចេញមុខ ព្រោះមានទុក្ខគល បុត្រ
ផ្ដល់ក្ដីសុខ ស្ពឺតែមានមុខ នឹងនេត្រ ។ ហេតុនោះគួរ
ផល ក៏ទៅសម្រេច ក្នុងក្ដីទ័ពល គួរគោរពបុត្រ មានគុណ-
មហិមា ដើម្បីទាន់ព្រោះជា អ្នកចិញ្ចឹមខ្លួន ។ល។

X X X

អកតញ្ញូតាក្នុងប្រទេសវៀត

អកតញ្ញុស្ស បោសស្ស និច្ចំ វិវរទស្សិនោ
សព្ពញ្ចេ បថវឹ ទជ្ជា នេវ នំ អភិរាធយេ ។

បើទុកជាគេលើកយកផ្ទៃផែនដីទាំងមូលឲ្យដល់ជនអកត-
ញ្ញូ ជាអ្នកឃើញតែចន្លោះពេលណាមួយក៏ដោយ គេក៏
ពុំអាចញ៉ាំងវាឲ្យរីករាយបានឡើយ ព្រោះវានេះតែងរក
រកឃើញតែទោស ចាក់ដូចជាវាតបស្នងគុណវិញជានិច្ចនិរន្តរ

ពាក្យកាព្យឲ្យងាយចាំ

ពាក្យ៧

អកតញ្ញូលុបលាងគុណ ហេតុយល់ចូលក្នុងផលជីវិត
ព្រោះបើគេលើកយកផែនដី ទ្រព្យរាជបុរីឲ្យក៏ដោយ ។ វាក៏
ផលនឹកគុណលិចថ្លៃ វានេះតែដូចរកឃើញទោស ញាណ
ផ្ដាច់ជ័យស្រោយ វាឲ្យតូចចិត្តយវិញតបគុណ ។ ព្រោះឮ
ចាប់ជាជនចិត្តចង្អៀត វាកាន់តែទិញលម្អៀងបាបភ្ជិន សតត្រិម-
ទៅឲ្យជីវិតគុណ ព្រោះអ្នកមាន បុត្រអ័ពាល់ត្រូវ ។ តំរី

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

[illegible]

សេចក្ដីបញ្ជាក់ថែម

[illegible]

[illegible]

[illegible]

កាព្យបរិយោសាន

[illegible]

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

ទ្រព្យទ័ពទ្រព្យខ្លួន ខ្លួនអាចព្រោះ រក្សាពល់គ្រឿង តម្រូវ
ឥឡូវ នឹងមើលឃើញ ដែលគឺរក្សា ។ គួរលោកដូច តាំង
ចិត្តមុជន៍ យកគុណខ្ពស់ កំឡើងឡើងៗ កំរ៉ាកកៀក
គុណចំនួន ដែលគឺប្រុសាទ ៕

ម្ចាស់យ៉ែខេវ

អ្នកគ្រូ ទាំងនឹងគុណធម៌ មាតាបិតា និងអ្នក
មានគុណ បង្រៀនណាៗ ជិតក្រោយ ទៀត
ក្បឿនរាល់ពេល ។ ព្រោះអ្នកមានគុណ មានចិត្ត
ល្អប្រពៃ អត់ទ្រាំនឹងសង្កត់ សម្រេចប្រាថ្នា ផ្ដើម
ពាក្យក្លែងក្នុង អាចរក្សាការ- ផ្លូវគតិ
ប្រៀប ។ ព្រោះសេចក្ដីដែលនឹង នាំឲ្យបាប អាច-
ទៅមុខ ក្បឿនក្រោយ ដោយការគិតល្អិត
ពិនិត្យទៀត ប្រយ័ត្នដល់ ។ ព្រះនឹងដល់ពេល
ដឹងពេលវេលា តាមសម័យ ព្រោះធ្វើសម្ភ
វិញ្ញាណឥតញ្ជូន ក៏អាចបញ្ចូល អោយគុណធ្លើយ ៕

វត្តឧណ្ណាលោម ថ្ងៃអង្គារ, ថ្ងៃទី១៧ ខែកក្កដា ២៥០៦/១៩៦២

សម្ដេចព្រះសង្ឃរាជ ជ.ណ. ជោតញ្ញាណោ

ប.អ.ស.-អ.ម.រ.

× × ×

ជីវប្រវត្តិ

ការរៀបរាប់ដំណើរជីវិតរបស់លោកដែលរស់នៅក្នុង

កណ្ដាលដំណើរជីវិត, ដែលប្រើឈ្មោះថា "ព្រះអាចារ្យវិជ្ជា"

—៤០—

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

មានរឿងពោលតាំងពីក្នុងបុព្វកាលសម័យពុទ្ធកាលរៀងមកថា
កាលបើនរម្នាក់កណ្ដាស់ចេញឡើង, ជនអ្នកនៅជិតក្បែរនោះតែងឲ្យពរទៅ
អ្នកកណ្ដាស់នោះថា "ស្បើយ!" ឬថា "មានអាយុវែង!"; អ្នកដែល
កណ្ដាស់ក៏ឲ្យពរតបវិញ ដូចគេឲ្យពរមកខ្លួននោះដែរ — នេះជា
ទម្លាប់របស់ខ្មែរ ។ ឯអ្នកដទៃទៀត (សព្វថ្ងៃ) មិនឲ្យពរថា "ស្បើយ!"
ទេ គេឲ្យពរថា "ចូរមានអាយុវែង!" ឬថា "ចូរមានអាយុមួយរយ!"
ឬក៏ពោលថា "ចូរមានអាយុមួយរយឆ្នាំ!" ។

ក្នុង គគ្គជាតក ទុកនិបាត ទីក ខ្សែវត្តវណ្ណ មាននិទានថា
ជីវ វស្សសតំ គគ្គាតិ ឥទំ សត្ថា [illegible] ប-
សេនទិកោសលរញ្ញោ ការិតេ រាជការាមេ វិហរន្តោ អត្តនោ ខិបិ-
តំ អារព្ភ កថេសិ ព្រះសាស្ដាទ្រង់គង់នៅក្នុងរាជការាម ដែល
ព្រះបាទបសេនទិកោសលទ្រង់មានព្រះរាជបញ្ជាឲ្យកសាង ជិតវត្តជេត
ពន, ទ្រង់សម្ដែងរឿង គគ្គជាតក មានបាលីថា ជីវ វស្សស-
តំ គគ្គ នេះជាដើម ចំពោះការកណ្ដាស់ដើមរឿងនៃព្រះអង្គ ។

ប្រកប ពី ទិវស ក្នុងសម័យថ្ងៃមួយ ព្រះបរមសាស្ដាទ្រង់គង់
សម្ដែងធម៌ កណ្ដាលពុទ្ធបរិស័ទ៤ គឺ ភិក្ខុ, ភិក្ខុនី, ឧបាសក, ឧបាសិកា ពាដិក-
ភាព, ស្រាប់តែព្រះអង្គកណ្ដាស់ឡើង — ភិក្ខុ ជីវតុ ភន្តេ ជីវតុ ស-
គតោតិ ឧច្ចាសទ្ទំ មហាសទ្ទំ អកំសុ ភិក្ខុទាំងឡាយទើបឲ្យពរព្រះ-
អង្គថា "សូមព្រះអង្គមានព្រះជន្ម!, សូមព្រះសុគតមានព្រះជន្ម!" ។
ព្រះភគវាទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ, ចុះកាលបើ
គេកណ្ដាស់ក៏កណ្ដាស់ ហើយមានអ្នកឲ្យពរបែបនេះ តើអ្នកដែល
កណ្ដាស់នោះគង់រស់នៅបានយូរមែនឬ ឬក៏គេជាមិនដែលស្លាប់
ដែរ? — ពួកភិក្ខុក្រាបទូលថា នោ ហេតំ ភន្តេ! សូមទ្រង់
ព្រះមេត្តាប្រោស, ពុំមែនពាក្យពរដែលឲ្យនោះទេ! — ព្រះ
សម្ពុទ្ធទ្រង់បញ្ញត្តថា ន ភិក្ខវេ ខិបិតេ ជីវាតិ វត្តព្វំ,
យោ វទេយ្យ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ, កាល-

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

បើគេកណ្តាស់, ភិក្ខុមិនត្រូវពោលឲ្យពរថា “ចូររស់នៅ!” ទេ, ភិក្ខុណាពោល, ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។

សម័យមួយក្រោយពីបញ្ញត្តនោះមក, ពួកភិក្ខុកណ្តាស់ហើយទៀត, ពួកគ្រហស្ថគេឲ្យពរថា ជីវថ ភន្តេ! “មានអាយុវែង ភន្តេ!” ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះនៅស្ងៀម មិនឲ្យពរតបវិញ ។ គ្រហស្ថទាំងនោះគេនិយាយរិះគន់ថា សព្វថ្ងៃគេឲ្យពរតបទៅគេវិញ ប៉ុន្តែពួកភិក្ខុមិនចេះថាទេ ។ លុះព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់បានជ្រាបការណ៍នេះ ហើយព្រះអង្គទ្រង់អនុញ្ញាតដោយអនុលោមតាមប្រពៃណីនិយមថា តែបើ ភិក្ខុថា មង្គលិក, អនុលោម ភិក្ខុថា ជីវថ ភន្តេ ចូរមានចន ចិរំ ជីវតិ បដិវត្តំ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ, ពួកគ្រហស្ថគេតែងតែត្រូវការទៅរកមង្គល, ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ, តថាគតអនុញ្ញាត, កាលបើគ្រហស្ថគេពោលឲ្យពរថា “ចូរមានអាយុវែង ភន្តេ!”, ភិក្ខុត្រូវពោលឲ្យពរតបទៅគេវិញថា “ចូរមានអាយុវែង!” ដូចគេឲ្យពរមកខ្លួននោះ ។

លំដាប់នោះ, ពួកភិក្ខុក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះអង្គថា ភន្តេ ជីវប្បដិជីវំ តាម ភព វុឌ្ឍិ? សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស, ចុះការឲ្យពរតបទៅវិញថា “ចូរមានអាយុវែង!” នេះកើតមានភិក្ខុរាល់ពេលណាមក? — ព្រះសព្វញ្ញុពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ, ជីវប្បដិជីវ គឺឲ្យពរតបទៅថា “ចូរមានអាយុវែង!” នេះធ្លាប់មានតាំងពីក្រុងពារាណសីតរៀងមកដល់សព្វថ្ងៃហើយ តាំងពីក្រោយពេលព្រះបាទព្រហ្មទត្តទ្រង់សម័យសព្វថ្ងៃនេះ ។ ពួកភិក្ខុក្រាបបង្គំទូលអារាធនា ។ ព្រះអង្គទ្រង់សម្តែងអតីតនិទានថា៖

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

ក្នុងអតីតកាល ចេកតែយព្យួរសម្បើមណាស់ទៅហើយ, ព្រះបាទព្រហ្មទត្តសោយរាជ្យក្នុងក្រុងពារាណសី គាប់ជួន, កាលនោះពោធិសត្វសម្ភពលេខនេយនកកើតក្នុង ត្រកូលព្រាហ្មណ៍មួយក្នុងនិគមរដ្ឋនោះឯង ។ ពិតប្រាកដណាស់ពោធិ-សត្វនោះសព្វក្រស្ទីទ្រ ។ កាលដែលពោធិសត្វចម្រើនវ័យ អាយុ១៦ឆ្នាំ ក្នុងសម័យនោះ ពិតបានទៅរៀនវេទលក្ខណ៍ និងមន្តអាគមយ៉ាងពោធិសត្វប៉ុណ្ណោះ, បានទៅដល់ក្រុង ពារាណសី ក្នុងវេលាថ្ងៃត្រង់, ស្រាប់តែឃើញអាហារបរិភោគ ដែលផ្ទះព្រាហ្មណ៍ត្រូវព្រះរាជទ្រព្យលាក់ហើយក៏ស្ងួតព្រឹក រកកន្លែងសំណាក់, ព្រាហ្មណ៍ពិតជាកកន្លែងសម្រាប់ឲ្យ អ្នកដំណើរសំណាក់ទេ ត្រឡប់ទៅក្នុងតាមផ្លូវ តាមបាន, មានសាលាមួយនៅចុងស្រុក ប៉ុន្តែសាលានោះមានយក្សបិសាច

ចេញចាប់សម្លាប់

ចាប់ធ្វើជាអាហារ សត្វណាដេកក្នុងសាលានោះទេ, ចេះ អ្នកបរិវារយក្សបិសាចនោះទេ ទៅក្នុងសាលានោះ ទេ ។ ព្រាហ្មណ៍ជាអ្នកប្រាជ្ញនិយាយប្រាប់ថ្ងៃនោះ ក៏នឹង ខ្លាចយក្សបិសាចនោះ ប៉ុន្តែពោធិសត្វត្រូវក្រុមមិនខ្លាច ក៏និយាយថា ខ្ញុំមិនខ្លាចទេ, ណា! យើងដេកក្នុងសាលា ហ្នឹងចុះ! ខ្ញុំខ្លាចយក្សបិសាចណាមួយ! ខ្ញុំនឹងធ្វើបាន ឲ្យវាក្រាបមកក្រាបនៅកែងជើងខ្ញុំឲ្យតែបាន, ណាលោក!ខ្ញុំ ក្លាហាន, ក៏នឹងដឹងទេ! — ទៅហើយក៏ចេញទៅ ។ លុះដល់ សាលានោះហើយ, ព្រាហ្មណ៍ទាំងពួកដេកលើជើងក្ដារសាលា, ពោធិសត្វក្រោកអង្គុយច្រាបជើងឲ្យអាត្មា ។

និយាយពីយក្សបិសាចនោះ ដែលបានទៅបម្រើ- បម្រាស់ព្រះបាទកុវេរៈ វេស្សវ័ណ អស់រយៈពេល១២ឆ្នាំ, ក៏បានសាលានោះមកវិញ ដោយព្រះបាទវេស្សវ័ណ ព្រះ- រាជទានរង្វាន់ចំណែកឲ្យវា បណ្ដោយមនុស្សគ្រប់ជ្រកម្ពុ, ចេះ

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

មនុស្សណាចូលមកស្នាក់ក្នុងសាលានេះ ហើយមនុស្សម្នាក់
កណ្ដាស់តែឡើង មនុស្សដែលនៅជិតខាងត្រូវពោលឲ្យ
ពរថា "ជូរមានអាយុវែង!" ហើយអ្នកដែលកណ្ដាស់
នោះត្រូវពោលឲ្យពរតបមកវិញថា "ជូរមានអាយុវែង!"
ដូចគេឲ្យពរមកខ្លួនដែរ, ហេតុនេះ, យក្សបិសាចនោះមិន
ត្រូវហ៊ានស៊ីគេទៀត; បើមនុស្សដែលពុំបានឲ្យពរគ្នាទេ,
យក្សបិសាចនោះត្រូវមានសិទ្ធិស៊ីគេបាន ពីត្រូវបីតផ្ញាក់
លាមមនុស្សពីរនោះចុះ (ពីព្រោះតែមនុស្សវិញ្ញាណដែល
ចូលមកក្នុងសាលានោះប៉ុណ្ណោះ ទើបក្នុងសាលានោះ ស៊ី
គេបានទៀត) ។

យក្សបិសាចនោះវានៅលើធ្នឹមសាលា, វាចម្អែង
នឹងឮ ហ៊ុ ព្រាហ្មណ៍អាពុកពោធិសត្វកណ្ដាស់, វាបើកអន្ទាក
វាក្លាម, វានាំយកកម្ទេចស្លឹកដំរ៉ុះមកឲ្យត្រូវចំច្រមុះព្រា-
ហ្មណ៍នោះ, គាត់ក៏កណ្ដាស់ឡើង ។ ពោធិសត្វពុំបាន

១ យក្ស ឬ យក្ខ, ស្រីថា យក្សិណី ឬ យក្ខិណី ប្រែថា "អមនុស្ស-
មានកាយធំជាងមនុស្សគេតែងតែយល់ថា" តាមទំនៀមទម្លាប់, ឃោរ, បិសាច
អាក្រក់ ។ ក្នុងនេះ ប្រែថា យក្សបិសាច ឬ បិសាចយក្ស ។

អង្គុយស្ងៀម មិនពោលឲ្យពរគាត់ថា "ជូរមានអាយុវែង!",
យក្សបិសាចនោះវាចុះពីធ្នឹមសាលាមក ដើម្បីវានឹងចាប់
ស៊ីឪពុកពោធិសត្វមើលឃើញ, វានឹងចាប់ស៊ី ។ ពោធិសត្វ
គិតថា យក្សបិសាចនេះវាធ្វើឲ្យឪពុកអញកណ្ដាស់, ព្រោះ
អាត្មាអញពុំបានឲ្យពរថា "ជូរមានអាយុវែង!" ដូច្នេះ ហើយ
វានឹងស៊ីឪពុកឯង? — ពោធិសត្វគិតឃើញរួចហើយក៏ឲ្យពរថា
ឪពុកក្លាយថា៖

ជីវ វស្សសតំ ភទ្ទ អបរានិ ច វីសតិ
មា មំ បិសាចា ខាទន្តុ ជីវ ត្វំ សរទោសតំ!

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

ភគ្គៈ!¹ ឮមានគេឃុំខ្លួនមរណភ័យ សុំព្រួចថែមទៀត នៅ១០ឆ្នាំ! បិសាចដូចនឹងពិតហើយ! ទំនួររស់នៅ នៅមួយរយឆ្នាំចុះ!

លុះយក្សបិសាចនោះបានឮ សម្តីពោធិសត្វប្រាប់ដូច្នេះហើយ ក៏ត្រេកអរនឹងពោធិសត្វ, រាប់តែថា ខ្លាចស៊ី នេះប្រាកដ, ខ្លាចឱ្យស៊ីសាច់ក្រពើ—រាប់តែហើយ ក៏ពាំ សង្គ្រុកចុះមកអង្គុលទៀតឱ្យផ្ទឹបដៃព្រះពោធិសត្វ ។ ពោធិ-សត្វបានឃើញសេចក្តីរបស់វា ក៏ផ្ញើខ្លួន, វិតពេលនោះ ក៏ កណ្តាស់ម្តងទៀត ។ ឃើញហាក់ដូចជាយល់ច្បាស់ថា ខ្លាចមិនប្រាកដ បិសាចនេះនឹងស៊ីខ្លួននេះប្រាកដ— គិត ឃើញភ្លាម ក៏ប្រាប់ទៅវាថា÷

ត្បិត រក្សាសត់ ស៊ីរ   អហាធិ ច វីសតិ
វស ឋិសាច ហាស្ស   ស៊ីរ ត្វំ សរទោសតំ!

---

១ ពាក្យថា ភគ្គៈ នេះនៅក្នុងរឿងបិសាច នឹងពោធិសត្វហៅ ចេញឈ្មោះបិសាចរបស់ខ្លួន ដូចនៅពាក្យថា "ឯង" ដែរ ។

កូនបងក៏ឮមានគេឃុំខ្លួនមរណភ័យដែរ សុំព្រួចថែម ទៀតនៅ១០ឆ្នាំ! បិសាចដូចនឹងពិសចុះ! កូនបងឮ រស់នៅមួយរយឆ្នាំចុះ!

បណ្តា គាថា ទាំង ពីរ យក្សបិសាចបានឮសម្តីពោធិសត្វហើយក៏គិតឃើញថា ខ្ញុំគោរព មេ ន សត្វ ហាក់ មិនគោរពស៊ីវិតតែវានេះទេ; គិតឃើញហើយក៏ឡើង នៅនៅលើថ្មីមសាលាហ្វៀ ។ អាច នំ ពោធិសត្វ ម្តងនេះ សំរាប់គេ ពោធិសត្វប្រាប់យក្សបិសាចនោះថា ហោ យក្ស, កត្តា ឥត ពាល់ បរិសុទ្ធ ហានល! ម្ល៉េះហើយ, ហេតុ អ្វីបាននៅក្នុងបរិត្តិអញរឿងយល់នៅលើមកកន្លែងនេះ!–

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

យក្សបិសាចឆ្លើយថា ក្នុងសង្សារនេះ ទេវទូតទាំង ៥ បង្គាប់-
ឲ្យ មនុស្ស ត្រូវតែចាំនេះ គឺព្រោះតែបានលោកដើមបណ្ដាំដោះ
បានទេវទូតទាំងអស់នេះ តាមពិត គឺជាបានទេវទូតទាំង
បានមើលឃើញនូវ ។ ពោធិសត្វសួរថា តើ បង នាគ
ទាំងនុ៎ះ ជាអ្វី? តើអ្នកបានឃើញមនុស្សដែលស្លាប់ តាម-
ផ្លូវទៀតការពារ? – យក្សបិសាចឆ្លើយថា ដឹងប្រាំ-
ពីរកាលពេល បំពេញ អវសេស ខាងមុខ លើកដំណើរ
តែមនុស្សដែលព្យាយាមដើរនេះ ពោលពាក្យថា ឲ្យគ្នាទៅទិព្វ-
លោក (ទៅកាន់ឋានសួគ៌) ថា "ចូរទៅនគរបុរី!"
មនុស្សទៅដល់នោះ ទើបទ្រង់ [illegible] (មិនស្លាប់តែម្ដង) ។
ពោធិសត្វបានសួរយក្សបិសាចនោះថា តើយក្ស, តាម

---

១ យក្ស-បិសាច នេះ ទៅលើដីគោកដើរកេតតែងហៅថា បិសាច-
ឲ្យមនុស្សឲ្យបរិភោគឲ្យនេះគឺ អំពើដីគោកដើរកេតហៅថា បិសាច
ដើម្បីមនុស្សដែលបរិភោគដីគោក ស្រុកតែកើតមានរៀងរាល់
បានក្នុងនេះ ដើរកេតហៅថាបានទេវទូតទាំង ព្រោះតែមានផ្លូវ
ទំនួលការ ជាមហាក្សាលមហាកាលដ៏សោភ័ណ្ឌសត្វប្រកបនឹងទុក្ខ
មហាភ័យជាដើម, តាមបើយក្ស-បិសាចដើរបានទេវទូតទាំង
បានមើលឃើញរៀងរាល់ថ្ងៃនៃពិភពលោកនេះ ជាបរិភោគ-
ពេញមនុស្សបរិសុទ្ធជាប្រាកដនោះតែពិតប្រាកដនោះ
ប្អូនមើលឃើញនេះសួរថាតើដឹងរឿងអ្វីខ្លះ ហើយចប់ដំណើរឿង
កេតបានឆ្លើយ ដោយសារការ, ហើយមានរឿងជាច្រើនទៀត
ដើម្បីសរសើរក្នុងពិធីផ្សេងៗ ។ ដោយហេតុនេះ
បានជួបការព្យាយាមតែងតែព្យាយាមជួយ ជួយ
ឲ្យយក្ស-បិសាចនេះបរិភោគភោជន ដូចរឿងនិទាន
ក្នុងគម្ពីរនេះ ដែលនិយាយថា គឺព្រះបរមពោធិសត្វ ៗ ត្រូវ
សង្កេតមើលការពារដោយប្រាជ្ញាដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ។
[illegible]

www.budhist.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

ទៅទៀតផង អ្នកបរិក្ខារធ្វើសក្ការបូជាមកគាត់ ព្រះ-
ជាអ្នកបម្រើមកពប់នៅលើកជាមួយនិងមាតាក្រោយរយៈ-
គាត់ខាងយ៉ាងនេះ, ក្បួននេះ អ្នកបរិក្ខារធ្វើកម្ម-
ចិត្តនោះតទៅទៀត គឺមាន ចំបាយមេ ពិន្ទុសិ
អ្នកបរិក្ខារនោះជាសត្វនាគ មិត្តនៅទាំងនិងគ្រួ-
ស, ទៀមព្យ, ព្រោះហេតុនោះ, ពប់ដើមតំណាងខ្ញុំ
នេះតទៅទៀត អ្នកបរិក្ខាររឿងពាក់សំលៀកគាត់
មានបានកាត់ពាក្យកម្ពុជាដើមម្ហូបព្រះមិត្តព្រះពេញ ។ លុះ
ពោធិសត្វនៅបានយាត្រានេះហើយ ក៏តិកមេឃព្យុះមាតា
ម្ចាស់ហើយកាយនៃកាយ ព្យុះមាតាម្ចាស់ទូលការ-
សីល ៥ ហើយស្ដាប់ព្យុះមាតាម្ចាស់ទូលគុណទូលមិ-
តល់ខ្លួនធ្វើដូចជាអ្នកបម្រើមួយចាស់ គឺជាអ្នកជួយនិងគ-
បម្រើនតទៅទៀត ។

មួន និងនេះ សាញ្ញត្តា មនុស្ស លុះដល់ថ្ងៃ
ស្អែកឡើង, មនុស្សទាំងឡាយដែលសញ្ញានោះមកដល់ទី-
នោះ បានជីវិតរស់នៅនោះគាត់ចូលកដ, បានជិះគ្រឿងតម្លៃ-
ថ្លៃយ៉ាងហើយ អ្នកខ្លះក៏ទូលលោកបរទូលព្រះរាជ,
លុះស្ដេចបានស្ដាប់ឡើងនេះសព្វគ្រប់ហើយ ព្រះអង្គមានព្រះ-
រាជតម្រាស់ឲ្យហៅព្រាហ្មណ៍តាពុកនិងពោធិសត្វកូនទូល
មកគាល់, គ្រាប់បញ្ញាក់បានប្រាប់ការនោះសព្វគ្រប់ហើយ ស្ដេច
ពេញព្រះរាជហឫទ័យណាស់ ដោយព្រះអង្គប្រាប់មកឲ្យហើយ
៧ យក្សបិសាចនោះវាទៀតទៀតមនុស្សដើរមកស្លាក់
ក្នុងសាលានោះឲ្យទាំងអស់រាយដំរីកជើងជាប់ហើយ, ព្រះ
អង្គក៏បានប្រទានឲ្យពោធិសត្វបានយសស័ក្តិជាសេនាបតី, គ្រប់

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

ឲ្យសព្រះរាជករណីយទ្រព្យសម្បត្តិ យសហៅការជល់ព្រះពុទ្ធសាសនា
ចិត្តនៃពោធិសត្វពោះអាត់ ដោយសារគុណានុភាពនៃព្រះ-
សត្វសព្វគ្រឹ ដើម្បីបាន ស្ដាប់ យកមកបំភ្លឺពុទ្ធសាសនា ។

ព្រះរាជតម្រិះបានកើតឡើងបំភ្លឺពុទ្ធសាសនាឲ្យមានបរិបូរណ៍
ពលិស្សជិត្តាហក ដើម្បីសមគ្គិរបានកាយស្ដាប់នូវពលិការ
សំភីមនុស្សដែលឆ្លាយ; ឲ្យស្គាល់ជួយទំនុកបម្រុងកាលិកត្រូវឲ្យ-
បានភ្ញាក់សព្វាយការប្រើសា ។ ព្រះមហាក្សត្រិយ៍អង្គនេះទ្រង់
ប៉ុនប៉ោងក្នុងកិច្ច ដើម្បីស្ដាប់ពោធិសត្វសព្វតាមាកាលបរិ-
ច្ឆេទការក្នុងសម័យនេះ ជាបដល់ព្រះអង្គបាននូវសត្ថ-
ធម៌ ដើម្បីវិនិច្ឆ័យ ក្នុងសម័យកាលនៃព្រះពុទ្ធ ។

សព្វ ថ្ងៃ ក្រុមមេសន៍ ហោរាទ្រ ដើម្បីដើម្បី
ស្ដី កាល ត្រូវ ស្ដេច សហាយមិត្ត ព្រះ
សម្ដេចព្រះមហាក្សត្រទ្រង់សព្វព្រះរាជហឫទ័យហើយ ព្រះអង្គ
បញ្ជាក់សេចក្ដី ដើម្បីជំនិត កើតមានតាំងពីក្នុងកាលនោះ
មក, ហើយព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ ដល់ រាជ សមត្ថ មហា-
សិ, ចិត្ត កម្មរត, បុគ្គល ធម៌ អាចារ្យ ព្រះរាជក្នុងកាល
នោះ ទេវរឹសតិនសម្ដេចសព្វមកកើតសាសនា, ព្រះពុទ្ធ
សាសនានៃពោធិសត្វ) សម្ដេចសព្វមកកើតសមាចារសម្ដេច,
បុត្រនៃព្រះពុទ្ធសាសនា) ដើម្បីតាំងនៅតទៅ ។

អគ្គសាសនិក ជួនណាត
ភត្តសាសនាគារ

បរិយាយ បញ្ជាក់ដើម

ត្រៀមទុកសាលាត្រៀមទុកត្រៀមទុកមហាមេតា សម្ដេច-
និង្គ្រោះ សម្ដេចអាចារ្យ សាសនាសព្វាយបុគ្គលត្រូវ ដើម្បី

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

ស្ដេចប្រមុខហៅថា ម្ចាស់យក្ស នោះមានសណ្ឋានដូចមនុស្ស មនុស្សនិងមុខទេពតាគួរយកណាស់ ឬតាមការពិត មិន-មែនដូច្នោះទេ, ពាក្យថា យក្ខ ឬ យក្ស នេះសំស្ក្រឹត និងបាលីប្រែចេញមកពីធាតុដើមថា យជ ប្រែថា "បូ-ជា; កោតខ្លាច; គោរព" សម្រាប់ប្រដាប់តាមធាតុថា យក្ខ ឬ យក្ស ប្រែថា "អទិស្សមានកាយដែលគេកោតខ្លាច គេគោរពបូជា, គេបន់ស្រន់, គេសែនព្រេន", មានអត្ថ-ន័យថា អមនុស្ស ឬ អទិស្សមានកាយ ដែលកើតក្នុងប្រ-ភព មានរូបកាយដែរប៉ុន្តែល្អិតណាស់ មនុស្សមើលមិន-ពុំឃើញ បើគេចង់ឲ្យមើលឃើញ មនុស្សមើលក៏អាច មើលឃើញដែរ សាសនាសម្ពន្ធ ពួកគេសំដែងមិន ឃើញ ឬទីមានដើម ។ ក្រុមពិភព, អរូបកាយ, ភូមទេវតា, រុក្ខ-ទេវតា, វត្ថុទេវតា, សមុទ្ទទេវតា, ទេវតាប្រចាំមហាព្រឹក្ស-ជាតិ, ... នោះគឺជាពួកទេវតាពួកអស់ដែលបានសិក្សា បរមត្ថ ~~[illegible]~~ បើតាមដោយរូបប្រែថា យក្ខ ឬ យក្ស ដូចគ្នា មិនមែនមានរូបរាងដូចយើងគួរខ្លាចនោះឡើយ ។

ក្នុងគម្ពីរពេទសាស្ត្រព្រះពុទ្ធសាសនា នោះព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ទ្រង់សំដែងថា ទេវតាដើមឈើ មាននិយាយថា យក្ខ នេះពីរ ស្ត្រីណាស់ ។ ក្នុងមហាបរិនិព្វានសូត្រ មានសំណាលថា នៅ ពេលដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធស្ដេចចូលបរិនិព្វាន-មហាសារៈ និងលើគ្រែក្នុងបរិនិព្វាន, ក្នុងបរិវារនៃព្រះសក្យ-សិក្ខាម, ព្រះអង្គមានព្រះបញ្ញត្តិឲ្យមើល ដោយអាការ-ចាក់ផ្ចង់លើបណ្ដោយឲ្យឃើញ ពីទីជិតព្រះអង្គ, ព្រះមហា-ការុណិកបរមគ្រូទ្រង់ហេតុនោះ, ព្រះអង្គត្រាស់ថា ~~[illegible]~~

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

សេវនាសេវនា

ការសេពគប់និងមិនសេពគប់

ព្រះបរមពុទ្ធោវាទ

អសេវនា ច ពាលានំ ការមិនសេពគប់ពួកជនពាល, បណ្ឌិតានញ្ច សេវនា ការសេពគប់ពួកជនជាបណ្ឌិត ។ ពាក្យថា ពាល នេះ មានន័យពីរយ៉ាង គឺ "ល្ងង់" និង "កាច", ន័យទី ១, ន័យទី ២ ពាល ប្រែថា "អ្នកកាត់ឲ្យសាបសូន្យ ឬ ឲ្យសាបសូន្យប្រយោជន៍ខ្លួននិងប្រយោជន៍អ្នកដទៃ, គឺប្រយោជន៍បច្ចុប្បន្ននិងប្រយោជន៍បរលោក" ។ ពាល បើតាមបាលី ប្រែថា "ក្រៀវ ខ្សោះ ល្ងង់" ។ ពាក្យថា បណ្ឌិត មានន័យពីរយ៉ាង បទ ១ ប្រែថា បណ្ឌា ប្រែថា "ប្រាជ្ញាដែលដឹងខុសត្រូវ" ។ ... បណ្ឌិត ប្រែថា "អ្នកមានប្រាជ្ញាដឹងខុសត្រូវ ... អ្នកដឹងប្រយោជន៍", ... "អ្នកប្រាជ្ញ ... ប្រយោជន៍ ..." ។ ... ពាក្យថា ពាល ។ ... នេះ, ... យើងនិយាយជាទូទៅ ពាល ជាអ្នកល្ងង់ខ្លៅ, ពាក្យ បណ្ឌិត ជាអ្នកចេះដឹង; ដោយហេតុនេះបានជា ... ដែលជាពហុស្សុត ដែលដឹងច្រើន គេហៅថា បណ្ឌិត ហៅម្នាក់ៗថា អ្នកប្រាជ្ញ (...), បានជាគេហៅ ... នេះ ព្រោះគេយល់ថា "អ្នកចេះ ... អ្នកចេះដឹង, អ្នកប្រាជ្ញ ... ដឹងច្រើន ... អ្នកដែល ... (... គេហៅថា ... របស់

ឱ បរទេសាធិក ឥតមានវិញ្ញាណ ស្រឡាញ់ការពារជាតិខ្លួនទាំងអស់ ប៉ុន្តែ មានពួកទេវតា ច្រើនណាស់ កើតនៅតាមតំបន់ និងក ខ្លួនក្នុងៗ សាច់ ចេស្ដែក្នុង សើតទៅលើ ខ្លួនពាយ ស្រណោះ តទៅតក ទៅបង្កើតមនុស្ស: ឃើញទុកលើពយពីដក, ឱ បរទេសាធិក ក្រុមយកទៅពួកទ្រព្យ កក្កុសទេវតា ទ្រុងនាសកាលធ្លាប់ឡើងកែក, ស្រណោះតទៅតតគ្រួសារ មួនជិតនេះ ឱស្ស: ឱស្សំ ទើបទ្រាំគាត មួយពួកទេវតា គេឃើញស្រណោះ តទៅតក ធ្លាប់ទុះ ស្ងួតសំ ពោះពីថ្ងៃនេះទៅ គេលើកទានឃើញវិតពាតតក្រៀក ហើយ!' ។ល។ យើងពុទ្ធសាសនិក ដែលមានគារវភាព ចំពោះព្រះអង្គ, កាលបើនឹកឃើញរឿងនេះ, គឺកក់ក្តៅចារ ចិត្តអាណោចអាធ្លាង ដោយនឹកស្តាយអាស័យព្រះអង្គ!

ហេតុបញ្ចប់នេះ, ទៅបញ្ជាក់ថា សតិការ្យ៌ា យក្ខ ឬ យក្ស, យក្ខិណី ឬ យក្សិណី "យក្សប្រុស, យក្សស្រី" នេះ ក្នុងសាស់លោកស្ទួនមានដើមកំណើតជាប់ជ្រុងដើមកន្លែង ទាំងពិតដើម ប៉ុន្តែមានលោកបស់ថែមទៀត យក្សព្រួន នោះ មិនជឿវិធីការពារបុណ្យមួយចិត្ត ហេតុខន្ធ័យ ដើរពីពោលនេះ សតិការ្យ៌ា យក្ខ ជាភាសាពាគខាងនៅសង្គមមានកាយ ក្បៅនោះទុះ ។

—ចប់—

វត្តឧណ្ណាលោម ក្រុងភ្នំពេញ, ថ្ងៃអាទិត្យ១០តុលា ២៥១២ / ១៩៦៨

សម្ដេចព្រះសង្ឃរាជ
ជ.ណ. ជោតញ្ញាណោ
ប. វរ. ស.-វរ. ម.វ.

×
× ×

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

[illegible]

ពាក្យកាព្យឲ្យផាយចាំ

ពាក្យ ៧

[illegible]

www.budlist.gov.kh - www.elibraryofcambodia.org

មួយគ្រាប់ ក្នុងស្ងប់ស្ងាត់កើតមានឡើង ។ ព្រះសព្វញ្ញូទ្រង់ត្រាស់
ថា ជនណាតាំងមនុស្សពាលគាត់ស្អែក ស្ដាប់ក្ដីភាក់ផ្អើលរអា
ឃរ ភពលោកទៀតលែងសោកហើយតើ ។ ជនពោះពាលល្ងង់ឆោត
ប្រៀត ព្រោះភាក់តាំងពិតដោយសេចក្ដី ងងឹតពេញក្នុង
ចិត្តនោះ- តានិតសេចក្ដីឃ្លាតឆ្ងាយ ។ ផ្លូវយក្នុងខ្លួនរ៉េ
ជនពាល ពង្រីកពន្លឺផ្លូវឆ្ងាយ មិនមែនក្នុងកាយក្ដ-
ភាយ កញ្ជ្រៀវក្នុងស្ងប់ស្ងាត់ស្ងៀម ។ ភក់ភាក់ក្នុងនោះ
វិតកវិតក តកាំងតកាញគតមិញក្នុង ពោះពិចិត្តគិតពីក
បង្អួន ក្នុងទន្លេកក់សែនកើត ។ ជននោះព្រោះពា-
មហាពាល់ ពេញសិប់ពាលក្ដីឯកកើត ក្នុងសន្ដែន
កំឈមមើត មិនកើតហេតុណាឆ្ងាយអាពោល ។ ក្នុង
ទៀសម្ដែងទៅស្ទួររផល ទៅទៀលយាំណាដោយ-
សន្ដាន កំណោះពេកាន់ប្រទៀស ព្រៃកោលនិង
តាន់ព្រោះស្ទើតួណា ។

សហាំ ដ. ណ. សោតញ្ញាណ មានក្ដីគោរពព្រះមាន-
បុណ្យ ពេលដែលខ្លួនកាន់តែពស់ស៊ីន ដ៏ពន្លកចប់
ប៉ះតសិបទី ។ អ្នកនឹកដល់ពុទ្ធតាសិត ទៅប្រឹបយើលពិត
តាមិនថា ដល់រយផ្លូវសេរីទ្រងទ្រាំ ចុំពេលរស់តាម
ដល់ស្លឹយ ។ រូបព្រាត់ស្នូរក៏តាំមតក់ដា ដោយសារ
ជិតដោយចុំតោះតើយ ចិកសាក់ហេតុចុំពេមើយ ខ្លួន
ព្រាត់សោះហើយគេខ្លីតតំសោ ។ ហេតុនេះសហំរើសពីរ
ពោះខ្លួនពាលខ្មីសិនសោះដោយ ទៅនេះរួច ទៅគោះទៀតលោ
មិនទោយកត្រូលដោយកម្រិន ។ មិនឲ្យមានទើសខ្លួនប្រក្លាប់
តាំងចិត្តទាំគ្រាប់ដោយតិតតាច់ ហើយពាក់រសើយក្នុង
ពុលក្ខន់ កម្មពេកពាន់ត័ន្ទ្រើក ។ មានពាក្យចែងក្រោម

៧ ប្រភេទដែលចិត្តមិនស្មោះ ប៉ុន្តែប្រពន្ធដែលស្លូតនៅ
ជាតែពេលរស់នៅ ។ ពិតណាស់ ធ្វើបានដោយកាយ
វាចាដោយភាពស្មោះចិត្តនឹង គោរពផ្តល់ឲ្យប្តីមិត្ត ក៏
នឹងដេកជាតែពេលស្លាប់ ។ ធ្វើកេរ្តិ៍ពាលនឹងឲ្យផង
ការភ្ញៀវគ្រប់គ្រាន់ល្អ ឲ្យស្វាមីមានតែសប្បាយ
ពេលស្លាប់ទៅកើតក្នុងឋានសួគ៌ ។ ឲ្យស្វាមីមានកិត្តិ
យស ឲ្យគេនិយមលើសគេ ព្រោះតែមានកល់ក្ខណៈ
ធ្វើ ព្រោះការធ្វើល្អកិរិយាកុច្ច ។ ក៏ឃើញមិន
តែប៉ុណ្ណោះ ឲ្យស្វាមីកើតក្តីសោកសៅ ក៏យល់ថាព្រះ
កើតមានទុក្ខ ឲ្យមានចិត្តគោរពរាងរៀប ។ បានទុក
ត្រូវនឹងសល់ក្នុងផង និងឲ្យបាត់បង់ក៏គោះតើយ
ទុកក្នុងចិត្តរៀបរៀន ស្ដើយឲ្យគ្រប់ព្រះជាប់រហាប់ស

ទសពិធរាជធម៌ ១០

ធម៌ ១០ យ៉ាងនេះ ជាធម៌ព្រះរាជាទ្រង់ប្រតិបត្តិ ឬជាគោលការណ៍ដែលពិធ-
ពលនិករឲ្យប្រតិបត្តិតាមសិលាចារឹកព្រះសង្ឃផង ហៅថា ទសពិធរាជធម៌
គឺ ១- ទានៈ ការធ្វើអំណោយ; ២- សីលៈ ការរក្សាសីលនិច្ចសីល រក្សា
សីល១០ (ទសកុសល) ឲ្យជាប់ជានិច្ចកាល; ៣- បរិច្ចាគៈ ការបរិច្ចាគ
ព្រះរាជទ្រព្យដើម្បីប្រយោជន៍ប្រជារាស្ត្រ, ៤- អាជ្ជវៈ មានសេចក្តីទៀងត្រង់;
៥- មទ្ទវៈ មានសេចក្តីទន់ភ្លន់សុភាពរាបសា, ៦- តបៈ ការកំចាត់បង់
សេចក្តីសុខតាមការនិយមខ្លួនឯង; ៧- អក្កោធៈ មិនក្រោធខឹងចំពោះ
អ្នកដទៃ; ៨- អវិហិំសា មិនបៀតបៀនអ្នកដទៃ; ៩- ខន្តី មាន
សេចក្តីអត់ធន់; ១០- អវិរោធនៈ មិនប្រព្រឹត្តលើសលើច្បាប់ ។
កាលបើព្រះមហាក្សត្រ មិនកាន់តាមទសពិធរាជធម៌(:) នេះទេ នោះ
នឹងធ្វើឲ្យជាតិប្រជារាស្ត្រវិនាសបាន ។

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

ទសពិធរាជធម៌ ១០ ពីដើមដល់ចប់មានសេចក្ដីដូច នេះផងឲ្យរលឹង កញ្ញីចៅស្រីទាំងឡាយ ។ ទីមួយធម៌ហៅទាន អ្នកមានសទ្ធាជ្រះថ្លា សង្គ្រោះក្រោះផងសព្វ ទាំងគ្រប់គ្រងទ្រព្យ ទីពីរធម៌ហៅសីល ឲ្យរក្សាកាយវាចាមិនឲ្យខុស ពីសីលធម៌ដើម មានតែកាយវាចាចិត្តផ្សាយទៅរកសេចក្ដីល្អ ។ ទីបីធម៌ហៅបរិច្ចាគ លះបង់ទ្រព្យលះបង់ ចំណាយទ្រព្យដើម្បីស្រុកទេស ស្ដាប់ប្រ-ទេសពិតាក្លា ។ ទីបួនធម៌ហៅអាជ្ជវៈ មានវិគ្គហៈថាចិត្តទៀង-ត្រង់ពិតកាយវាចា ទាំងចិត្តមានតែស្មោះត្រង់ ។ ទីប្រាំធម៌ហៅមទ្ទវៈ ដែលមានវិគ្គហៈថាស្លូតបូត ក្រអឺតក្រទមមិនមាន នៃទ្រព្យ-សម្បត្តិអំណាចក្ដី ។ ទីប្រាំមួយធម៌ហៅតបៈ ដែលមានវិគ្គហៈថាដុតកំ-ដៅនូវគ្រឿងសៅហ្មងកំចាត់ចិត្តច្រណែនព្យាបាទ ។ ទីប្រាំពីរហៅអក្កោធនៈ ដែលមានវិគ្គហៈថាមិនខ្ញាល់ ក្រោធ-ក្រោធចងគំនុំគុំកួន កំហឹងស្អប់ខ្ពើមគ្នាទៅវិញទៅមក ។ ទីប្រាំបីហៅអវិហឹសា មិនបៀតបៀនដោយចិត្តបាប មិនប្រទូសប្រទៀងសព្វសត្វតាម- ក្ដាប់នៃចិត្តជាមេត្តា ។ ទីប្រាំបួនហៅឈ្មោះខន្តី ដែលមានសេចក្ដីអត់ធន់ មិនអត់-មិនឆន់ពោះខ្ញាល់ខ្លា ហើយកាយវាចាចិត្តឆន់ស្រី ។ ទីដប់-អវិរោធនៈ វិគ្គហៈថាមិនប្រព្រឹត្តខុសពីច្បាប់ កាន់តាម-កាន់ច្បាប់សិប់ទិននាំ មិនស្រីព្រហ៊ានរំលោភច្បាប់ ។

រីធម៌ទាំងដប់នេះ មិះញូ វិសេសវិសុទ្ធត្រឹមត្រូវ ម្ដាប់ ជាធម៌សម្រាប់ព្រះរាជា ជាច្បាប់ទម្លាប់មានតៗរៀងមក ។ ជាធម៌សម្រាប់ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ព្រះអង្គទ្រង់ប្រតិបត្តិមិនឲ្យ ខ្វះ ទ្រង់ពាលរាស្ត្រក៏មិនរាក ស្ដុកស្ដម្ភរៀបរយក្នុងនេះផង ដើម្បីឲ្យមិត្តឲ្យជិតដល់ នោះមានកម្លាំងអំណាចខ្លាំងក្លា ដូចតពាក្យ ជាទីពេញចិត្តដល់ប្រាជ្ញ ទ្រង់ពិចារណាធម៌មហាក្សត្រិយ៍ ។ រាជ-

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

ដូចមាសរ៉េរំលត់ផល ឬ ប្រៀនក្រឡាស់ព្រោះវាចិត្ត ព្រោះ-
កាលពោលយល់បណ្តាត់ សាកលោកទាំងឡាយស្ងប់ ។
ភ្លឺភ្លូវចង្ហើរលើកលើងឡើង មិនលេចចុះក្បាលឃើញទទក់-
ស្ដើង មិនលេចដឹកខ្លួនកាកក្រសាប់ស្រស់ ស្ទើរការពាក់ចាប់-
រកយកតាមគេ ។ មានមិត្តកល្យាណបាត់ផ្ដើមគួរ ឲ្យតែងតក់-
ក្ដៅមិនឲ្យជាចិត្ត បើតែមានមិត្តរាប់ផ្ដេកផ្ដិត នោះមិន
ចិញ្ចើមនឹងកើត ។ ម្នាលភ្នំទ្រង់ត្រាស់ពន្យល់ថា ជាក់ទាំង
មិត្តកល្យាណមិត្ត ឲ្យប្រើការប្រើបានកើត នាំកើត
នៃមិត្តដឹកឆ្លងខ្ពង់ខ្ពស់ ។ មិត្តឲ្យគុណយើងឲ្យយើងឲ្យ ឬ ទូទ
ឬ ជ្រុំយកវាំងភាព នោះពិចនោះចង្រែងវិលស្ដាល មាន
ភ្លឺភ្លន់ស្ពានតែសម្លាញ់ ។ ត្រូវពាក្យនោះផ្ទះចង្អៀត តែវិល-
លកឆ្លៀតឬសម្លាញ់ មិត្តភក្តិសំណាក់តែតែងឆ្លាត់ឆ្លាញ់ ល្អះលាញ់
តស់សងវិញ ។ ខ្ញុំយល់ពាក្យនោះផ្ទះចង្អៀត តាចង្អៀត
ប៉ះប៉ុនផ្ដាក់ផ្ដល់មិត្ត បើចិត្តចង្អៀតវិញគង់តែ ការពារពិសិដ្ឋ
ក៏ក៏ឆ្លាញ់ ។ ទ្រង់ត្រាស់ព្រមទាំងក្រោកព្រហ្ម តែការសេចក្តីស្រឡាញ់-
សម្លាញ់ ស្និទ្ធជិតតែងឆ្លាត់ឆ្លាញ់ ឆ្លាញ់ដែលស្រឡាញ់-
ដែលប្រាប់បាន ។ ពាក្យនោះឃើញហ្មត់ចត់សោភាតប់ មិត្តដែល
តាំងផ្ដាប់ចេះរាប់អាន ទាក់ទង្គួរច្រើនចិត្តក៏ច្បាស់ មិនគិតឃើញ
ពោលមិនក្ដៅលាភ ។ មិត្តនេះហៅថាមិត្តកល្យាណ ចិត្តបាន
ហើយនេះមានសង្គ្រោះ រាប់រកមិត្តភក្តិតែងឡើង ឲ្យដើរបាប-
ភាពវិញលឿយ ។ សាច់ញ្ញាតិរាប់រៀបទាំងឈ្មោះ ស្គាល់ការ
ល្អប្រពៃនេះរឿងស្រេចហើយ បើមានបានយល់ក៏គោះពាក្យ ចប់
ហើយស្រេចតែទាំងឈ្មោះហោង ៕

វត្តឧណ្ណាលោម ក្រុងភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី៣ខែតុលា ២៥១២ / ១៩៦៨

សម្តេចព្រះសង្ឃរាជ
ជ.ណ. ជោតញ្ញាណោ
ប. អ.ស. - អ.ម.វ.

x
x x

សីលានិសំសជាតក

ឥក្ខនិបាត [illegible]
([illegible])

បច្ចុ. សត្ថា សីលញ្ញតិ ឯកំ សទ្ធំ ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ សទ្ធំ ឧបាសកំ អារព្ភ កថេសិ ព្រះ-បរមសាស្តាទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន ទ្រង់សម្តែងនូវសីលានិសំសជាតកនេះ មានសេចក្តីថា បច្ចុ សត្ថា សីលញ្ញ ជាដើម ។ ប្រារព្ធឧបាសកម្នាក់ដែលមានសទ្ធា ។

មានរឿងថា ឧបាសកនោះជាអរិយសាវ័កអ្នកមានសទ្ធាជ្រះថ្លាណាស់, ថ្ងៃមួយ ឧបាសកនោះទៅកាន់វត្តជេតពន [illegible] បានដល់មាត់ស្ទឹងអចិរវតី, មិនឃើញមានទូកនៅត្រើយនោះ ដោយព្រោះពួកអ្នកទូកនាំគ្នាទៅស្តាប់ធម៌ [illegible] ព្រះធម្មទេសនាក្នុងវត្តជេតពន ។ ឧបាសកនោះ [illegible] ព្រះពុទ្ធគុណ [illegible] ក៏ដើរលើទឹក [illegible] ដល់ពាក់កណ្តាលស្ទឹង [illegible] [illegible] នឹកគុណព្រះពុទ្ធ [illegible] ដើរលើទឹក [illegible]

សង្កែគេរគាត់សង់ក្ដារសម្រាប់សត្វព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះយសទត្តសារីរិយ, ក្ដារ
ដើម្បីឲ្យព្រាហ្មណ៍នោះនៅ ទុំក្ដុំព្រាហ្មណ៍ចាស់ដ៏មានចិត្តទន្ទ្រាលយក
មកបរិភោគនៅវេលា, គាត់ជិតនឹងស្លាប់ ក្នុងថ្ងៃនេះ ទៅកើតក្នុង
នរក: ដែលមានភ្លើងឆេះនៅក្នុងលោកយ៉ាងខ្លាំង, ដល់ស្លាប់
ហើយនេះហើយ គាត់ក៏នេះកើតនឹងទុក្ខវេទនាជាខ្លាំងក្នុងនរក
អវិចីនរក ។ កាលដែលព្រាហ្មណ៍ នោះរំលឹកទុក្ខទោសក្នុងអវិចី
ហើយនេះ, ព្រះពុទ្ធ ទីបករ ទិព្វចក្ខុ ទតឃើញ សត្វនោះ ហើយ ។
មហាករុណា ក្ដី ធម្មតា ព្រះអង្គដើរចេញទៅក្នុងនគរនោះ ក្នុងពេលព្រឹក
និមន្តមកសម្រាប់ផ្ញើស្រលាញ់ ។ សម្ដេចទេវត និយាយថា មហា-
ទេវ សមោធិ សម្ដេចទេវតសម្រាប់សម្លាប់សត្វក្រពើ ។
ចាប់ សត្តុវេទនា ឲ្យឃើញ សំណាប់នោះក្នុងពេលព្រឹកនេះ:
សម្រាប់ ។ ក៏យោ ក្នុងក ស្រុកនិលខណ្ឌយ សមោធិ ដល់ក្ដារ
សំណាប់ក្ដុំកើតកើតស្រុកនិល— សោវណ្ណមយ ល៤ ស្លាប
ក្ដារក្ដុំកើតសិលា— ស្រុកខយាធិ យោត្តធិ ចែកចេញក្រោយ
ក្ដុំកើតសិក្ខា— សោវណ្ណខយាធិ យុទ្ធិយាធិ ដល់ក្ដារសិក
សម្រាប់ក្ដុំកើតសិលា ។ សម្ដេចទេវត ចាប់ផ្ដើម សន្តិ សត្វទាំង ។
ធម្មតាធិ ទោសោធិ សម្ដេចទេវតចេញទៅចាប់ផ្ដើមនោះ
ក្នុងនោះ ចេញក្ដារ "មានក្ដុំនោះក្នុងសីលធម្មជាតិនេះ?" ។
ព្រាហ្មណ៍ ខយំ ធម្មតាធិ ភាព ព្រាហ្មណ៍និយាយថា "ហើយ
ក្ដារក្រោយ" ។ ទេវតា បារី ទាំង សង្ឃហាធិ សម្ដេចទេវត
៧ម៉ោង, ទុះសំណាបទឹក!" ។ ព្រាហ្មណ៍នោះទុះសំណាបហើយក៏
ហៅសង្កែគេរគាត់សង់ឲ្យទុះសំណាបជួយផង ។ សម្ដេចទេវត
និយាយថា "ទុះក្ដារកើតក្នុងបរិបូរណ៍, មិនឲ្យអ្នកម្នាក់ទុះទុះទាំង
ស្រួយផងទេ!" ។ សីការកាំ? ព្រាហ្មណ៍ស្លូត "ហេតុអ្វីមិនឲ្យគាត់
ទុះមកផង?" ព្រោះតែគាត់ឃើញក្ដារសិលាបារគូណា, ព្រោះ
ហេតុនោះ ឲ្យចេញសំណាបមកយកកើតក្នុងបរិមាណប៉ុណ្ណឹង, មិន

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

បានស្រង់ទុកនឹកនៅដល់ម្ដាយឪពុក ហើយដើរចូលទៅវត្តដែលគេ
ឲ្យជួបព្រះបារមីស្ដា ហើយគាត់សុំយកឪពុកខ្ញុំយកចិត្តខ្ញុំ។

ព្រះសង្ឃបារមីស្ដាចប់ក្ដីបដិសន្ធារៈ ជាមួយនឹងខ្ញុំ..
គាត់ហើយព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្ដាយឪពុក, អ្នកនៅឯណាឈ្មោះអ្វីខ្លះ
ហើយមានអ្វីទៅពុកលោក?– គាត់ឆ្លើយថា ខ្ញុំជាលើកព្រះចៅអធិការ,
ព្រះអង្គបានប្រទានព្រះពុទ្ធពាក្យដោយការបូជាដ៏ប្រពៃ ក៏ដើរទៅ
ស្រុកនឹកមកយកខ្លួនទៅដើរទៅនៅក្នុងនឹក ក៏តបឹងស្ដាប់ព្រះ
ដល់ទីនេះ ។ ព្រះបារមីស្ដាត្រាស់ត្រូវតបថា ក្នុងពុកលោក, អ្នក
បានចិត្តក្នុងព្រះពុទ្ធ យកពុទ្ធកុសលធម៌ទៅក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះ
ចំពោះមាតាបិតាអ្នកប្រាកដជាមានទុក្ខណាស់, ព្រោះតែខ្ញុំ
នៅក្នុងផ្ទះការក្រោយមកហើយទៅ, ទៅឆ្ងាយ, មានពុកលោក
ជួយព្រួយព្រោះធ្វើដំណើរតាមក្រោយ, ដោយសារចិត្តជាប់ក្នុងក្ដីស្រឡាញ់
សំពះគុណ, មើលនេះពុទ្ធកុសលធម៌ជាឆ្ងាយ ក៏ប្រែក្លាយនឹងតាំងចិត្ត
ក្នុងបរិក្ខារនេះដើរ ។ ពុកលោកនោះឲ្យបួសជាភិក្ខុ,
ព្រះអង្គសម្ដែងសតិនឹងពាក្យ៖

សតិនេះ ក្រសួងឧបាសកឧបាសិកា លោកប្រិយ៍ អរិយ-
សាវ័ក បរិសទ នរោត្តមពុទ្ធជិនវង្ស សុខុំ ភារ៉ុំ សារិន្ទ
ក្នុងកាលនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ក្រសួងដើមកុសលស្រាលស់ហើយ,
មានពុកលោកកោតយល់ផលទុក្ខសោកដោយឆាប់ មានចុះចំពោះ
ជួយយកនឹកក្នុងចិត្តនៅនឹងការគាត់ស្រឡាញ់ – ការយល់ឃើញ
ការគាត់ធ្វើការបាននិយាយថា ត្រង់នឹងពុកលោកនោះថា "សុខ-
ទុក្ខទោសគ្មានថ្លៃ សារៈនៃអ្នកទាំងអស់ (ដែលគេជិតស្លាប់)" ។
ពុកលោកហៅព្រះពុទ្ធ ក៏ប្រែជាឆ្ងាយក្នុងក្ដីស្រឡាញ់
ដែលនៅគាត់បានដឹងថា ... ជួយដោះស្រាយទុក្ខ–ទុក្ខ
ការគាត់ទៅជាមួយ ក៏ស្ងប់ស្ងៀមនៅលើនោះ ។

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

បម្រុងដើរយកស្លាកម្លាក់ញើនដល់គេ ។ ហេតុ, សហាំ សត្វគោ
និន្នាការ ស្ដេចនិងលេខ ភាវិតភាវនាយ បញ្ញា បណ្ដាំ ប្រម៉ូត្តរាគៈ.

១ សម្ដីបរៈនឹងកែលែងការពារមិនឲ្យលាយវិជ្ជា ។

និយាយថា "អូ! ចៅហ្វាយ្មោះ, ហ្វូឡូជនោកដែលមានព្យាយាមស្ដែង
ការឲ្យទាន ការរក្សាសីល ការចម្រើនភាវនា ដល់អ្នកញើនដែរ",
នេះហាម៉ែតា សត្វមោភទិត ភាព ពាក់ពាក់កាក់ពាក់ក្ដៅ
ផ្ទួនស្រួលសត្វមោនេ!" នឹកនឹកដល់ជួនចែកសារជនោកោះដល់ព្យា-
ម៉ែឡាព្រាណលោកក្រឡាក់ ។ សត្វនោះទៅកាន់យល់ចូលព្រៃ
គោពាក់ពាក់ពោះធ្មេះសំពោងមានដល់ហើយ ហើយក៏ចេញទៅ
ទាក់ក្រៅព្រៃកាត់ក្នុងកាត់ក្នុងមិនគ្រាន់ដល់ស្រែ(ស្រូវ)[១] ការរស់នៅព្រៃ ឆោ-
ពពាជី ហើយចិញ្ចឹមបុត្រនៅភាពរបស់ខ្លួននៅនៅរត់ ទីរយៈពេល
ក៏ដល់ពាក់ពោះផ្ទះនៅវាលក្រេវក្រាំង ហើយនិយាយថា
ជា បញ្ចៀសពេញ ស្រ្តី ទីសាក្ដា ដាច ពាក់ព្យា, សាច់
ឥឡូវ នេះមានព្យា ឥឡូវ ឲ្យព្រាលនេះ ស្ត្រី ទីសាក្ដា ពាក់-
ទីព្យា, សត្វមួយព្រឹក យោ៍ នេះធ្វើបាប បញ្ចៀសទីសាក្ដា
ក្នុង ពរបំផាត សម ពាល់ សោះ "បុគ្គលឲ្យធ្វើការ
ទោសកាប់កាប់រកយកបញ្ចៀសមិនរួចខ្លួន, ដោយពាក់ពាក់
ចៅគ្រប់រកបានទោសកាប់កាប់រកយកព្រាណនេះលង្ហ, ខ្ញុំនឹងនិងនិង
សត្វកាយត្រឹមត្រូវលាលទាំងសម្បុរហើយ!"; សត្វនោះទៅកាត់ព្រៃ
នៃបញ្ចៀសទីសាក្ដានេះ នឹងទោសកាប់កាប់រកយកបញ្ចៀសសត្វ-
នោះមិនមែនត្រូវតែឲ្យចុះព្រោះហើយ ក៏ពោលពាក្យនេះថា

បរិយ សន្តាយ សីលព្យ ពាក្យ ៤ សយ៉ាំង សំ
ភាពេ ពរាយ វណ្ណោន ស្ត្រី វាហាតិ ខ្ញុំពោលនឹង",

ធ្វើលោះ! នេះនឹងនៅពេលនោះ ទាន-សីល-ភាវនា ពេល

www.budget.gov.kh www.elibraryofcambodia.org
សំណាក់ខ្លួនលើសលើយកទៅក្នុងព្រាណសត្វមនុស្ស ស្រែចេញពេក

ដីកានិមន្តនេះឯង) ។

---

១ ព្រះយស់ដ ដោយបច្ចុប្បន្នកាលនេះ ...កនោះ ...ទើបនៅទៅនេះ ឆ្នាំ ។ ២ ភិក្ខុ ភិក្ខុ ... ។ ៣ ... ។

សព្ទាវេរ សមាបោស សព្ទ ... សម្ដី

សង្ឃ មាន ... ព្រោះ ... ។

ពុទ្ធសាសនា ... ព្រះពុទ្ធ ...,

ធម្មសង្ឃ ... ,

... ដោយការ ...

... ។

សម្ដេចព្រះគរុ ... ហើយ

... ។

ព្រះសង្ឃ ... ដីកានិមន្តនេះ

ចប់ហើយ ព្រះសង្ឃ ... ព្រះចប់ ... ហើយ

ហើយ ... ។ ព្រះ ...

... ព្រះ ...

... ហើយ ...

... ហើយ ... ។ ...

... ។

ដីកានិមន្តទី១០

ក្នុងសាសនាវត្តទី៤

...

—ចប់—

—៚០៚—

ពិនិត្យ

និងមហាវិមាន បរិយា ...

ជ.កា. ...

និគមវាក្យ

និគមនវចនៈ បទិមា ឥន្ទវិសនិពន្ធគាថា

ស. ល. ទេវញ្ញាណោ សង្ឃនេន រចិត មហា÷

បសន្ន សាធុ សភិលេខនំ ឥតិ
ទោសាញាណម្ពុំ សុគតេន ទេសិតំ
សុត្វាបិ សក្កច្ចំ គរោថ សេវនំ
សីលាទិសំសា បដិវេធ ញាណំ ។
ឋវម្ភិ សីលំ អតិភេទវត្ថុកំ
ឥត្ថា បរិ វេទ្ទិយ្យ អនុនកំ លភ
សីលញ្ច មហាតិស្ស ដលម្ពគយកំ
សីលម្ពិ ហោ ទេវនិកាយសត្តភោ ។
កាលេបិ ន្ធុ អនុមោទិ ហោ នភោ
សោត្ថានិសំសំ លភតេរ សោ នភោ
ទេវានុគ្គិញ្ច លភេតិ បញ្ញោតោ
ទោសាគារន្ធិ ទុព្ភាសោ បរេតិ ។

ដូរសាធុសប្បុរសទាំងឡាយ ទទឹលមើលនូវការគោរពតប់ភប់ក ភ្នា ដើលគេបានផ្ញើហើយប្រាស្រ័យ តាមដែលគេកាន់បញ្ញត្តនូវកាតព្វ ទុកគោរពមិនិសាយ ដើលបដិបត្តិតាមសាស្ត្រាចរិយាសម្គាល់ធម៌ទៃរទេះរុះ!; ថើ សល់ពោក–ស្នូកបានសាតគុនស្គាល់ហើយ ដូរផ្ញើនូវការគោរពតប់ឲ្យសិប់ (ជំពោះតែសនសេសប្បុរស, កុំលោភតប់សនសេសអសប្បុរសឡើយ); សីល-និសង្ឃដើលកើតស្គាល់សីលតាមបរមើនឲ្យ ដូចរឿងនិរាធរស្គាល់សីលាទិសីល-គុណនេះរបស់ ។ ដើលតានគេផ្សះគក់ស្ដីរទិទិ ទេសិនយាវិនេះ; ពោធិគោ

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

សាកុលិក
ខ្លះ៖ ក្បាលសីលរបស់តាមសេចក្ដីប្រាថ្នាឥតព្រះទាក; សីលសេចក្ដីធម្មតានៃផ្ដល់ជីវិត
ដល់ពោធិ៍អ្នកកាន់សីលឃ្លាប់; ឯអ្នកមានសីលសេរីឥស្សរភាព ឬគេប្រាកដ
គេបិទបាំងក្បាល ។ ឯអ្នកកាន់សីលណា ដែលមានទុក្ខព្រួយខ្វល់ខ្វាយគិតរ
ឯនោះតែងតែមានសេចក្ដីសុខ និងសង្ខ សីលជាពន្លឺភ្លឺបញ្ចាំងសិរី-
សិរីចម្រើន; បញ្ញាក (អ្នកកាន់សីលដ៏វិសុទ្ធ) តែងតែមានទៀត
ទៅមុខទៀត សីលជាបង្កាច់ក្បាលនៃទេពតា ដូចជាវិញ្ញាណ
(សិងសិពោធិ៍) ក្នុងរឿងនិទានសម័យបុរាណ (ដើមឆ្ងាយពោល
រួចហើយ) នោះឯង ។

—•—

កាព្យសម្រាយឬនិយាយ

ពាក្យ ៧

កាន់សីលមានសីលជាដើម ពាំងពាក់មិត្តមេត្តាចិត្តស្មើ ឱ្យសើរ
ជាមិត្តភក្តិលោកិយ៍ សីលនេះក្រៅគឺនាគនេះវាល ។ កាលថ្វី
ពេញពាយសីលក្រៅធំ ឥស្សរៈនេះគ្មានទោសកំហុស ព្រោះសីល
បរិសុទ្ធខ្ពង់ខ្ពស់ណាស់ គឺគ្រប់ឡើងក្រោមថ្លៃស្អាត ។ ព្រះពុទ្ធ
ចិត្តស៊ាងល្អីឈ្លីសីល មានពាក់ព័ន្ធក្រោះជួយហ៊ាន តែងតែ
តាំងចិត្តគ្រឿងការ ឱ្យជាស្ដាប់ប្រសើរហើយ ។ កុំលោភ
ជាសីលមានថ្លៃវាល លោភនោះនាំមកតែកទោសហើយ ធ្វើ
សីលមានពាក់ព័ន្ធជឿជឿយ ហើយកាន់ដោយគេងឹងទៀតទៀត
មានស្គន់
-អ្នកណាគេកាន់ជាមិត្តស្ដី សីលគេជ្រៅ ឥតប្រកាន់ អ្នកនោះ
គេមានសីលជាគុណ ផ្ដល់បុណ្យឱ្យគេបានល្អ ។ សីលមានខ្លាំង
ចេតនាល្អ- ពាក់ជិតចាក់ប្រៀបកម្ពុជា សីលនៅធ្វើជីវ-
ជិត ព្រះពុទ្ធ ហោជាសត្វសីល ៗ ។ ផ្លែមិនហោសីលគ្រប់មាត់
៩ នោះជាជើងជួបធ្វើថ្លៃវិញ មិនកាន់តាមមាត់កាន់សីល

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

សីលទេចសីលវិលព្រោះខិនការ ។ កាន់សីលនាំឲ្យជួយបើមាន ផល ផ្តល់សុខឲ្យហើយឲ្យក្សែស្លាប់ ទោះមានគ្រោះកាចខិន-

---

១ ព្រះពុទ្ធតម្រាស់ ទេសនា ... "ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ, ..." ។

ភ័យភ័ន្ត ខិនស្ងួនខិនក្នុងឲ្យហ្សាហ្វ ។ ដូចរឿងនិភាន
នុំព្រាណក ដើរតាមកតសក់ធាត់ព្រានគ្គល យកសាច់ហាំព្លើង
ឲ្យស៊ីផង ក្រងសីលហ្សាហ្វសិរឲ្យមកថ្មី ។ ឲ្យឡញាំសីល
ណាស់សាវ់សីវិក ខិនសិតឲ្យក្នុនដល់សីវិ ខិដូរ៍កាន់សីលតាម
ខិជី មុនីចណ្តាតពេកកៀវផ្លែ ។ ព្រានកស្តេចតាតនិង
ទេហ្កា គ្រួសមុទ្រស្នើរុំឲ្យអន្ត កាតរាជបើកតម្រា
ផ្លូវមកសិយាកកោដល់បាន ។

សហាំ ផ. ណ. កេតុញ្ញាណ ព្រានឲ្យវិនតាម
សិការ គម្ពីរកេតក ដើរព្រះពុទ្ធតម្រាណព្រាន
ទ្រាប់ ។ ឲ្យសិនបើលោក-អ្នកតាចការ- សីលឲ្យតក់-
ស្លាប់តាមសណ្តាប់ ស្ទើរព្រាដឲ្យនាយកេតម្រាប់ នឹង
បានផលតាប់ឲ្យសើរលោក ៕៚

វត្តឧណ្ណាលោម ព្រះរាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃ ...

សម្ដេចព្រះសង្ឃរាជ គណៈមហានិកាយ

ជ.ណ. ជោតញ្ញាណោ

ប.វ.ស. – វ.ង.វ.

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

កាព្យពោលពីរៀន

ដោយសង្ខេប

បរកាកគតិ-

រៀនក្នុងលោកិយ៍ ឲ្យបានចេះដឹង ទៅដីពពីរ រៀន
ដក់ចារី រៀនសាប់ពិក្សា រៀនដីកស្លា រៀនដក់
តារៀន ៗ រៀនសំប្រុកពីសង រៀនវិចិក្កូន រៀន
ចំល្អប្រៀន រៀនដើរលេងយប់ តាមដៃកតាមរៀន
ថ្ងៃយប់រៀនពោលរៀន ដក់មើលតាហោសិព ៗ រៀនលេង
ឈុតិ្ត រៀនតែរូបស្គុ រៀនលាចទឹកស៊ប់ រៀនដក់
កញ្ញា និងរៀនរាំងចាប់ តាលើតាឡចប់ ក្លូតែពោល-
រៀន ៗ រៀនសស់ពីរនេះ មានរៀនខ្លះចេះ ចំពោញ
ការរៀន ឲ្យមានជំនោះ វិជ្ជារៀន បើបានេះពោលរៀន
ចំពោញប្រយោជន៍ ៗ រៀនក្លើការងារ គ្មើលើចក្ខារ
មិនឲ្យខូះពោច នេះត្រូវរៀនចុះ ព្រោះមានប្រយោជន៍
បើមានការពោច ក៏បើរៀនល្បើយ ៗ រៀនដុំសាវាត់ចិត្ត
កាន់សីលសុចរិត ញ៉ាំងចិត្តឲ្យស្ងៀម ពាក្យសព្វាំ រង់ចាំ-
ដល់ហើយ មានសុខក្សេម ពោលរៀនផ្សវធម៌ ៗ អ្នក-
ប្រាជ្ញសរសើរ ដូនចេះរៀនដើរ តាមផ្លូវធម៌ ចេះត្រូ
ពេញ ផ្លូវឲ្យពោរ ឃ្លាតក្តីវិវរ ព្រោះរៀនត្រូវប្រ [illegible]

វត្តឧណ្ណាលោម ក្រុងភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ៣១ ...

នេះត្រូវចុះក្នុងសៀវភៅ [illegible]

សម្ដេចព្រះសង្ឃរាជ
ជ.ណ. ជោតញ្ញាណោ
ប.អ.ស. - អ.ម.ទ.

ទទរវិជ្ជារទង្វើរ

—•—

កាព្យរំលឹកគតិតាមប្រ

ពាក្យ៧

សត្វស្វាក្រុងឡើងដោយសារស្វា ពុំហ៊ានចាំបែរមុខភ្លាត់ខ្លួន
ដូនស្វាចិញ្ចឹមក្ដាន់ឡើងឲ្យស ពុំហ៊ានបង្ហាញខ្លួនចូលបាំង ។ ដូនស្វា
ប៉ះភ្នាក់សែកកន្ទេល សំឡេងពាក្យពេចន៍ដោយស្និទ្ធស្នេហ៍ ស្វា
គំនិតខ្លួនស្វាធ្លាប់សន្សំ រំពឹងគិតខាងសត្វគាំ ។ សត្វស្វាបាក់
គំនិតបក់ ខ្លួនយន្ដភ្ញាក់ភ្ញាក់ភ្លាមដោយភ្លឺវង្វេងទាន ហេតុនេះ
ស្វាដើរកំរោក ខ្លួនក្រៅគំនិតខ្ញុំទទួល ។ បើដឹងមិនដល់
កុំធ្វើនេះ ចំពោះពេលក្លួចស្ដួចស្ដើងស្ដី បើបង្ហាញពាក់
ខ្លួនចំណើរ កុំដេកសម្ដីឲ្យនេះហើយ ។ ចំពោះរកែតមានព្រោះ
ការរៀន ការខិលខៀនឡើងកុំសាស្ដ្រា ធ្វើឲ្យគេស្ងើចគេ-
កោតសរសើរ ស្លាក់ស្លើរក្រកុំរំភើបក់គេ ។ ខ្លួនរំគង្វល់សម-
គាមួន កុំឲ្យសិរីយសិទ្ធិខ្លួនដល់ បើខ្វល់ខ្វាយសង្ខារស្វាទេ គក
ពេកស្ទើរទៅដូរគេ ។ ប្រាជ្ញាគាប់ពេកសំដីរ៉ៃ វង្វេងសិរ
ចាត់ពេលដើរស្វា រៀនរសួរក្លៀវក្លាចាំងចេ រសើរទៅ-
ចង់នេះចំរើរការស ។ គាប់ផ្សំកុំធ្វើនេះ បើមានចំពោះ
ឲ្យគាត់ប្រាស់ ចិត្តស្ដើងហើយចង់ឲ្យប្រាប់ចាស់ ខ្លួនដែលគាត់ចាស់
ស៊ាំសាច់ក្ដា ។ សាបស្លាបបំផុតយកការចាស់ កុំចាំកុំក្រោធប្រាជ្ញ
មាត់ ចំពុំដឹងគេមើលកែតគ ភាពប្របសត្វរំម្លោភគាំមួន ។
បើនេះសត្វនិងភាសា ថែគំនិតកុំច្រៀងស៊ីន សិប់សត្វថ្លៃ
ឲ្យយក្លាយគប់ក្នុង សួនខ្ញុំនឹងឲ្យយប្រាកដ្ឋពិត ។ គាស់ដើម
ក្រវត្តនឹងថែឲ្យយ ខ្លួនគិតគយគាបដោយពេនិត្យ ឲ្យឃើញ
សេចក្ដីស្រីរំពេក សឹមចៅកុំស្ដុកតាមពាក្យគេ ។ ខ្លួនរំបែឲ្យ
ប្រកបសេចក្ដី ស្មើស្វាផ្ទះស្រីគងរំពល ស្លាប់យល់មិន-

ស្គាល់ហើយហៅថា ចិត្តឲ្យតាមរូបសេចក្តីពិត ។ អ្នករៀន
ភាសាផងបរទេស ត្រូវស្រួលសង្កេតយកការពិតបើពិត កាល
ខ្លួនកំពុងរៀនថ្មីៗនៅឡើយ ចិត្តគិតឲ្យចាំតាមរូបសព្ទ ។ ក្មេង
នឹកគិតមកភាសាខ្លួន ឲ្យយល់ន័យនេះដើមហើយស្ដាប់ ស្ដី
សព្ទក្នុងរូបសព្ទ ក៏ចាប់ផ្តើមនិយាយផ្សាយ ។ អ្នករៀន
សម្រេចបាលី ចេះខ្លួនសនសេចក្តីព្រោះភក្តិផុត យល់ខ្លួន
នននៅដើមចុង ខ្លួនក្នុងវិនិច្ឆ័យអ្នកផង ។ តាំងពីបាលី
ចេះពោលរ អ្នករៀនឈ្លក់វង្វេងក្តី ឥតមានសេចក្តីថា
ខ្លួនថ្មីថ្មី ចិត្តគិតពោលរហោវិញសព្ទ ។ ពាក្យពីរគត់ត្រូវ
សាគេត ព្រោះផ្តើមចិត្តសប់ចេរចិត្តថាប់ អ្នកដើរមិនចេះ
ឲ្យផ្តាច់ ដោយប់ឲ្យកាន់លើក្បាល ។ មិនចាប់ឲ្យក្បាលដើម
ពីរួល នេះហៅថាខ្លួនត្រូវកាល ពាក្យព្រោះពីររួលគ្នាលើ
ក្បាល ចាកលចេះខ្លួនសពីពាក្យខ្លួន ។ គេកំណាព្យឲ្យត្រូវតាម
សម្ព័ន្ធ តាមកាព្យពាក្យ ដើរមានខ្លួន គឺចេះគេគេកំណត់
ចិត្តខ្លួន ឲ្យការពារខ្លួនខ្លួនមាត ។ ពាក្យសិរសិរមើល[១]
ព្យួរព្យាក្ន ខ្លួនខ្លួនហើយស្តេចឡើយថា ក្ដាប់មិន
ពុម្ពខ្លួនឯង ចាំពីមិនពុះព្រោះវិស្សមន.? — ចេះបុរាណមុខតទេះ
ហារិក្ខ គត់បានបញ្ចាក់ដោយខ្លួនៗ ។ ក្នុងកាព្យចេះស្គាល់
មានខ្លួន សន្សំសម្ពន្ធគោលមានគុណ ។ គឺត្រូវគេយកគម្រប់
ពីរព្រលោភកាត់រំលង វិល្បបរបៀបនោះមិនគ្រប់គ្រាន់ ខ្លួន
ពេលពោលអ្នកក្រោមផងពស ។ មានអ្នកកំណាព្យព្រះមហានៅស្តេច
មិនបាចឲ្យតក់ច្បាស់ ហើយពិរោះសព្ទខ្លួនអោយ ស្វាន់
សម្តីនេះពោលហ៊ុន ។ល។

---

១ អានថា ឡើយ ក៏បានថា ឬ សើយ ឡើយ ។ ២ អានថា ខ្លួន ឡើយ ឬ ខ្លួនហើយ ក៏បាន ខ្លួនហើយ ។

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

ព្រះរាជជីវប្រវត្តិ

នៃ

សម្ដេចព្រះមហាសុមេធាធិបតី ជួន - ណាត
ព្រះសង្ឃរាជថ្នាក់ទី ១ គណៈមហានិកាយ

សម្ដេច បានទ្រង់ប្រសូតនៅថ្ងៃអង្គារ ១១ រោចខែផល្គុន ព.ស. ២៤២៧ គឺថ្ងៃទី ១១ មីនា ១៨៨៣ នៅភូមិកំរៀង សង្កាត់រកាកោះ ស្រុកគងពិសី ខេត្រកំពង់ស្ពឺ ព្រះបិតានាម ជួន ព្រះមាតានាម យក់ ។ គ្រួសារនេះ មានបុត្រតែពីរគត់គឺ **សម្ដេច** និងឧកញ៉ាសោភណមន្ត្រី **ជួន-នុត** ។

កាលនៅជាកុមារ បានសិក្សាអក្សរនិងលេខដរាបដល់ជន្មាយុ ១៤ ឆ្នាំ បានបួសជាសាមណេរក្នុងថ្ងៃ ១៥ កើត ខែពិសាខ ឆ្នាំចសំរិទ្ធិស័ក ព.ស. ២៤៤១ (ឧសភា ១៨៩៧) នៅវត្តពោធិព្រឹក្ស (ហៅវត្តពោលំ) សង្កាត់រលាំងកែនស្រុកកណ្ដាលស្ទឹង ខេត្តកណ្ដាល ។ បួសជាសាមណេរបានពីរឆ្នាំ ក្នុង ព.ស. ២៤៤៣ គ.ស. ១៨៩៩ **សម្ដេច**បានចូលសិក្សាព្រះបរិយត្តិធម៌នៅវត្តឧណ្ណាលោម ក្រុងភ្នំពេញ ។ លុះបានជន្មាយុគ្រប់ ២១ ឆ្នាំ បានទៅសូមបំពេញឧបសម្បទាជាភិក្ខុនៅថ្ងៃ ១៤ កើត ខែជេស្ឋ ឆ្នាំរោងឆស័ក ព.ស. ២៤៤៨ (មិថុនា ១៩០៤) នៅវត្តពោធិព្រឹក្ស ដែលជាវត្តដើម បាននិមន្តព្រះតេជព្រះគុណ ព្រះពុទ្ធឃោសាចារ្យ **ម៉ា-អេត** សុវណ្ណប្បញ្ញោ កាលនៅជាចៅអធិការវត្តពោធិព្រឹក្ស ជាឧបជ្ឈាយ៍ ព្រះតេជព្រះគុណ **កែ-ម៉ឹម** មិស្សនាគោ ជាគ្រូសូត្រធម្មវាចាចារ្យ និងព្រះតេជព្រះគុណ **អ៊ិន-ខឹម** តិក្ខប្បញ្ញោ ជាគ្រូសូត្រអនុស្សាវនាចារ្យ។ **សម្ដេច** បានទ្រង់ទទួលនាមបញ្ញត្តិថា **ជោតញ្ញាណោ**។ បានទ្រង់បំពេញជាភិក្ខុហើយ **សម្ដេច** និមន្តត្រឡប់មកគង់នៅវត្តឧណ្ណាលោមវិញ ។

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

បរភាគគតិ

ក្រោយពីយើងទាំងឡាយ ជាពុទ្ធបរិស័ទ ដើម្បីព្រះធម៌វិន័យ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ការសិក្សា [illegible] ។ [illegible] [illegible] [illegible] ព្រោះតែការ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ។ ហេតុនេះ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ។ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ។ [illegible] សម័យ [illegible] [illegible] [illegible] ។ [illegible] [illegible] [illegible] ។ សម័យនេះ [illegible] [illegible] [illegible] ។ ហេតុនោះ [illegible] [illegible] [illegible] ។ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ។ [illegible] [illegible] [illegible] ។

វត្តឧណ្ណាលោម ក្រុងភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ២២ មករា ១៩៦៤

សម្ដេចព្រះសង្ឃរាជ

ជ.ណ. ជោតញ្ញាណោ

ប.អ.ស. - អ.ម.រ.

---

១ [illegible] [illegible] ១២ ម.ជ. ស(១) ១ ៣ អ.ជ អ(១) ១ [illegible]

បំណេះវិជ្ជា និងកិច្ចការដែលទ្រង់បានបំពេញក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា

ក្រៅពីភាសាខ្មែរដែល សម្ដេច ទ្រង់បានស្រាវជ្រាវយល់ឫសគល់ពិតប្រាកដ សម្ដេច ចេះភាសាបាលីរេចអានឬសន្ធនាតាមសំនៀងជាតិបរទេសទាំងអស់គឺ សំនៀងលង្កា ភូមា បន សៀម និងលាវ បានឥតមានទើសទាក់ ។

នៅ ព.ស. ២៤៦៦ និង ២៤៦៧ (១៩២២–១៩២៣) កាលនៅជាព្រះគ្រូសង្ឃសត្ថា បានទៅបំពេញវិជ្ជាខាងភាសាសំស្ក្រឹត និងអក្សរសិលាចារិកជាដើម នៅសាលាបារាំងសែសចុងបូព៌ាប្រទេសនាក្រុងហាណូយ (វៀតណាមខាងជើង) ក្នុងសំណាក់លោក **ល្វី-ហ្វី-ណូត៍** ជាតិបារាំងសែសជាចាងហ្វាងសាលានេះ ។

សម្ដេច ទ្រង់ចេះអក្សរ និងភាសា សៀម-លាវ យ៉ាងជាក់លាក់និងភាសាបារាំងសែសល្មមប្រាស្រ័យការបានដោយសំនៀងគួរសរសើរ ភាសាអង់គ្លេសនិងភាសាវៀតណាមផង ។

នៅ ព.ស. ២៤៥៧ គ.ស. ១៩១៣ **សម្ដេច** ទ្រង់បានចូលប្រឡងដេញប្រយោគក្នុងព្រះឧបោសថវតនាពម (វិហារព្រះកែវបរកត) ចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះករុណាព្រះបាទ **សម្ដេច ព្រះស៊ីសុវត្ថិ** បាន ៤ ប្រយោគ ដែលជាប្រយោគជាន់ខ្ពស់បំផុតក្នុងសម័យនោះ ។

ព.ស. ២៤៥៩ គ.ស. ១៩១៥ **សម្ដេច** ទ្រង់បានប្រឡងជាប់លេខ ២ បានទទួលការតែងតាំងជាសាស្ត្រាចារ្យនៅសាលាបាលីជាន់ខ្ពស់ ដែលសព្វថ្ងៃមានឈ្មោះថា ពុទ្ធិកវិទ្យាល័យព្រះសុរាម្រឹត ។

ព.ស. ២៤៦៣ គ.ស. ១៩១៩ **សម្ដេច** ទ្រង់បានធ្វើជាសមាជិកនៃក្រុមជំនុំតែងវចនានុក្រមខ្មែរ ដែលទ្រង់ជាលេខាធិការកាន់កិច្ចការផ្ទាល់លុះត្រាបានចប់ចុងចប់ដើម។

ព.ស. ២៤៦៩ គ.ស. ១៩២៥ **សម្ដេច** ទ្រង់បានធ្វើជាសមាជិកនៃក្រុមជំនុំពិនិត្យសេចក្ដីខុសត្រូវនៃសៀវភៅនានាដែលសាលាបាលីជាន់ខ្ពស់បោះពុម្ពផ្សាយ ។

ព.ស. ២៤៧០ គ.ស. ១៩២៦ តមកជាច្រើនឆ្នាំ **សម្ដេច** ទ្រង់បានទទួលការតែងតាំងជាមេប្រយោគ ក្នុងការប្រឡងយកវិញ្ញាបនបត្របឋមសិក្សាខ្មែរ និងការប្រឡងយកសញ្ញាបត្របឋមសិក្សាជាន់ខ្ពស់បារាំង-ខ្មែរ នៅក្រុងភ្នំពេញ ។

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

ព.ស. ២៤៧១ គ.ស. ១៩២៧ សម្ដេច ទ្រង់បានទទួលការតែងតាំងជាសមាជិកក្រុមជំនុំផ្ទៀងសម្រេចវចនានុក្រមខ្មែរ ហើយ សម្ដេច ទ្រង់បានទទួលធ្វើវចនានុក្រមតែមួយព្រះអង្គឯងដរាបដល់បានចប់សព្វគ្រប់ បានបោះពុម្ពផ្សាយទាំងភាគ ១ និងភាគ ២ ។

ក្នុងឆ្នាំដដែលនេះ សម្ដេច ទ្រង់បានទទួលការតែងតាំងជាសមាជិកនៃក្រុមអភិបាលជំនុំផ្ដាច់ឆ្នាំសម្រាប់ព្រះរាជបណ្ណាល័យកម្ពុជា ដែលសព្វថ្ងៃហៅថា បណ្ណាល័យពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ។

ព.ស. ២៤៧៤ គ.ស. ១៩៣០ សម្ដេច បានទ្រង់ទទួលការតែងតាំងក្នុងមុខងារជាចាងហ្វាងរងនៃសាលាបាលីជាន់ខ្ពស់ក្រុងភ្នំពេញ ហើយនៅក្នុងឆ្នាំដដែលនោះ សម្ដេច ទ្រង់បានទទួលការតែងតាំងជាសមាជិកជំនួយនៃក្រុមជំនុំព្រះត្រៃបិដកនៅពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យទៀត ។

ព.ស. ២៤៧៦ គ.ស. ១៩៣២ សម្ដេច ទ្រង់បានទទួលការតែងតាំងជាសមាជិក នៃក្រុមជំនុំខាងការស្រាវជ្រាវជ្រើសរើសរកពាក្យពេចន៍ក្នុងផ្ទៃនៃគន្ថនិពន្ធខ្មែរបុរាណ ដើម្បីប្រមូលបញ្ចូលពាក្យទាំងនេះទៅក្នុងវចនានុក្រមខ្មែរ ។

ព.ស. ២៤៧៧ គ.ស ១៩៣៣ សម្ដេច ទ្រង់បានទទួលការតែងតាំងជាសមាជិកនៃក្រុមជំនុំពិនិត្យសៀវភៅដែលក្រសួងសិក្សាធិការជាតិបោះពុម្ពផ្សាយ ។

ព.ស. ២៤៧៨ គ.ស. ១៩៣៤ សម្ដេច បានទ្រង់ទទួលការតែងតាំងជាសមាជិកនៃក្រុម ជំនុំ ជ្រើស រើស ពាក្យ ខ្មែរ ប្រៀបធៀប នឹងពាក្យបារាំង សម្រាប់ប្រើក្នុងកិច្ចការរាជការ ។

ព.ស. ២៤៧៩ គ.ស. ១៩៣៥ សម្ដេច បានទ្រង់ទទួលការតែងតាំងជាសាស្ត្រាចារ្យបង្រៀនភាសាបាលី សំស្ក្រឹត ខ្មែរ និងលាវ ប្រចាំថ្នាក់ទីបំផុតនៃមធ្យម-សិក្សានៅវិទ្យាល័យព្រះស៊ីសុវត្ថិ ក្រុងភ្នំពេញ ។

ព.ស. ២៤៨៦ គ.ស. ១៩៤២ សម្ដេច បានទ្រង់ទទួលការតែងតាំងជាចាងហ្វាងនៃសាលាបាលីជាន់ខ្ពស់ ក្រុងភ្នំពេញ (ពុទ្ធិកវិទ្យាល័យ ព្រះសុរាម្រិត) ។

ព.ស. ២៤៨៨ គ.ស ១៩៤៤ សម្ដេច បានទ្រង់ទទួលការតែងតាំងជាចៅអធិការ វត្តឧណ្ណាលោម ។

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

ព.ស. ២៤៨៩ គ.ស. ១៩៤៥ សម្តេច បានទ្រង់ទទួលនាទីជាអធិបតីនៃថេរសភា គឺក្រុមជំនុំជាន់ខ្ពស់របស់ព្រះសង្ឃ ។

ព.ស. ២៤៩១ គ.ស. ១៩៤៧ សម្តេច បានទ្រង់ទទួលនាទីជាអនុប្រធានគណៈកម្មការវប្បធម៌ ផ្នែកអក្សរ (ក) នៃគណៈកម្មការជាតិខាងការសិក្សា ។

ព.ស. ២៤៩២ គ.ស.១៩៤៨ សម្តេច បានទ្រង់ទទួលនាទីជាប្រធាននៃគណៈកម្មការធម្មវិន័យ ពិនិត្យការផ្សាយសៀវភៅសម្រាប់សាលាធម្មវិន័យ ក្នុងព្រះរាជាណាចក្រ ។

ព.ស. ២៥០៥ គ.ស ១៩៦១ រហូតមក សម្តេច ទ្រង់ប្រោសមេត្តាទទួលនិមន្តន៍ពីសមាគមអ្នកនិពន្ធខ្មែរ ធ្វើជាប្រធាននៃការសម្ភាសន៍អក្សរសាស្ត្រ ផ្សាយតាមសម្លេងវិទ្យុជាតិរាល់ថ្ងៃសុក្រ ។

គ.ស. ១៩៦៨ ទ្រង់ទទួលព្រះឋានៈជាព្រះប្រធាននៃគណៈកម្មការពិនិត្យស្នាដៃអត្ថបទផ្សាយជារឿងខាងប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរ ។

គ.ស. ១៩៦៩ ព្រះអង្គទ្រង់ទទួលការតែងតាំងជាព្រះប្រធានគណៈកម្មការពិនិត្យនិងកំណត់អំពីន័យរបស់ទង់ជាតិខ្មែរ ។

ព្រះកិច្ចការដែលបានបំពេញក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា នៅបរទេស

នៅ ព.ស. ២៤៧៥ គ.ស. ១៩៣១ សម្តេច បានទ្រង់ដឹកនាំគណៈប្រតិភូនៃមន្ត្រីសង្ឃទៅកាន់ក្រុងវៀងចន្ទន៍និងក្រុងហ្លួងព្រះបាង ប្រទេសលាវ ដើម្បីរួបរួមក្នុងពិធីសម្ពោធពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យប្រទេសលាវផង ដើម្បីជំនុំពិភាក្សាអំពីការសិក្សាសម្រាប់សាលាបាលីរងនៅប្រទេសលាវ ផង ។

នៅ ព.ស. ២៤៧៧ គ.ស. ១៩៣៣ សម្តេច បានទ្រង់ដឹកនាំគណៈប្រតិភូព្រះសង្ឃខ្មែរ ទៅធ្វើទស្សនាចរណ៍ចំពោះវត្តខ្មែរទាំងឡាយក្នុងដែនកូសាំងស៊ីន ប្រទេសវៀតណាមខាងត្បូង ។

នៅ ព.ស. ២៤៨៣ គ.ស. ១៩៣៩ សម្តេច បានទ្រង់ដឹកនាំគណៈប្រតិភូមួយទៅកាន់ប្រទេសលាវម្តងទៀត ដើម្បីប្រជុំប្រឹក្សាកិច្ចការនៃពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យប្រទេសលាវ និងការសិក្សាសម្រាប់សាលាបាលីនៅប្រទេសលាវផង ដើម្បីជួយរំលឹកដាស់តឿន

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

ប្រជាជាតិលាវនៅក្នុងទីប្រជុំជន ក្នុងខែត្រនានានៃព្រះរាជាណាចក្រលាវ ឲ្យខំប្រឹងយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងការសិក្សានិងការប្រតិបត្តិឲ្យបានត្រឹមត្រូវតាមគន្លងព្រះពុទ្ធសាសនាផង។

នៅ ព.ស. ២៤៨៧ គ.ស. ១៩៤៣ សម្តេច បានទ្រង់ទទួលនាទីជាសមាជិកឆ្លើយឆ្លងនៃសាលាបារាំងសែសនៅចុងបូព៌ាប្រទេស ហើយនៅ ព.ស. ២៤៩២ គ.ស. ១៩៤៨ សម្តេច បានទ្រង់ទទួលនាទជាសមាជិកកិត្តិយស នៃសាលានេះដរាបរៀងមក ។

ព.ស. ២៤៩៤ គ.ស. ១៩៥០ សម្តេច បានទ្រង់ដឹកនាំគណៈប្រតិភូខ្មែរ ទៅប្រជុំសន្និសីទអន្តរជាតិ ដើម្បីបង្កើតពុទ្ធិកសមាគមពិភពលោក នៅក្រុងកោលម្បូលង្កាទ្វីប ។

ព.ស. ២៤៩៧ គ.ស. ១៩៥៣ សម្តេច បានទ្រង់ដឹកនាំគណៈប្រតិភូខ្មែរ ទៅបំពេញបេសកកម្មសុឆន្ទៈ ប្រឹក្សាសម្រេចរឿងធ្វើឆដ្ឋសង្គាយនា នៅក្រុងរង្គូនសហភាពភូមា ។

ព.ស. ២៤៩៨ គ.ស. ១៩៥៤ សម្តេច បានទ្រង់ដឹកនាំគណៈប្រតិភូខ្មែរ ទៅចូលរួមប្រជុំធ្វើឆដ្ឋសង្គាយនាសម័យប្រជុំដំបូង នាក្រុងរង្គូនប្រទេសភូមាម្តងទៀត ។

ព.ស. ២៤៩៩ គ.ស. ១៩៥៥ សម្តេច បានទ្រង់ដឹកនាំគណៈប្រតិភូខ្មែរ ទៅកាន់ទីធ្វើឆដ្ឋសង្គាយនា ក្រុងរង្គូនប្រទេសភូមាជាលើកទីបី ដើម្បីប្រជុំហើយបិទពេលប្រជុំប្រចាំឆ្នាំ ។

ព.ស. ២៥០៣ គ.ស. ១៩៥៩ សម្តេច បានទ្រង់ដឹកនាំគណៈប្រតិភូខ្មែរ ទៅកាន់ក្រុងជ:កតា៍ និងក្រុងសីម៉ាពុំងកោះជ្វា ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី ដើម្បីរួបរួមក្នុងពិធីបុណ្យវិសាខបូជា និងពិធីបញ្ចុះខណ្ឌសីមា ព្រមទាំងពិធីសន្មតរោងឧបោសថ និងជាព្រះឧបជ្ឈាយ៍បំបួសកុលបុត្រអ្នកប្រទេសនោះចំនួន ៣ រូបផង ។

សមណសក្តិ ដែលសម្តេចបានទទួល

ដោយព្រះមហាវីរិយភាពក្នុងកិច្ចការដ៏ធំ ។ សម្តេច បានឡើងសមណស័ក្តិ ជាលំដាប់លំដោយដូចតទៅ :

ព.ស. ២៤៥៤ គ.ស. ១៩១០ ជាព្រះបាឡាត់សាក្យបុត្តិយ៍ (បាឡាត់របស់ព្រះសាក្យវង្ស នុត វត្តឧណ្ណាលោម) ។

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

ព.ស. ២៤៥៦ គ.ស. ១៩១២ សម្តេចបានទទួលសមណស័ក្តិជាព្រះគ្រូសង្ឃ-សត្ថា (ទីឋានានុក្រមសម្រាប់ឯករបស់ សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជព្រះនាមទៀង) ។

ព.ស. ២៤៧៥ គ.ស. ១៩៣១ សម្តេច បានឡើងសមណសក្តិជា ព្រះសាសន-សោភ័ណ (រាជាគណៈកិត្តិយស) ។

ព.ស. ២៤៨៤ គ.ស. ១៩៤០ សម្តេច បានឡើងសមណសក្តិជាព្រះពុទ្ធឃោសា-ចារ្យ (រាជាគណៈថ្នាក់ទោ) ។

ព.ស. ២៤៨៨ គ.ស. ១៩៤៤ សម្តេច បានឡើងសមណសក្តិជា ព្រះពោធិវ័ង្ស (រាជាគណៈថ្នាក់ឯក) ។

ព.ស. ២៤៩២ គ.ស. ១៩៤៨ សម្តេច បានឡើងសមណសក្តិជាន់ខ្ពស់បំផុត ជាព្រះមហាសុមេធាធិបតី សង្ឃនាយកគណៈមហានិកាយ ។

ព.ស. ២៤៩៤ គ.ស. ១៩៥០ ព្រះករុណាជាអម្ចាស់ជីវិត ទ្រង់បានប្រោសព្រះរាជទាន ព្រះឋានៈជា **សម្តេចព្រះមហាសុមេធាធិបតី សង្ឃនាយកគណៈមហានិកាយ** ។

មួយវិញទៀត រដ្ឋាភិបាលនៃសហភាពភូមា បានប្រគេនព្រះឋានៈ សម្តេច ជាព្រះអគ្គមហាបណ្ឌិត នៃសហភាពភូមា នៅ ព.ស. ២៤៩៨ គ.ស. ១៩៥៤ ។

លុះមកដល់ ព.ស. ២៥០១ គ.ស. ១៩៥៧ រដ្ឋាភិបាលនៃសហភាពភូមា បានសុំតម្លើងព្រះឋានៈ សម្តេច ជាព្រះអភិធជមហារដ្ឋគុរុ នៃសហភាពភូមា ដែលជាសមណសក្តិដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់បំផុតមានតែមួយអង្គក្នុងសហភាពភូមា ។

ក្នុងខែកុម្ភៈ គ.ស. ១៩៦៤ អ្នកនិពន្ធខ្មែរទាំងអស់បានថ្វាយឋានៈព្រះអង្គជា ព្រះអគ្គនិពន្ធអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ និងជាសមាជិកកិត្តិយសនៃសមាគមអ្នកនិពន្ធខ្មែរផង ។

ព.ស. ២៥០៧ គ.ស. ១៩៦៣ **សម្តេចព្រះនរោត្តម សីហនុ ព្រះប្រមុខរដ្ឋ** នៃប្រទេសកម្ពុជា ទ្រង់បានប្រោសព្រះរាជទាន ប្រគេនព្រះឋានៈ សម្តេច ជា **សម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ថ្នាក់ទី ១** ។

សម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជាម្ចាស់ទ្រង់បានទទួលសញ្ញាប័ត្រ បណ្ឌិតអក្សរសាស្ត្រពេញលក្ខណៈពី **សម្តេចព្រះប្រមុខរដ្ឋ** ក្នុងនាមនៃមហាវិទ្យាល័យអក្សរសាស្ត្រ និងមនុស្សសាស្ត្រនៃភូមិន្ទសាកលវិទ្យាល័យពីថ្ងៃទី ២៨ ឧសភា ១៩៦៧ ។

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

គ្រឿងឥស្សរិយយស

សម្ដេច បានទទួលគ្រឿងឥស្សរិយយសដូចតទៅ

មេដាយអស្សរិទ្ធិមុនីសាភករណ៍នៅ ព.ស. ២៤៦១ គ.ស. ១៩១៧

មេដាយអស្សរិទ្ធិព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ព.ស. ២៤៧៦ គ.ស ១៩៣២

មេដាយអស្សរិទ្ធិដំរីមួយលាន និងស្វេតច្ឆ័ត្រ ប្រទេសលាវ នៅ ព.ស. ២៤៧៦ គ.ស. ១៩៣២ ។

មេដាយសេនានៃបណ្ឌិតសភា សាធារណរដ្ឋបារាំង នៅ ព.ស. ២៤៨១ គ.ស. ១៩៣៧ ។

មេដាយអស្សរិទ្ធិ ដឺឡាឡេស្យុងដុណ្ណើរ នៃសាធារណរដ្ឋបារាំង នៅ ព.ស. ២៤៨៦ គ.ស. ១៩៤២ ។

មេដាយ សេនានៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ព.ស ២៤៨៨ គ.ស. ១៩៤៤ ។

មេដាយ សេនាដឺឡាឡេស្យុងដុណ្ណើរ នៃសាធារណរដ្ឋបារាំង នៅ ព.ស. ២៤៩២ គ.ស. ១៩៤៨ ។

មេដាយ មហាសិរីវឌ្ឍន៍ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា នៅ ព.ស. ២៥០៥ គ.ស. ១៩៦២។

មេដាយ មហាសិរីកឡ្បន៍សុវត្ថារ ព.ស. ២៥០៦ គ.ស. ១៩៦៣ ។

មេដាយជាតុបការដែលជាគ្រឿងឥស្សរិយយសធំបំផុត ក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា នៅ ព.ស. ២៥១៣ គ.ស. ១៩៦៩ ។

កិច្ចការជាស្នាព្រះហស្តនៃសម្ដេច

កិច្ចការឯទៀតក្រៅពីមុខការខាងលើនេះ ដែលសុទ្ធសឹងតែជាការមានប្រយោជន៍ជាសាធារណៈក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា និងប្រទេសជាតិនោះ នៅមានច្រើនជាអនេក និយាយដោយសង្ខេប គឺ ចាប់តាំងពីឆ្នាំខាល សប្តស័ក ព.ស. ២៤៧០ គ.ស. ១៩២៥ រៀងមក សម្ដេច បានទ្រង់ធ្វើការឧបត្ថម្ភ វត្តពោធិព្រឹក្ស (ហៅវត្តពោលំពាំ) ក្នុងសង្កាត់រលាំងកែន ស្រុកកណ្ដាលស្ទឹង ខេត្តកណ្ដាល ដែលមានព្រំប្រទល់ជាប់គ្នានិងសង្កាត់រកាកោះ ស្រុកគងពិសី ខេត្តកំពង់ស្ពឺ ជាទីជាតិភូមិរបស់សម្ដេច ដោយសម្ដេច

បានជាវទីដីជុំវិញវត្ត ចំនួនជាង៣ហិកតា ពង្រីកទីវត្តឲ្យបានធំទូលាយច្រើនជាងពីដើម។

— បានជួយឧបត្ថម្ភលើកថ្នល់ភ្ជាប់ពីថ្នល់ជាតិមកចូលវត្តសុរកី និងវត្តពោធិព្រឹក្ស រួមចម្ងាយ ៣ គីឡូម៉ែត្រ ព្រមទាំងបានឧបត្ថម្ភឲ្យថ្នល់លំនេះ បានចាក់ក្រួសបាយក្រៀម អាចឲ្យប្រើការដោយងាយស្រួលផង ។

— បានស្ថាបនាវិហារពីបេតុងអារម៉េ ពុទ្ធិកបឋមសិក្សា និងរៀបចំទីវត្តទាំងមូលឲ្យមានទេសភាព សមរម្យគួរជាទីរីករាយ ទៅតាមសម័យនិយម ។

— បានស្ថាបនាស្ពានធំ ១ តូច ១ សុទ្ធតែបេតុងអារម៉េ ឆ្លងស្ទឹងតូច រាំងព្រំប្រទល់សង្កាត់រការកោះ និងសង្កាត់រលាំងកែន ។

— បានស្ថាបនា សាលាបឋមសិក្សា បំពេញវិជ្ជា (សុរកី-ពោធិព្រឹក្ស) ៣ខ្នង តាំងពី គ.ស. ១៩៥៨ ហើយទ្រង់បានជួយឧបត្ថម្ភសាលានេះ រហូតដល់ឡើងដល់ថ្នាក់ទី ៧ ទំនើបសម្រាប់ឲ្យកូនចៅអ្នកស្រុកចំណុះវត្តសុរកី និងវត្តពោធិព្រឹក្សរៀនសូត្រ ។

— បានស្ថាបនាខ្លោងទ្វារបេតុងអារម៉េ ១, បានស្ថាបនាអាវាសថសាលា (សាលាសំណាក់) ២ ខ្នង

— បានឲ្យជីកស្រះ ១ ទំហំ ១០០ ម៉ែត្រ ៥ ជ្រុង

— បានជួយឧបត្ថម្ភឲ្យជីកអណ្តូងយោង ១៦ កន្លែង អណ្តូងបុកប្រើស្នប់ ៣ កន្លែង ។

— បានស្ថាបនាគិលានដ្ឋាន ១ ខ្នងប្រសូតិគ្រឹះ (មន្ទីរសម្ភព) ១ ខ្នង ដោយបេតុងអារម៉េ និងកំពែងបេតុងអារម៉េបណ្តោយ ១០០ ម៉ែត្រ ទទឹង ៥២ ម៉ែត្រ ព័ទ្ធជុំវិញមន្ទីរទាំង ២ ខ្នងនេះ ។

— បានស្ថាបនា អាគារគព្ភិនីសំណាក់ ក្នុងកំពែងនេះដែរ ។

— បានស្ថាបនា អាគារបេតុងអារម៉េ ២ ខ្នង សម្រាប់គិលានសមណៈ នៅក្រៅកំពែងនោះ ។

—បានស្ថាបនាអាគារបេតុងអារម៉េប្រក់ស័ង្កសី១ខ្នង សម្រាប់ធ្វើពិធីបុណ្យផ្សេង ។

— បានជាវទីដីចំនួន ៣ ហិកតាកន្លះ ហើយទ្រង់សព្វព្រះរាជហឫទ័យ លះបង់ទីដីដែលបានជាវហើយនេះ ជូនទៅព្រះរាជរដ្ឋាភិបាល ឲ្យស្ថាបនាអាគារមណ្ឌលនីតិកម្ម (ប៉ុស្តិ៍ប៉ូលិស) និងមន្ទីររាជសហករណ៍ ។

— បានចាត់ការឲ្យលើកទំនប់ទឹកមួយកន្លែង មានបណ្តោយ ៥០០ ម៉ែត្រ ទទឹង ៥០០ ម៉ែត្រ ។

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

– បានឲ្យវេយ្យាវច្ចករដាំធំណាំ នៅលើដីជិតអាស្រម មនោរម្យ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់គិលានដ្ឋាន និងប្រសុពិគ្រឹះ នៅក្នុងអនាគតកាល ។ល ។

(ស្ថាបនកម្មទាំងនេះ នៅក្នុងភូមិស្រែបន្ទាយ សង្កាត់វតាកោះ)

កិច្ចការជាស្នាព្រះហស្តខាងអក្សរសាស្ត្រ

សម្តេច បានកសាងគម្ពីរដីកាជាច្រើន បានទាំងប្រែភាសាបាលី ហើយរៀបរៀងធ្វើជាសៀវភៅ ដែលកម្រនិងធ្វើកើតដែលមានប្រយោជន៍ច្រើននោះគឺ:

– វចនានុក្រមខ្មែរ ភាគ១ និងភាគ២ ព.ស. ២៤៦១ គ.ស. ១៩២០ និងឆ្នាំតៗរៀងមក។

– កច្ចាយនូបត្ថម្ភកៈ (វេយ្យាករណ៍បាលី) ហន ២ ភាគ ចាប់ផ្តើមធ្វើនៅ ព.ស. ២៤៦២ គ.ស. ១៩២០ ។

– គិហិបដិបត្តិ ក្នុង ព.ស. ២៤៦៨ គ.ស. ១៩២៦

– សាមណេរវិន័យ ក្នុង ព.ស. ២៤៦០ គ.ស. ១៩១៧

– បាតិមោក្ខសង្ខេប (សម្រាយ) ព.ស.២៤៧០ គ.ស. ១៩២៨ មានសៀវភៅឯទៀតៗជាច្រើនដែលជាការបន្ទាប់បន្សំគឺ :

– កាព្យលោកធម៌ បោះពុម្ពដំបូងក្នុង ព.ស. ២៥០០

– បព្វជ្ជូបសម្បទា ព.ស. ២៥០០ គ.ស.១៩៥៧

– នាគោបមាទិកថា ព.ស. ២៤៧៥ គ.ស. ១៩៣៣

– សុភមង្គលគាថា បថ្យាវត្ត ៧ គាថា ជាភាសាបាលី និងប្រែ សម្រាប់សូត្រថ្វាយសុភមង្គលសិរីសួស្តី ចំពោះព្រះករុណា **ព្រះបាទសម្តេចព្រះនរោត្តម–សីហនុវរ្ម័ន** ក្នុង ព.ស. ២៤៨៤ គ.ស. ១៩៤១

– អត្ថបទផ្សេងៗជាច្រើនក្នុងទស្សនាវដ្តី កម្ពុជសុរិយា របស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យតាំងពីក្នុងឆ្នាំ ១៩២៦

– អត្ថបទផ្សេងៗក្នុងទស្សនាវដ្តី ពន្លឺពុទ្ធចក្ររបស់ពុទ្ធិកសមាគម មជ្ឈមណ្ឌលកម្ពុជរដ្ឋ ។

ជាពិសេស ស្នាព្រះហស្តដែលរំលឹកឃើញរាល់ថ្ងៃ គឺព្រះរាជនិពន្ធបទនគររាជសម្រាប់ភ្លេងជាតិខ្មែរ ព្រះរាជនិពន្ធពីថ្ងៃទី ២០ កក្កដា ១៩៤១ និងបទសរភញ្ញ ដែលទ្រង់បាននិពន្ធក្នុងឱកាសបុណ្យពុទ្ធសករាជ ២៥០០ ។

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

គុណសោកកថា

បទកាកគតិ

យើងខ្ញុំបង្គំ ក្រញក្រាបប្រណម្យ ក្រោមព្រះបាទា នៃអង្គសម្តេច
ព្រះសង្ឃរាជា អគ្គមេធា មហាវីរៈ ។
កំពូលអ្នកប្រាជ្ញ ព្រះទ័យអង់អាច វាងវៃប្រត្យក្ស ទាំងអក្សរសាស្ត្រ
ទាំងពុទ្ធចក្រ ទ្រង់ជាឯកអគ្គ(១) អ្នកបដិវត្ត ។
រៀបរៀងធម៌អាថ៌ វិន័យសិក្ខា ដែលមានភ្លាំងភ្លាត់ ឲ្យបានត្រឹមត្រូវ
ត្រង់ផ្ទួចបន្ទាត់ ព្រះសង្ឃរាល់វត្ត ប្រតិបត្តិសិក្សា ។
អក្សរសាស្ត្រជាតិ ព្រះអង្គខ្នីឃ្នាត សង្ខាតរចនា សើរើរៀបរៀង
ផ្សៀងផ្ទាត់ភាសា ឲ្យមានលក្ខណា ថ្លៃថ្លាពិសី ។
ទោះមានឧបសគ្គ ពើបពះគ្រោះថ្នាក់ បង្អាក់ម្តេចក្តី ព្រះអង្គឥតរា
ពុះពារឃ្មាតខ្មី ប្រយោជន៍ដើម្បី សិរីខេមរា ។
ប្រកបព្រះគុណ គុណគាប់មហាធ្ងន់ ធ្ងន់ឥតឧបមា ទាំងផែនការជាតិ
ទាំងផ្នែកសាសនា ទ្រង់ព្រះឧស្សាហ៍ ពុំមានរសាយ ។
ទោះទ្រង់ជរា តែត្រង់ការងារ ពុំមានធិនណាយ ឥតទ្រង់តម្រិះ
ដល់ព្រះអង្គកាយ ព្រះទ័យខ្វល់ខ្វាយ និងជាតិសាសនា ។
កិច្ចការឧត្តម ដែលទ្រង់ខិតខំ ប្រើព្រះប្រាជ្ញា បំពេញទុកឲ្យ
អ្នកក្រោយសិក្សា មានច្រើនប្រការ ហួសនឹងអធិប្បាយ ។
ព្រះទ័យមេត្តា អាសូរករុណា មនុស្សសត្វទាំងឡាយ ស្មោះស្មើទូទៅ
ទោះនៅជិតឆ្ងាយ គ្រប់ក្រុមនិកាយ ស្រស់ស្រាយរាក់ទាក់ ។
ឥឡូវព្រះអង្គ ប្រសើរសីលទ្រង់ ឯកអង្គអគ្គៈ ទ្រង់ទិវង្គតុ
រលត់ផន្លជាក់ ខានយល់ព្រះភក្ត្រ ព្រះអង្គទៀតហើយ ។
ពីថ្ងៃនេះទៅ យើងខ្ញុំរស់នៅ សោកសៅឥតស្បើយ អាឡោះអាល័យ
ម្ចាស់ថ្លៃខ្ញុំអើយ(១) ពីនេះទៅហើយ ខានយល់ភក្ត្រា ។

---

(១) អានថាខ្ញុំម៉ើយ ។

(១) អានថាឯកអាក់ ។

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

អវសានកាល

នៅពេលរសៀលនៃថ្ងៃអង្គារ ១២ កើត ខែកត្តិក ឆ្នាំរកា ឯកស័ក ព.ស. ២៥១៣ ត្រូវនឹងថ្ងៃទី ២៣ កញ្ញា ១៩៦៩វេលាម៉ោង ១៥ និង ៥៥ នាទី **សម្តេច** ទ្រង់ព្រះប្រឈួន ក្រោយពេលដែលគ្រូពេទ្យទាំងឡាយ បានចូលមកព្យាបាល ឃើញថាព្រះអាការរោគ មិនជាធ្ងន់ប៉ុន្មាន ប៉ុន្តែក្រសួងសុខាភិបាលក៏បានចាត់គ្រូពេទ្យឲ្យមករក្សាព្រះអាការរោគ និងប្រកបឱសថថ្វាយជាដរាប រហូតដល់ថ្ងៃព្រហស្បតិ៍ ១៤ កើត ខែកត្តិក ឆ្នាំរកា ឯកស័ក ព.ស. ២៥១៣ ត្រូវនឹងថ្ងៃទី ២៥កញ្ញា១៩៦៩ វេលាម៉ោង ២០ និង២០ នាទី ព្រះអស្សាសប្បស្សាសៈ នៃព្រះអង្គ បានចាកចេញពីព្រះកាយ ទ្រង់សោយទិវង្គត ដោយស្ងប់ស្ងៀមនៅក្នុងព្រះដំណាក់ព្រះអង្គ នាវត្តឧណ្ណាលោម ។

ក្នុងរយៈកាលដែល **សម្តេច** ទ្រង់ព្រះប្រឈួននេះ ឯកឧត្តម **ឌិប-ឈុន-សាធ** តាមព្រះរាជបញ្ជានៃ **សម្តេចព្រះប្រមុខរដ្ឋ** បានចាត់អស់លោកវេជ្ជបណ្ឌិតខ្មែរ-បារាំង ដ៏ជំនាញៗ ទាំងឡាយឲ្យខ្វល់ខ្វាយ ព្យាបាលព្រះអាការរោគព្រះអង្គយ៉ាងពេញសមត្ថភាព ប៉ុន្តែធ្វើម្តេចឡើយនឹងយកជ័យជំនះលើស្តេចមច្ចុបាន ។

សម្តេច ព្រះសង្ឃរាជជាអម្ចាស់ ទ្រង់បានដឹងព្រះអង្គជាមុនចាប់តាំងពីថ្ងៃព្រះប្រឈួន ទ្រង់មានព្រះបន្ទូលប្រាប់ព្រះសង្ឃ និងអស់លោកដែលមកថ្វាយបង្គំសាកសួរព្រះសុខភាព ថា ខ្ញុំកូណា–អាត្មាហាក់ដូចជាគ្មានសង្ឃឹមទេ... ព្រះរាជបន្ទូលនេះធ្វើឲ្យយើងរាល់គ្នា មានសេចក្តីរន្ធត់តក់ស្លុតពន់ពេក ប៉ុន្តែយើងរាល់គ្នានៅតែជឿជាក់ថា ព្រះអង្គនឹងនៅគង់ព្រះជន្មាយុតទៅទៀត ព្រោះបានសង្កេតឃើញព្រះសិរីកាយៈរបស់ព្រះអង្គពុំមានប្រែប្រួល អ្វីប៉ុន្មានទ្រង់មានព្រះស្មារតីរឹងប៉ឹងល្អណាស់អាចមានព្រះបន្ទូលសាសងសំណេះសំណាល ជាហូរហែអំពីសិង្គុតរចេតិយ និងអំពីការបោះពុម្ពវចនានុក្រមខ្មែរ ដែលព្រះអង្គបានពិតទំ កែសម្រួលបន្ថែមពាក្យជាច្រើនទៀត ជាមួយនឹងអស់លោកដែលមកក្រាបបង្គំគាល់សាកសួរព្រះសុខភាពរបស់ព្រះអង្គ មិនគួរឡើយប្រែប្រួលទៅជាសោយព្រះទិវង្គតសោះ ។ យើងរាល់គ្នាមានសេចក្តីសោកស្តាយអាឡោះអាល័យនឹងរកវត្ថុអ្វីមកប្រៀបផ្ទឹមពុំបាន ។

ភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ៧ វិច្ឆិកា ២៥១៣ / ១៩៦៩

ខេ-សន់

លេខាធិការនៃពុទ្ធិកសមាគម កម្ពុជរដ្ឋ

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

ខានត្រងខានត្រាប់ ខានឮខានស្តាប់ ព្រះរាជឱង្ការ ឮតែសូរសៀង
ស័ព្ទព្រះវាចា តាមឃោសនាការ ពីអក្សរសាស្ត្រ ។
ដែលទ្រង់បរិយាយ ពន្យល់ដោះស្រាយ ដោយក្តីវៃឆ្លាស វែកញែកហេតុផល
ផ្តល់នៃប្រកាស ដោយព្រះតម្រាស់ ជាក់ច្បាស់ក្បោះក្បាយ ។
ព្រះកាយបាត់ទៅ ព្រះកេរ្តិ៍គង់នៅ ឲ្យយើងទាំងឡាយ រៀនសូត្រសិក្សា
ភ្លឺថ្លាពណ្ណរាយ នឹកឡើងសែនស្តាយ ស្តាយឥតឧបមា ។
ឱអម្ចាស់ថ្លៃ យើងខ្ញុំអាល័យ អាឡោះសោកា រន្ធត់តក់ស្លុត
ស្រយុតចិន្តា ក្តួលក្តៅខ្លោចផ្សា ពុំមានស្រាកស្បើយ ។

អ្នកនិពន្ធ

ព្រឹទ្ធបាលឯក ជា-ម៉ូរ

ការិយាល័យទី៩ នៃ អ.ស.យ.ខ.ក.

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

ពុទ្ធបរិស័ទ ដែលបានចូលបោះពុម្ពសៀវភៅស្នាព្រះហស្ត ក្រោយបង្អស់ ពីមួយរយរៀលឡើងទៅ ដូចមាននាមខាងក្រោមនេះ

លោកស្រី សួរ ធុំ ភ្នំពេញ ២០០៛
លោក ឡេង លិមងួន និងអ្នកស្រី មាន ស៊ីផាន់ ភ្នំពេញ ២០០៛
លោកយាយ នួត នួនធួម មោងឫស្សី បាត់ដំបង ១០០៛
ដ សោ នួ ដ ដ ១០០៛
ភិក្ខុ ច័ន្ទ ចេងលី វត្តទេពអម្ពរ កំពង់ចាម ១០០៛
ព្រះគ្រូវិន័យវាទី អនុគណ ស្រុកសំរោងទង កំពង់ស្ពឺ ១២០៛
លោក ជិង ប៉ោហួត និងភរិយា ព្រមទាំងបុត្រធីតា ភ្នំពេញ ៨០០៛
ដ អៀម គីមអី ដ ដ ៤០០៛
លោកយាយ ទូត ផា មោងឫស្សី បាត់ដំបង ១០០៛
លោកស្រី សរ គីមស្វរ ភ្នំពេញ ៤០០៛
លោក ច័ន្ទ ហុកចាយ និងអ្នកស្រី គិម ឆាយ ភ្នំពេញ ២០០៛
" ច័ន្ទ ហុកចិន ដ ឡេ គីម ភ្នំពេញ ២០០៛
" ស៊ុ ប៊ុនប៉ាត ដ ឈឺវ គ្រីម ភ្នំពេញ ២០០៛
" លីវ ប៊ុនទាក ដ ឈឺវ មួយ ភ្នំពេញ ២០០៛
" ជិន សេងកាំង ដ ស្រូយ ភ្នំពេញ ១៦០៛
នាង ប៉ូច គីមហៃ ស្រុកសំរោងទង កំពង់ស្ពឺ ១០០៛
" ប៉ូច ជិន និងអ្នកស្រី ទូច សង្កាត់រលាំងគ្រើល កំពង់ស្ពឺ ១.០០០៛

លោក អ៊ុង សែម ១០០៛
លោកជំទាវ សៅ អួន វិថីសម្ដេចប៉ុន ភ្នំពេញ ៨០០៛
លោក ដួន ហ៊ល និងអ្នកស្រី ប៊ុណ្ណចន្ទ មូលី ភ្នំពេញ ៤.០០០៛
លោកស្រី ប៊ុណ្ណចន្ទ បូផា ភ្នំពេញ ៨០០៛
ដ ប៊ុណ្ណចន្ទ ដារា ដ ៨០០៛
លោក ឥន្ទ សុទេព អ្នកស្រី តុង គិមឆេង និងលោក សាស្ត្រាចារ្យ ហុង គិមហួន ភ្នំពេញ ១.០០០៛
" អ៊ុង គីមហុក ឧបាសិកា ដោក ស៊ុដេត ៨០០៛
" អ៊ុង ចេងស៊ាង " ទា ទៅ ១.៦០០៛
" ដោក ឌុច " លាង ឆេងហាប់ ៨០០៛
" អ៊ឹង ស៊ុគាង ១០០៛
កញ្ញា អ៊ុង ស៊ីវភីន ១០០៛
ដ អ៊ឹង ស៊ីវប៊ុណា ១០០៛
ដ អ៊ុង ស៊ីវហ៊ួយ ១០០៛
ឧបាសិកា អ៊ុក ណុក ២០០៛
ប្រធាន និង ពុទ្ធបរិស័ទ វត្តសទ្ធាកុសល ភ្នំពេញ ១.៦០០៛
ឧបាសិកា យិន ផែង ភ្នំពេញ ២០០៛
ដ សោម ស៊ុម " ២០០៛
លោក សោម នៅ ឧបាសិកា ទិត សុត ភ្នំពេញ ២០០៛
ដ តាន់ ផិនហុក ឧបាសិកា តាំង យក់ហ្វ ភ្នំពេញ ៨០០៛

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

លោក គហបតី សេងថៃ «ប៊ុបស៊ិក្ខឡា» ភ្នំពេញ ១.០០០៛
លោក យាយ ថៅ បាត់ដំបង ១.០០០៛
ព្រះគ្រូចៅអធិការ សោម សម្បត្តិ ព្រមទាំង ពុទ្ធបរិស័ទវត្តអង្គខ្នា កំពង់ស្ពឺ ៣០០៛
លោក ស្វ សា អ្នកស្រី យូរ ឡេង ១០០៛
" ស្វាយ អ៊ី អ្នកស្រី ឡាច គីមហាក់ ១០០៛
" ស្រី ជិប ប៊ុន ៨០០៛
" ស្រី អ៊ឹង ហ៊ុកគ្រុយ ៨០០៛
" អ៊ឹង ប៊ុនអាន អ្នកស្រី ទាន ស៊ុនអៀង ៤០០៛
" ហុក ស៊ាងហាយ អ្នកស្រី លង់ ១០០៛
" ហុង តុងឈន ១០០៛
" ហុង សុង លាន ១០០៛
" ហុង សុងធិ ១០០៛
ឧបាសិកា ហូ យង់ ៨០០៛
លោក លឹម តុងកាំង អ្នកស្រីប៉េង វ៉ន ២០០៛
ដ លិម តុងហ៊ុន ដ ភាគ ង៉ោ ៣២០៛
ដ អាំង វ៉ន ដ លិម យក់ប៉ាយ ៣២០៛
ឧបាសិកា បា ទី ១៦០៛
លោក លិម អ៊ួក អ្នកស្រី ខូវ មួយ ៤០០៛
ដ វួន អ្នកស្រី គីម យាន ១៦០៛
ដ ស្រី យក់ គី ៤០០៛
ឧបាសិកា ងិន គិមហេង ១.០០០៛
លោកគ្រូចៅអធិការព្រមទាំងពុទ្ធបរិស័ទ វត្តក្រាំងចេក ខែត្រកំពង់ស្ពឺ ២១០៛
លោកគ្រូ អ៊ុច សេន ព្រមទាំងពុទ្ធបរិស័ទ វត្តចំការខ្សាច់ ខែត្រកណ្ដាល ២៥០៛

លោក ស្រី លឹម ឡេកហ៊ូ ៤០០៛
ដ ហួយ ឃឹមទៀង ៤០០៛
ឧបាសិកា លឹម ឡាង ៤០០៛
ដ សុ ហ៊ាង ៤០០៛
ដ ស៊ឹម នាង ៤០០៛
លោក ស្រី ប៊ុង និងលោកស្រីក្រុងភ្នំពេញ ២.៥០០៛
ក្រុមពុទ្ធបរិស័ទ នៅ ទំនប់ ទឹក មាន លោក អាចារ្យ ប្រាក់ អ៊ុម វត្តកែវព្រះភ្លើងជាប្រធាន ៥០០៛
លោកគ្រូ ហុក ហេង វត្តកោះ ១០០៛
ដ កៅ ហ៊ុត ចៅអធិការនិងពុទ្ធបរិស័ទវត្ត សាយរាយអណ្ដែត ខែត្រកំពត ៥០០៛
លោកអាចារ្យ សោម ស៊ូ ក្រុងភ្នំពេញ ១០០៛
លោក កុយ មាន កំពង់ឆ្នាំង ១០០៛
លោកគ្រូ សំ ញាណ ចៅអធិការនិងពុទ្ធបរិស័ទ វត្តធ្លកវៀន ខែត្រកំពង់ឆ្នាំង ៥០០៛
ព្រះឥន្ទមុនី ឆាយ ផន វត្តឧណ្ណាលោម ២០០៛
សាលាអនុគណ ស្រុកកំពង់លែង ខែត្រកំពង់ឆ្នាំង ២.០០០៛
លោក លឹម ច្រឹក ក្រុងភ្នំពេញ ៣០០៛
អ្នកស្រី ស៊ី ខាំ ថា ខែត្រកំពង់ឆ្នាំង ១០០៛
ក្រុមពុទ្ធបរិស័ទ វត្តមហាមន្ត្រី ក្រុងភ្នំពេញ ២៨០៛
លោក តាន់ ស៊ុន អាន អ្នកស្រី តឹម ហ៊ី ស្រុកកៀនស្វាយ កណ្ដាល ១០០៛
ឧបាសិកា សិ ថួយ ដ ១០០៛
លោក ប៉េង ហួរ អ្នកស្រី ពៅ ដ ១០០៛
លោកយាយ នង ស៊ុត ដ ១០០៛

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

លោក ហែម ង៉ែត និងអ្នកស្រី អភិបាល
ស្រុករវ្លូនសង្គម ១០០៛
៨ តាន់ ផ្លូវ អ្នកស្រី រ៉េត ស៊ឹម ស្រុកកៀនស្វាយ
កណ្តាល ១០០៛
លោកគ្រូចៅអធិការ និងពុទ្ធបរិស័ទ វត្តកែវ វិជ័យ
ស្រុកបាកាន ខែត្រពោធិសាត់ ២០០៛
លោក កែវ ផាន អ្នកស្រី ប្រាក់ ស្វផាត
ស្រុករលាប្អៀរ ខែត្រកំពង់ឆ្នាំង ៥០០៛
៨ សោម ជុំ អ្នកស្រី សាយ គេនក្រមឡាបញ្ជី
សាលាដំបូង តាកែវ ១០០០៛
លោកគ្រូចៅអធិការ វត្តរំចេក ស្រុកមេមត់ ១០០៛
៨ វត្តបញ្ញាធី ស្រុកកំពង់ស្វាយ ១០០៛
គហបតី តាន់ ឌីន គហបតានី ឡាយ គុងគី
ក្រុងភ្នំពេញ ២.០០០៛
លោកគ្រូស្មូត្រ ម៉ៃ សាម៉ន វត្តជ័យឧត្តម ស្រុកផង្គោ
ខែត្រកណ្តាល ១០០៛
ព្រះវិន័យធម៌ រ៉ូ ម៉េង វត្តសារារ័ន ក្រុងភ្នំពេញ ១០០៛
ព្រះបាឡាត់ វ៉ាន់ ម៉ាន់ និងពុទ្ធបរិស័ទ
វត្តសោភណារាម ខែត្រក្រចេះ ២០០៛
ព្រះគ្រូអនុគណ និងពុទ្ធបរិស័ទ វត្តតបសុខារាម
ខែត្រក្រចេះ ២០០៛
ព្រះឡោ ទន្ត និងពុទ្ធបរិស័ទ វត្តមុនីរតនរង្សី
ខែត្រក្រចេះ ២០០៛
លោកគ្រូចៅអធិការ " វត្តព្រះធាតុវ័ន ៨ ២០០៛
៨ វត្តឧត្តមរង្សី ៨ ២០០៛
លោកគ្រូ ប៉ែន សុវណ្ណ និងពុទ្ធបរិស័ទ វត្តបទុមរង្សី
ខែត្រក្រចេះ ៥០០៛
លោកតា ម៉ៅ អី ក្រុងភ្នំពេញ ១០០៛
ព្រះគ្រូ ហង្ស ប៉េង មេគណ ខែត្រក្រចេះ ២០០០៛
លោកគ្រូ សោម សាវ៉ែន និងពុទ្ធបរិស័ទ វត្តបារាម
ថ្មពេជ្រ ខែត្រកំពង់ចាម ២៨៥៛
ក្រុមពុទ្ធបរិស័ទជើងវត្តព្រះទ្វារ ខែត្រកំពង់ឆ្នាំង
១០០០៛
លោក ឆាន អ្នកស្រី សុត ៨ ២០០៛
លោក សោម យ៉ុន អ្នកស្រី ម៉ម ខាត់ ៨ ១០០៛
លោក ហ៊ុ អុន អ្នកស្រី មន្ថា ក្រសួងគយ
ក្រុងភ្នំពេញ ២,៤០០៛
៨ ហ៊ី យាម អ្នកស្រី ដោក រ៉ាផារ ២០០៛
ឧបាសិកា ស៊ូ ឡាយបាន ក្រុងភ្នំពេញ ២០០៛
ព្រះគ្រូ ជុំ ឈុំ អនុគណ និង ពុទ្ធបរិស័ទ វត្តទឹកជុំ
ខែត្រកំពង់ឆ្នាំង ២១៦៛
ឧបាសិកា ស៊ុន ណារី ក្រុងភ្នំពេញ ១០០៛
លោក កុក លាង អ្នកស្រី ប្រាក់ សុខុម ក្រុងភ្នំពេញ
១០០៛
៨ ប្រាក់ ក្លឹង ៨ សេងហុង ក្រុងភ្នំពេញ ១០០៛
៨ គួច រាំង ៨ ទី អេង ក្រុងភ្នំពេញ ១០០៛
គណៈប្រតិភូ ស្រុកសិរីសោភ័ណ ព្រះនេត្រព្រះ
អូរជ្រៅ ខែត្របាត់ដំបង ១០០០៛
លោកគ្រូ ឯក មួន អនុលេខាធិការអនុគណ
ស្រុកជើងព្រៃ ខែត្រកំពង់ចាម ៥០០៛
លោក អ៊ុក ឌុច និងភរិយា សង្កាត់បាក់ព្រា បាត់ដំបង
៥០០៛

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

លោក ទីវ អ៊ីវប៊ុន អ្នកស្រី ឈរ ឆេងលាង ភ្នំពេញ ២០០៛

ព្រះគ្រូពិនិត្យវិជ្ជា ព្រុំ ម៉ោ វត្តព្រែករំដេង ស្រុកស្រីសន្ធរ កំពង់ចាម ១០០៛

ពុទ្ធបរិស័ទវត្តព្រះនាង សង្កាត់កំពង់ចិន ស្រុកស្ទោងកំពង់ធំ ១.៥៤៧៛

សហ,ឧម ខែម អ្នកស្រី រៀង ស៊ុធណារី ភ្នំពេញ ៤០០៛

ក្រុមពុទ្ធបរិស័ទចំណុះវត្តព្រះព្រហ្មរ័ត្ន សៀមរាប ៥៣០៛

ព្រះគ្រូបញ្ញាសិរី ម៉ែន ឃួន អនុគណនិងពុទ្ធបរិស័ទ វត្តថ្មគរ ស្រុកល្វាឯម កណ្ដាល ៨៣៧៛

ភិក្ខុសាមណេរវត្តរតនសោភ័ណ ស្រុងប៉ៃលិនមង្គល បាត់ដំបង ៥០០៛

លោក សៀម សុត អ្នកស្រី កាក់ គិម ភ្នំពេញ ២០០៛

ឥ សុក សាលុយ អ្នកស្រី ជា គឹមហេង ភ្នំពេញ ៣០០៛

ឯ.ឧ អ៊ុំ ម៉ាណូរិន និងលោកជំទាវ រដ្ឋលេខាធិការ ក្រសួងការពារលើផ្ទៃប្រទេស ២.៧០០៛

លោកអ៊ុង គីមឃួន អ្នកស្រីដោក ស៊ុនហ៊ួរ ភ្នំពេញ ២០០៛

ឥ ចាច់ ភាម អ្នកស្រីថៃ មីឡុង ភាវធារីសិង្ហបុរី៥០០៛

ឥ តាន់ ងួន អ្នកស្រី ថៃ ធីអាយ ភ្នំពេញ ២០០៛

ឥ រ៉ាក ហេង ហៅឈុន ហេងព្រមទាំងភរិយា បុត្រ ៣០០៛

ឥ ខូវ ធីលី អ្នកស្រីប៉ែន ធីវ៉ាន សហគ្រិន ភ្នំពេញ ២.០០០៛

លោកគ្រូវ័ត ភឹម ចៅអធិការវត្តចន្ទមូលី កំពង់ចាម ៣០០៛

ក្រុមហ៊ុន ថាសចម្រៀង ហេង ហេងសញ្ញាចន្ទឆាយា ផ្ទះលេខ ៨៤ វិថី ចិនខេមរភូមិន្ទភ្នំពេញ ១.០០០៛

លោកគ្រូចៅអធិការនិងពុទ្ធបរិស័ទ វត្តពោធិវង្ស តាកែវ ២៥០៛

លោកគ្រូសួន ឃុន ចៅអធិការវត្តសូរភិកំពង់ស្ពឺ៥០០៛

លោកវ័ន្ន វង្ស អ្នកស្រី អ៊ុយ សារៀង ភ្នំពេញ ៣០០៛

លោកហួរ ប៊ុនហាក់ អ្នកស្រី អ៊ឹង សំឈាង ភ្នំពេញ ១២០៛

ឧបាសក-សិកា សរ ធឹម, អន ទួន, មាឃ អ៊ុយ, សរកុច (ព្រែកអ្នកលឿង) ១៥០៛

ព្រះគ្រូអនុគណ អ៊ាង យៀង ព្រមទាំងព្រះសង្ឃក្នុង ស្រុកខ្សាច់ (ក្រចេះ) ៣.០០០៛

ព្រះគ្រូអនុគណប៉ែន សេង ពុទ្ធបរិស័ទគ្រប់វត្តក្នុង ស្រុកបាទី តាកែវ ១.០០០៛

លោកគ្រូចៅអធិការពុទ្ធបរិស័ទវត្តតាម៉ៅ (ក្រចេះ) ៣៥០៛

លោក ឈរ លី អ្នកស្រី ហង្ស ម៉ាស៊ី ភ្នំពេញ ១០០៛

ឥ គាត ឈួន អ្នកស្រី ប៊ុណ្យ សិនទិងបុត្រធីតា បាត់ដំបង ២០០៛

កុមារីឈុន អារុណា ភ្នំពេញ ១.០០០៛

ព្រះគ្រូកែវ គង់ អនុគណព្រមទាំងពុទ្ធបរិស័ទ ស្រុកអង្គស្នួល កណ្ដាល ៥.៥០០៛

លោកគ្រូបាន អន ចៅអធិការវត្តចន្ទរង្សីព្រៃវែង១០០៛

ព្រះសង្ឃនិងពុទ្ធបរិស័ទ វត្តស្វាយយារ ស្វាយរៀង ១.០០០៛

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

ឧបាសិកា ស៊ីវ ច្រិក ភ្នំពេញ ១០០៛
ព្រះសង្ឃនិងពុទ្ធបរិស័ទមានព្រះគ្រូអនុគណ
ស្រុកកោះធំជាប្រធាន កណ្ដាល ៥.០០០៛
វេជ្ជបណ្ឌិតលី គីម សាន អ្នកស្រីប៊ិន យួមនិងបុត្រធីតា
ភ្នំពេញ ១.៦០០៛
លោកឈុំ គីមឈួន អ្នកស្រីងិន គីម និងបុត្រធីតា
ភ្នំពេញ ៨០០៛
ដ ទង លន់ អ្នកស្រីជា ទេពម៉ានី និងបុត្រធីតា
ភ្នំពេញ ៨០០៛
ដ ចុង ជា អ្នកស្រីអ៊ុល ណាម និងបុត្រធីតា
ភ្នំពេញ ៤០០៛
ដ ខោល ថៃ អ្នកស្រីហោ សៀងហុង
និងបុត្រ-ធីតា ភ្នំពេញ ៨០០៛
ដ ប៉ាំ អួន អ្នកស្រីហាប់ ស្រាន និងបុត្រធីតា
ភ្នំពេញ ៨០០៛
ដ សុខ ឯម អ្នកស្រីមាស សួន ព្រៃវែង ១០០៛
អាចារ្យមាស ឃួន, មាស ទង, យូ ថាប
ចៅយាយស៊ុន អនុខេត្រផ្ការំចេក ១០០៛
ឧបាសិកាទា សាក អ៊ិយ កណ្ដាល ១០០៛
" ស៊ឹម ឈីន ដ ១០០៛
" តាន់ លាង ហ៊្គិច ដ ១០០៛
" ធីវ ម៉ុម ដ ១០០៛
" តាន់ យូរ ភ្នំពេញ ១០០៛
លោកគ្រូសុខ ហាម ចៅអធិការវត្តធម្មា បាត់ដំបង
១០០៛
លោក អុង ស៊ីម ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជាណាចក្រ
លោក ស្រីដោក ស៊ីនឹន ភ្នំពេញ ១.០០០៛

លោក ដោក ឈុនឡាយ អ្នកស្រីអ៊ុង មុនី កំពង់ចាម
២០០៛
ដ អ៊ុក ម៉ានី, សុខ ជឹម ស្វាយរៀង ៣០០៛
ដ ចាន់ ថន អ្នកស្រីប៉ុល ធុំយ ដ ២០០៛
ដ ប្រាក់ ងួន ភ្នំពេញ ៨០០៛
ព្រះធម្មកោសលហ៊ុកខាំ មេគណ វត្តស្រះកែវមុនីវណ្ណ
ស្ទឹងត្រែង ១.២០០៛
ព្រះគ្រូធម្មាភិរ័តអនុគណ វត្តកត្តិញារាម ស្ទឹងត្រែង
១.០០០៛
— វិនយានុរ័ក្ខអនុគណ វត្តឧទ្ទិញារាម
ថាឡាបរិវាត់ ២.០០០៛
— អនុគណស្ដីទី វត្តកុសលទិបារាម សៀមប៉ូក
១.០០០៛
— វិមលមេធាអនុគណ វត្តដំរីស ព្រះអង្គិល ៥០០៛
— ចៅអធិការ វត្តស្បៃរះមុង្គួន ស្ទឹងត្រែង១០០៛
— ចៅអធិការ វត្តបរមផាសុក ដ ១០០៛
— ចៅអធិការស្ដីទី វត្តបព្វតសិរីយារាម ដ ១០០៛
— ចៅអធិការស្ដីទី វត្ត ក្របីជ្រុំ ដ ១០០៛
— ចៅអធិការស្ដីទី វត្តខ្សាច់ថ្មី ដ ២០០៛
ឧបាសក ឧបាសិកា វត្តស្រះកែវមុនីវណ្ណ ដ ៣០០៛
ភិក្ខុ គ្រី ធុន វត្តឧណ្ណាលោម ១០០៛
លោក យឹម ឆាយលី អ្នកស្រី ហង្ស ស្អាត ៨០០៛
លោកគ្រូចៅអធិការ គ្រូសូត្រស្ដាំ-ទ្វេង
ពុទ្ធបរិស័ទវត្តមង្គលវ័ន ភ្នំពេញ ១.០០០៛
ឧបាសកអ៊ឹម ឧបាសិកា នឹម ១០០៛
— ព្រះវិន័យ មុនី ម៉ៅ យឹម នឹង ពុទ្ធបរិស័ទ
វត្តផោតញ្ញាណ ក្រុងព្រះសីហនុ ៣.០០០៛

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

រោងពុម្ព មិត្តភាព
កម្ពុជា-ជប៉ុន

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org